ПОЛИТИКИН
ЗАБАВНИК

БРОЈ 1473

10 динара

21.3.1980. ● ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ ● ГОДИНА XLI

КОМПЛЕТАН СТРИП

ФЛАШ ГОРДОН

R. CORTIELLA

Ripley's

Веровали или не!

ТРКА БЕЗ ПОБЕДНИКА

Велика традиционална трка коња у Њусу (Енглеска) године 1800, завршила се такозваном **мртвом трком** јер су на циљ стигла истовремено три коња: Вондеринг Нун, Мађурка и Скобел. Као други, стигли су коњи Комберленд и Тера – такође у мртвој трци.

Прву кравату носила је жена

На једној каменој статуи, старој 3.500 година, која представља младу Кикладанку, може се видети лепо свезана кравата.

ВАТРЕНА КИША

Небески свод изнад Северне Америке био је 13. новембра 1833. године осветљен са 200.000 **звезда падалица** од којих ниједна није пала на земљу.

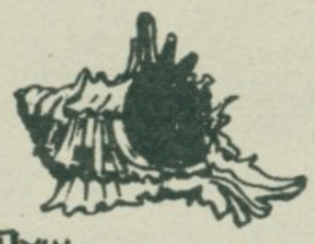

ЏОЗЕФ О' КАЛАГАН

Професор књижевности на Универзитету у Њуртауну, САД, ниједном у свом животу, почев од своје 18. године, није сео за писаћи сто или стао за катедру ако се на њима **није налазило бар једно Шекспирово дело.**

ДРВО ПРОТИВ ЗУБОБОЉЕ

Амерички Индијанци жвакали су кору бодљикавог јасена као лек против зубобоље.

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА...

● енергија коју један човек потроши у току године на дизање и спуштање очних капака одговара количини енергије потребне за дизање терета од двадесет килограма.

● док је колибрију потребно око 12 грама хране на дан, слон може за то време да поједе око 110 килограма. Сву ту количину хране залије са око 75 литара воде.

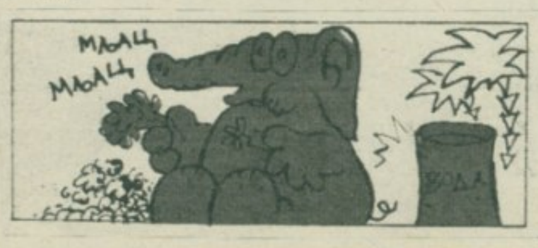

● према неким мишљењима камелију је 1739. године из Јапана донео у Европу калуђер Камели по коме је ова биљка добила име, а по другима према апотекару Камелу који је живео на Филипинима и бавио се проучавањем тамошње флоре.

● најмањи примат је патуљасти мармозет који живи на источним падинама Анда и у Амазонији. Тело му је краће од десет сантиметара, а одрасли мужјак није тежи од сто грама. При рођењу патуљасти мармозети велики су као зрно пасуља. Отац носи младунце у превоју препона и даје их мајци у одређеним временским размацима на подој.

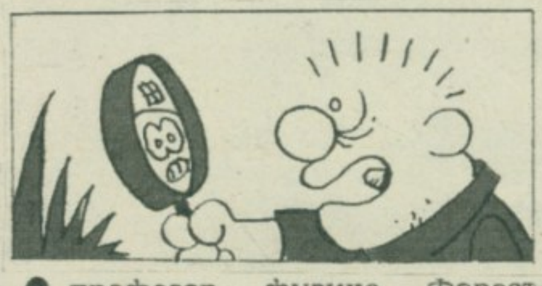

● професор физике Форест Мозер, са универзитета у Калифорнији (САД), изумео је рачунар за слепе који „изговара" цифре и резултате операција. Овај апарат такође упозорава власника када му треба заменити батерије, када резултат има више од осам цифара, на које није програмиран, и када је математичка операција неизводљива.

● колонија мрава која је 1973. године откривена у швајцарском кантону Вауд сматра се за највећу на свету. Броји око 200 до 300 милиона јединки. Мравињаци су високи од 1 до 2 метра, удаљени су један од другог око километар и по и простиру се на површини од 70 хектара. Израчунато је да ова колонија мрава дневно поједе од 30 000 до 50 000 инсеката.

● некада се у нашим крајевима, а и у Европи, нарочити порез плаћао на димњаке јер се огњиште у кући сматрало као доказ пореске способности. Тај порез звао се димница.

● Јулије Кловић је још за живота сматран једним од највећих минијатуриста 16. века. Рођен је у Грижанима 1498, а умро у Риму 1578. Био је пријатељ Микеланђела и Бројгела, а Вазари га је назвао „малим и новим Микеланђелом", а Кловићев блиски пријатељ Ел Греко израдио је његов портрет који се и данас чува у напуљској галерији.

ЗЛАТНИЦИ СНАЛАЖЉИВОГ ТРГОВЦА

ФАЛСИФИКАТОР КОЈИ НИЈЕ ОСУЂЕН

КАЖУ ДА ЈЕ ЕНГЛЕСКА БАНКА ИМАЛА ДВА ВЕЛИКА НЕПРИЈАТЕЉА: ХИТЛЕРА И — СКОПЉАНЦА ЗДРАВКА-ХОЗЕА БЕРАХУ.

Здравко Хозе Бераха није волео рат. Са новцем је већ била друга прича. Његов отац, богати трговац кожом и председник једне мале јеврејске општине у Скопљу, уводио га је у посао и тако припремао за наследника. Није се много трудио: Здравко Хозе брзо је ушао у све трговачке тајне. А онда је дошла 1941. Здравко, коме је већ била тридесет четврта година, ужаснуо се ратног вихора. Напустио је домовину и са два синовца утекао прво у Албанију, а потом у Италију.

Рат је био и прошао. Здравко Хозе је размишљао откуд да крене. И онда је почео да проучава све познатије светске монете и шта се највише купује и продаје у том времену исцрпљености националних привреда и појаве инфлације. Пало му је у очи да због премало робе на тржишту људи губе поверење у папирни новац и да се просто грабе за златнике као постојанији иметак. Златници су обртани али и то је био неизвестан посао због сумњичавости купаца у њихову веродостојност. Најпрометнији француски наполеон, мексикански златник од 50 пезоса или некадашњи аустријски талир Марије Терезије — фалсификовани су на све стране и у њима је било више другог метала него правог злата. Неком пријликом до руке му је дошла стара енглеска златна фунта, такозвани соверн. Заронио је у проучавање њене историје и на крају поскочио од радости.

НЕОБИЧНА ДОЗВОЛА

Није дуго прошло и једног зимског дана почетком 1947. године Здравко Хозе се појавио пред властима у Милану, где је иначе живео, са захтевом да му се дозволи отварање мале ковнице, по изгледу занатске радње, у којој ће ковати соверње. Службеник је дуго загледао његов пасош. Најзад га је упитао:

— Како то да сте рођени у Скопљу и тамо живели, а имате шпански пасош... и какво вам је то име Здравко Хозе?!

— Отац је живео у Шпанији. Његова јеврејска група протерана је оданде 1892. године! Зато у имену имам шпански „додатак“... задржали смо и шпански пасош!

Смешећи се, службеник је климнуо главом и тромо ударио печат на дозволу за рад. Коштала је око 100 долара. Остатак уштеђевине сакупљене „шверцом“ током ратних година некадашњи трговац кожом уложио је у куповину мале количине злата, калупа и алата. За главног пословођу поставио је инжењера Ђузепеа Бернардинија. Затим је запослио неколико радника и отиснуо се у пустоловину.

Оштроумни Здравко Хозе био је сигуран да ће успети. Злато је могло да се купи на слободном тржишту без проблема, а за фалсификовање није могао да буде оптужен. Зар Мусолини није ковао аустријске талире Марије Терезије, па Румуни, па многе банке на подручју где је тај новац био платежно средство... Уосталом, Велика Британија је престала са ковањем соверња још 1931. године. То што су њени поданици заборавили да златник соверњ никада није престао да буде средство плаћања, додуше незванично, њихов је проблем. Његово је било да начини уносан посао. Ако краљевска ковница не кује соверње, то не значи да други не смеју — закључио је.

КОПИЈА БОЉА ОД ОРИГИНАЛА

Рачуница промућурног Здравка-Хозеа била је веома једноставна. Соверњ је тежио око 7 грама. По тадашњем берзанском курсу као злато вредео је девет долара, а као средство плаћања и до 20 долара! Разлика је била очигледна и доносила је дебелу добит!

И посао је кренуо.

Бивши трговац није хтео да ради на ситно и по систему „узми и бежи“. Напротив, знао је да цела операција почива на људима који ће крчмити златнике на територији Комонвелта и да ће они брзо изгубити муштерије продајући рога за свећу. Зато је одлучио да квалитетом и изгледом соверња надмаши енглеску краљевску ковницу па чак да ставља и више злата!

Одиста, Здравкова златна фунта била је далеко савршенија од оригинала! Стручњаци нису веровали очима! И не само то: док је енглеска ковница некада добијала 136 соверња из килограма злата, Здравко је од исте количине „жутог метала“ ковао 135 златника! Није шкртарио, али је и поред тога од килограма прерађеног злата зарађивао читавих 700 долара!

Новац је пристизао великом брзином. Али, Скопљанац је остао мудар: није се одао раскалашном животу. Купио је скромну кућу у Улици Виа Ђото и преселио се са породицом. Није имао ни луксузан аутомобил — задовољавао се малим „фиатом“.

Растурачи соверња поносили су се што продају „поштене златнике“ и не уваљују себе у невољу. Оно што су нудили било је савршено. Међутим, Скопљанац је желео да још више учврсти њихово поверење па их једног дана окупио у Милану и показао им цео процес израде златника! Затим им је приредио вечеру.

НИШТА ОД ИЗРУЧЕЊА

Пролазиле су године, једна, друга, трећа... После четврте Здравко Хозе одлучио је да се повуче. Посао је јењавао јер су се националне привреде стабилизовале или су биле на путу да то учине. Појавио се и проблем на који он није рачунао. Проблем се звао — Енглеска банка. Његови златници, иако мање него пре, још су били примамљивији од папирнате фунте и претили су да доведу у тешку ситуацију енглеску званичну монету. Неко је тада рекао да је Енглеска банка имала два велика непријатеља — Хитлера и Здравка-Хозеа Бераху. Али, док је Хитлер, намеравајући да фалсификовањем енглеских папирних новчаница уздрма привреду те острвске земље, доживео бедну судбину — Скопљанац је живео као бубрег у лоју.

Са добро развијеним чулом да осети када треба престати са нечим, продао је ковницу Бернардинију и повукао се 1951. године у предивну вилу на обали Женевског језера у Швајцарској. Мир су му обезбеђивала и око два милиона зарађених долара! Британци су од Швајцараца затражили његово изручење. Здравко Хозе је ангажовао најскупље адвокате.

Заказано је ислеђење јер по швајцарском кривичном законику нико не може бити изручен док швајцарски суд не утврди основаност оптужбе. Суд је заседао и 16. јула 1952. донео одлуку: соверњ није законско средство плаћања у Великој Британији! То што га Енглеска банка признаје као таквог — њена је ствар. Закључак: Здравко Хозе Бераха није фалсификатор!

М. Тодоровић

МЕДЕНО ОСТРВО

Непријатељски расположен према Одисеју, краљу Итаке, бог Посејдон дуго му је онемогућавао да се после тројанског рата врати кући. Подизао је буре и заносио Одисејеву лађу у разне земље. Лутајући морима, краљ Итаке доспео је и на Мљет. Тако каже легенда, а становници овог острва с поносом показују пећину која носи име једног од највећих античких јунака.

Неки грчки писци помињу Мљет под називом Мелите, медено острво. Далматински Романи звали су га Мелета, тако је забележио византијски цар Константин Порфирогенет који у спису »О управљању царством« даје важне податке за историју наших народа. Назив Мљет словенског је порекла.

Хеленски писац Апијан забележио је да су Римљани, 35 године пре н. е, до темеља разорили све на овом јадранском острву које је тада, насељено Илирима, било једно од гусарских упоришта.

Под римском влашћу острво је било густо насељено, а трагови најстаријих насеља налазе се на северозападном делу Мљета, уз Помиденту. То су, у ствари, гробови из илирског периода, а илирских утврђења има дуж читавог острва. Грађена су од великих блокова истесаних у облику неправилног круга. После римске владавине Мљет је под готском, затим византијском влашћу, припада српској држави, па Дубровнику. У саставу Дубровачке Републике остаје до њеног пада, 31. јануара 1808. године када су је Французи укинули и припојили Краљевини Италији, а 1809. Илирским провинцијама.

Текст и снимци:
М. Вујовић

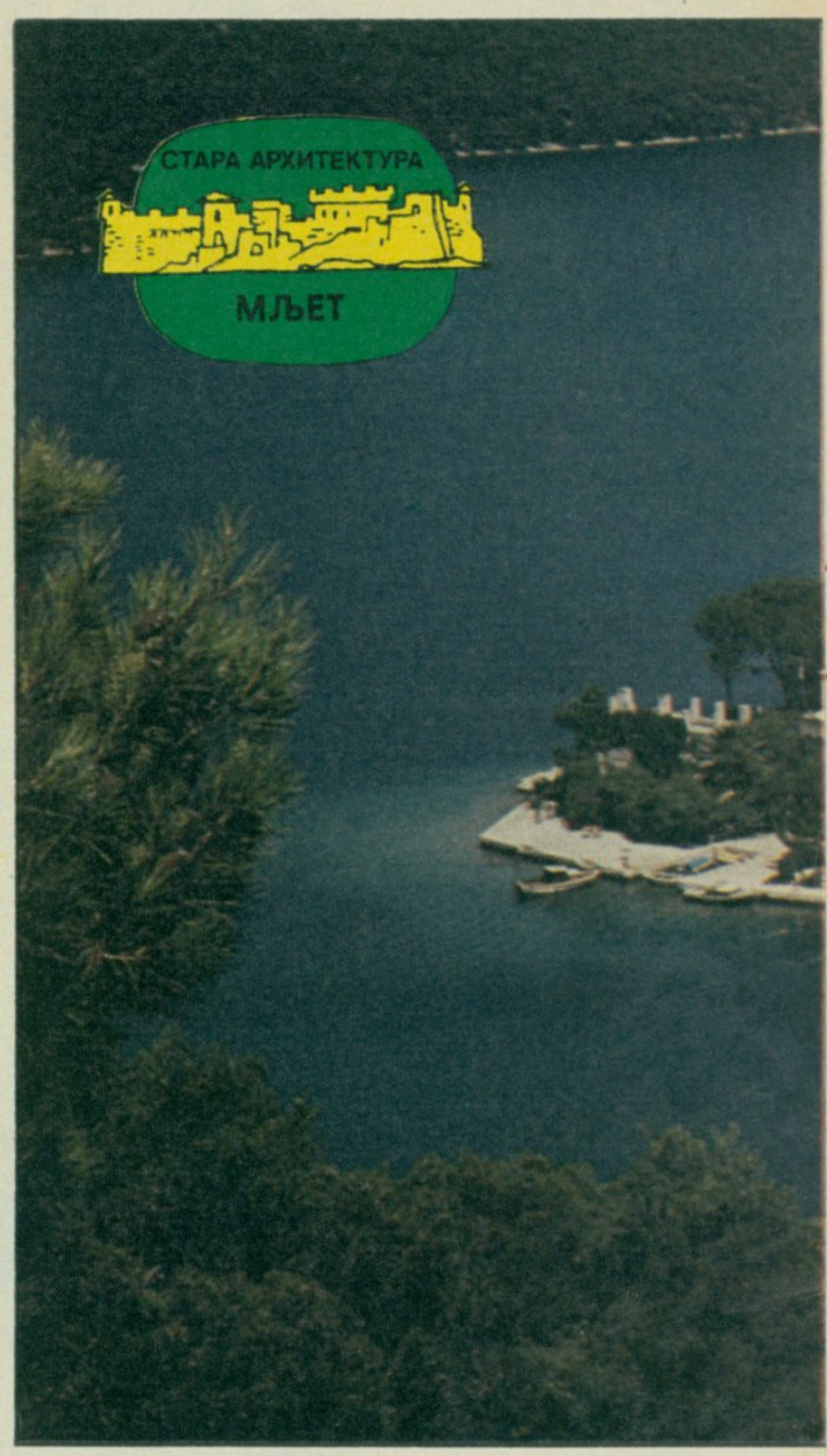

ОН ЈЕ БУНТОВНИК! — Године 1515. у самостану на Мљету нашао се и наш познати ренесансни писац Мавро Ветрановић-Чавчић (1482—1576). Раскалашни младић из угледне и веома имућне породице одлучио је да у 25. години ступи у ред бенедиктанаца. Било је то изненађење за све који су га знали. Световно име Никола променио је у калуђерско Мавар, односно Мавро. Неко време био је у Италији, али када му је 1515. из Дубровника стигао позив да се врати и уреди самостан на Мљету, одмах је кренуо на пут. Задржао се у самостану две године, а када се изненада вратио у Италију, дубровачка влада прогласила га је бунтовником. Ускоро је, међутим, помилован и до смрти је био у бенедиктинским самостанима на дубровачким острвима. У мљетском (детаљ на слици) је живео годину дана, а у свом чувеном спеву „Ремета“ пише о свом испосништву на острву Св. Андрија.

УДОБНОСТИ У ПРОГОНСТВУ — Богати Римљани гледали су, колико год су то могли, да се удобности на које су навикли не лише чак ни онда кад су били протерани из Рима. У време цара Септимија Севера на Мљету се нашао прогнани великаш Агезила. Да би породици пружио бар нешто од онога што су имали у домовини, сатрадио је палату какве су Римљани подизали у провинцији. Уредио је пристаниште заштићено двема кулама. Агезилин син Опијан посветио се поезији. Његови стихови о лову и риболову веома су се прочули. Прочитао их је и Каракала, син Септимија Севера и римски цар од 211. до 217. године. Одушевљен Опијановом поезијом, допустио је песнику да се врати из прогонства. На слици су остаци Агезилиног здања у Полачама.

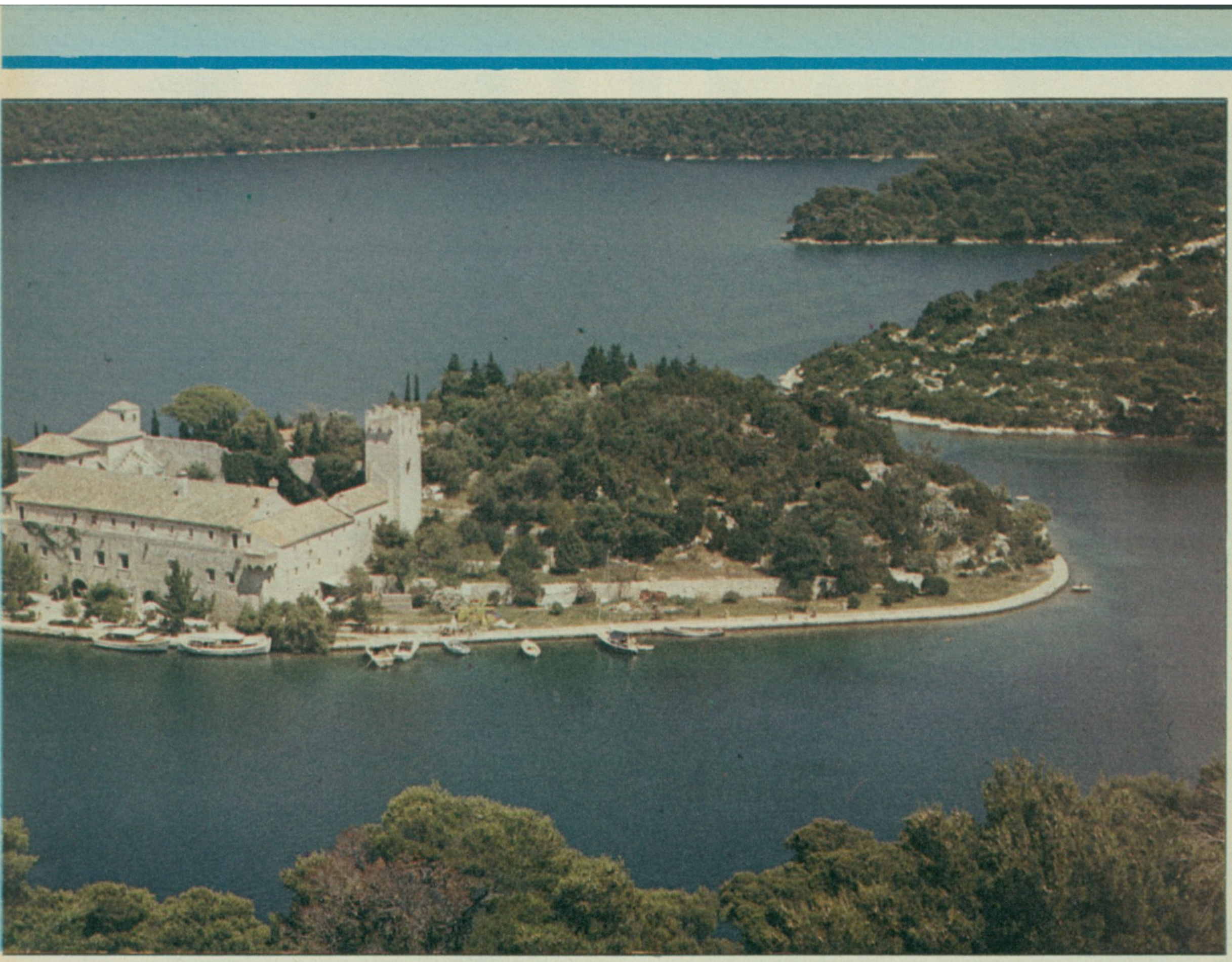

ДЕСИН ПОКЛОН — Почетком 11. века острво је у саставу Захумља и становништво плаћа данак захумском кнезу. Године 1151. кнез Деса поклања Мљет бенедиктинцима из Пулсана у Апулији. На малом острву усред Великог језера бенедиктинци су саградили самостан. Деса је тако изазвао незадовољство домаћих бенедиктинаца, али права на острво Италијанима су признали краљ Стефан Првовенчани, касније краљ Милутин и папа Иван XXII. Стефан Првовенчани био је и један од даровадаца цркве Св. госпе (на слици) на Мљету.

ПЕСНИК КАО КАНЦЕЛАР — Последњих дана 1595. године своју прву плату од четрдесет перпера примио је, као канцелар Мљета, песник Хорације Мажибрадић. Изнајмио је стан у Бабинопољу, сиромашном сеоцету на стеновитој обали шумовитог острва. У то време мљетски самостан био је управно средиште свих бенедихтинских самостана Дубровачке Републике. Сељаци, самостански кметови, живели су у највећој беди. Све је то било далеко од богатог и цивилизованог Дубровника. У посланици пријатељу Валу Валовићу Мажибрадић је писао о свом невеселом животу на острву. На Мљету је остао до 1604. године. Тада се, са својом другом женом Елизабетом, настанио у Цавтату.

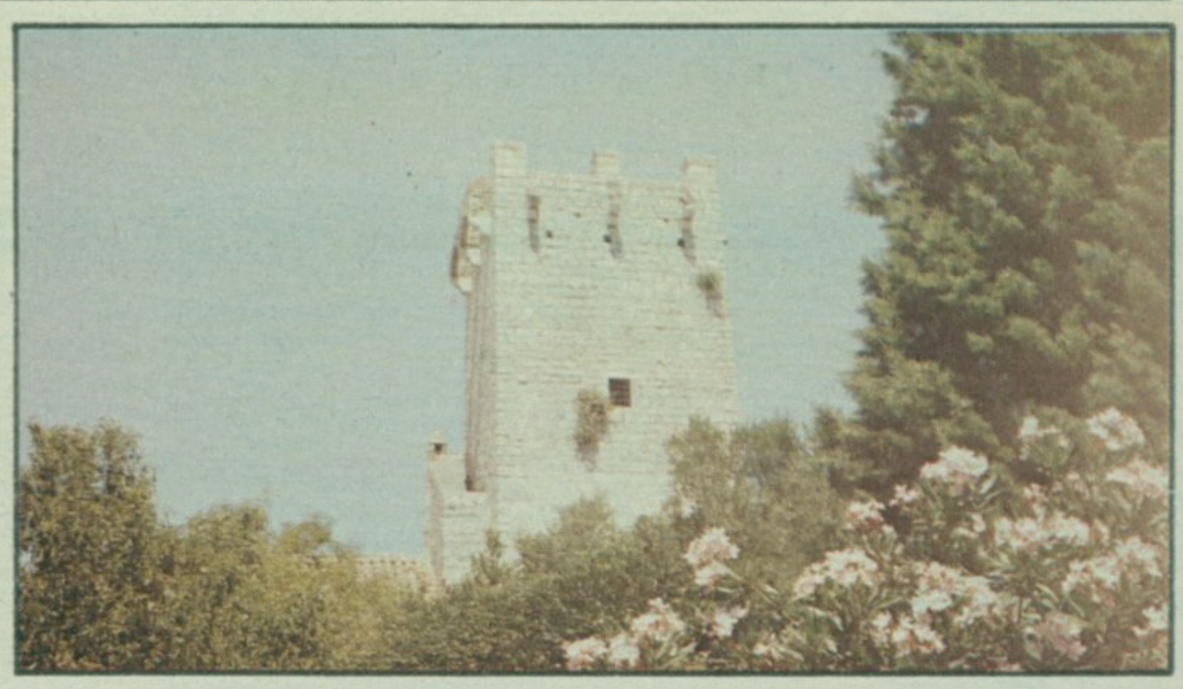

ТУРЦИ, МЛЕЧАНИ, ХАЈДУЦИ — Мало је калуђера бенедиктинског самостана преживело напад Турака 1572. године. Опљачкан и спаљен, самостан се тешко опорављао. Осим Турака, острво су нападали и Млечани, хајдуци и ускоци. Да би спречила нова пустошења, Дубровачка Република одлучила је да га добро утврди па је тада, између осталог, изграђена и висока четвороугаона кула. Тих година у самостану је, као опат, био и историчар Мавро Орбини.

У НАШИМ Р

Године 1943. 28. маја, дакле у време кад је нашим борцима на Сутјесци било најтеже, Тринаеста пролетерска је стигла у непосредну близину аеродрома и ваздухопловне школе надомак Загреба и сместила се у виноградима изнад Св. Недеље. Борци су лежали и одмарали се од дугог марша извршеног без предаха. Вест о покрету Бригаде сигурно још није стигла до непријатеља. Највероватније уопште неће стићи пре него што стигнемо до свог циља.

Само што смо се сместили, а већ је Милан Жежељ с још двојицом руководилаца Тринаесте и водичем Фабијаном кренуо напред. Фабијан није био обичан водич већ један од изузетних политичких радника. Познавао је свако село, сваког човека, све путеве и стазе у целом свету.

ЗА МНОМ, ДРУГОВИ!

Стигавши на десетак метара од једне клети, Фабијан застаде и замоли за највећу тишину. У руке узе две бомбе које су му висиле о појасу и стаде стругати једну о другу. Зачује се необично продоран звук. Убрзо од келти допре, попут одјека, сличан звук.

Милан Жежељ и остали напето су ослушкивали гледајући пред собом предео обасјан месечином. Није прошло дуго, а пред њима искрсне висока и снажна сподоба. Кад је човек пришао ближе, угледаше на њему домобранску официрску униформу.

— **Смрт фашизму, другови!** — полугласно ће придошлица. Док је пружао руку свима редом, срдачно се смешкао попут човека који одавно чека на овај тренутак.

— **Пођите за мном, другови**! — рекао је и повео наше до клети. Ушавши први, причекао је да се сви некако стисну у малој просторији, а онда је представио свога друга који је исто тако био у домобранској униформи:

— **Поручник Фрањо Вебле, наш човек!**

Сад се и с њима сви руковаше.

— **А ко ће тебе представити, друже... мајоре... ако се добро разумем у домобранске чинове?** — нашали се Милан Жежељ.

— **То је моја кривица!** — јави се Фабијан, па одмах представи високог домобранског официра, ваздухопловног мајора.

— **Друг је Миљенко Липовшчак, наша партијска веза. Он ће нам помоћи да се задатак изврши без иједног метка!**

— **Пожуримо, другови!** — оте се Милану Жежељу. — Али, још ћемо видети хоће ли бити с метком или без метка! — насмеја се, па из џепа извуче планове аеродрома, ваздухопловне школе и других објеката које му је два-три дана пре тога послао Липовшчак. Затим Липовчшаку рече:

— **Упознај нас, друшкане, мало детаљније с приликама.**

Стари сат на цркви у Св. Недељи откуцавао је поноћ. Липовшчак и Вебле већ су се вратили у гарнизон на своја места. Тог тренутка њихова срца јаче закуцаше: наступио је договорени тренутак за акцију.

— **Све је спремно, друже команданте!** — рапортирали су најпре Душан Пекић, а онда и Богдан Мамула команданту Милану Жежељу.

Њихови батаљони већ су били заузели најважније положаје око места и аеродрома. Осигурања су била избачена у три најважнија правца: према Загребу, Самобору и Керестинцу.

Док су 2. и 3. батаљон блокирали место и постављали осигурања, један вод од двадесет бораца преодевених у домобранске униформе кренуо је уобичајеним кораком цестом према касарни. Као домобранска патрола нису морали бити нарочито тихи.

— **Стој, ко иде?** — зачу се глас стражара пред касарном.

— **Домобранска патрола!** — одговори Јулије Веселко, вођа патроле.

— **Вођа патроле напред!**

Јулије Веселко, однедавно оперативни официр 3. батаљона, врло добро је познавао правила и језик домобранске службе. Мирно закорачи према откоченој пушци стражара.

— **Лозинка?** — тихо запита стражар.

— **Сана!** — још тише изговори Веселко.

Ништа не слутећи, стражар га пропусти.

БИЋЕ СВЕ У РЕДУ!

Све се одигра у тренутку: Веселко застаде поред стражара и замоли га да му припали цигарету. Овај несвесно испусти пушку. Већ следећег тренутка морао је да подигне обе руке. Затим је посматрао како непознати људи разоружавају његове у стражарници.

После свега десетак минута на свим стражарским местима уместо домобрана стајали су борци Тринаесте пролетерске бригаде.

У касарну и шаторе где су безбрижно спавали домобрани, њихови официри и питомци ваздухопловне школе упадали су наши борци и разоружавали их. С њима је био и командант Богдан Мамула.

— **Устајте, преокрет!** — загрмео је дубоким гласом кад је ушао у просторију питомаца. Ови га погледаше збуњено и уплашено. Покушавали су да установе о којој се војсци ради. Јасно им је било да Енглези и Американци нису.

А онда су почели којешта запиткивати не би ли разбили властити страх и некако открили расположење партизанских официра.

— **Биће све у реду, момци, само ви покажите ко је бржи у одевању** — шалио се Мамула док су одевени питомци поред њега журили у строј пред зградом.

И домобрански официри и подофициpи показаше своју дисциплинованост: излазили су на друга врата и постројавали се до питомаца.

У тренутку кад су наши почели улазити у касарну и разоружавати домобране и питомце, наш водник Донковић с „домобранским" поручником Веблеом и још двојицом бораца седе у „ролс-ројс" који је иначе служио за вучу једрилица, па пожурише према аеродрому удаљеном непуна два километра. Тамо су поступили на сличан начин.

На рубу винограда изнад аеродрома једна чета, појачана бацачима, стајала је спремна за сваки случај. Али, ни овде није требало употребити силу. Вебле и Донковић све су извели лукаво и у највећој тишини.

ЛЕКОВИ, ЗАВОЈИ, ИНСТРУМЕНТИ ...

Тако је најважнији део плана био обављен. Св. Недеља с аеродромом, ваздухопловном школом, хангарима, авионима, једрилицама, радионицом, посадом и богатим ратним материјалом била је у рукама Тринаесте пролетерске бригаде.

Лице Миљенка Липовшчака сијало је од радости. Трчао је овамо и онамо, помагао и пазио да се нешто не заборави. Пребацио је ротациону штампарску машину, штампарска слова и папир које је, на једвите јаде, успео баш тога дана да допреми из Загреба.

Фабијан га је приликом неколико задњих илегалних сусрета молио да учини све како би се те ствари, толико потребне ослобођеној територији, нашле у Св. Недељи у време акције.

УКАМА

Пламен се све више приближавао складишту бензина. Неко повика да је у Загребу узбуна.

Порин Дрезга и Аралица, референт санитета, управо су пронашли Веру Липовшчак из здравствене станице за коју им рекоше да ће им она помоћи да отпреме лекове, завоје и медицинске инструменте. Њен муж Миљенко на време је из Загреба поручио толику количину свега тога да би се могла опремити и већа болница.

Група Пекићевих бораца изнела је из канцеларије општинске књиге, папире и целу архиву. Један је морао потрчати по бензин, јер књиге никако нису хтеле да се запале. Кад је на крају пламен и њих добро захватио, борац који је донео бензин одахну с олакшањем.

— Враг нека носи Павелићеву власт и његове папире и пореске књиге! Нека сад утерују порез ако могу!

— Шта то радите, људи? — зачу се узбуђени глас. Сви се окренуше. Викнуо је то један слабуњави борац с наочарима, слика и прилика студента.

— Како шта радимо? Палимо пореске књиге — свечаним гласом објави онај што је донео бензин.

— Па требаће касније и нама! То су, забога, документа — настави студент узбуђено.

— А шта бисмо ми с тим књижуринама? — с чуђењем упита први.

— Па требаће нам... ради мобилизације... па и ради пореза — нешто тише, али још увек чврсто, настави студент.

— Какав вражији порез, друже! Кад ми дођемо на власт, неће бити пореза!

— А, . како ће држава функционисати без пореза?

— О-хо-хо! — зачуђено одврати противник пореза. Не знајући шта да одговори студенту, једноставно заћута. У себи је вероватно помислио како с масом бораца у Бригаду стиже свашта. А можда је негде још дубље помислио: „Требало би још више проверавати, да нам кога не убаце...“

ПЛАМЕНИ ЈЕЗИЦИ

Фабијан је у тај мах са својим теренцима стигао до бивше Гликове куће. Зачас су пронашли домара и наредили да најхитније испразни зграде. И док су једни с њим износили највредније ствари, други су уносили сламу и поливали је бензином.

Фабијан је гласно, да би га сви чули, говорио:

— Нека се сад Павелићев заповедник ваздухоплов ства овамо усели!

— Зар он нема стан у Загребу? — упита Дрезга правећи се невешт.

— Има, има и те како је леп, али он сматра да овде нема опасности од савезничких авиона! — Фабијан се значајно насмеши и, спуштајући глас да га баш сви не чују, рече:

— Истину говорећи, нема чега да се плаши. Шипак ћемо дочекати помоћ од наших савезника!

На небу се појавише први знаци свитања. Преко двадесет упрегнутих и натоварених сеоских кола, а с њима и „ролс-ројс“, већ су се били сврстали у колону. С њима су били и Вера и Миљенко и Фрањо Вебле. Иза њих заробљени домобрани и питомци. Није била заборављена ни богата апотека с лековима, те гомила митраљеза, пушака, муниције, скупоцене падобранске свиле и још којешта.

— Штета што нисмо мобилизовали још толико кола — говорио је некоме Милан Жежељ док су му се приближавали Мамула и Пекић.

— Стигосмо, друже команданте.

— Је ли све спремно за покрет? — упита их Милан Жежељ.

— Јесте. Можемо одмах кренути! — одговори Пекић, а онда, као да погађа Жежељеве мисли, настави: **— На жалост, пола материјала морали смо да запалимо!**

Одмахнувши главом у знак незадовољства, завршивши мисао: **— Боље и то него да оставимо непријатељу!**

Колона је кренула натраг на Жумберак. Како су аеродром, хангари, авиони, једрилице, радионице и зграде већ били у пламену, колона се лепо могла видети, а био је осветљен и цео крај. Међутим непријатељ у суседним гарнизонима није показивао ни најмање воље да се умеша.

Пролазећи поред аеродрома и зграда у пламену, колона с колима, војском и заробљеницима деловала је сабласно. Окрећући главе да још једном виде незаборавни призор, у очима наших бораца видео се одсјај ватре, али и вера у своју снагу — вера да слобода више није далеко.

Пламен се све више приближивао складишту бензина. Неко повика да је у Загребу узбуна. И заиста се оданде чуло нешто налик на завијање сирена. Светла се угасише и Загреб утону у мрак.

Иза наших леђа почеше сдјекивати снажне експлозије. То су у складишту летеле у ваздух бачве с бензином. Пламени језици високо се подигоше пут неба.

Неколико дана касније Радио Слободна Југославија и Лондон објавили су, међу осталим вестима с југословенског ратишта, да је Тринаеста пролетерска бригада заузела Св. Недељу пред самим вратима Загреба.

(Из књиге Мате Хорватића „По други пут рођени“)

Walt Disney

ПАЈА ПАТАК

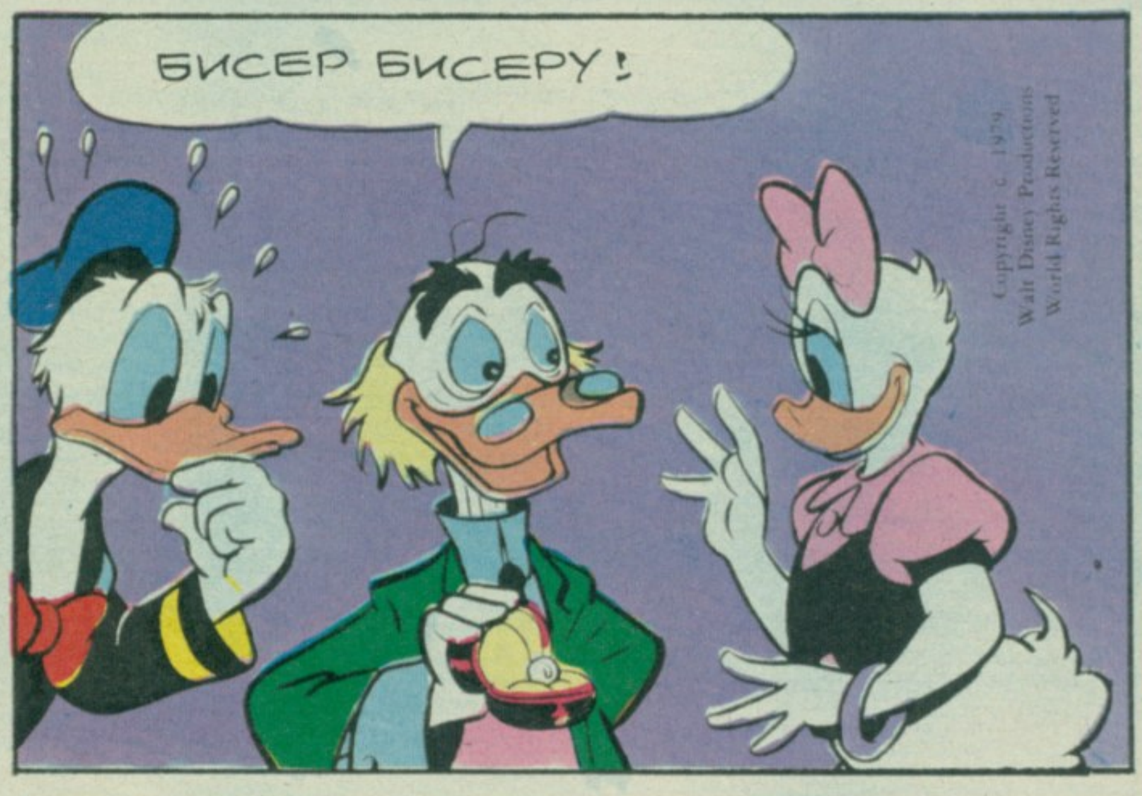

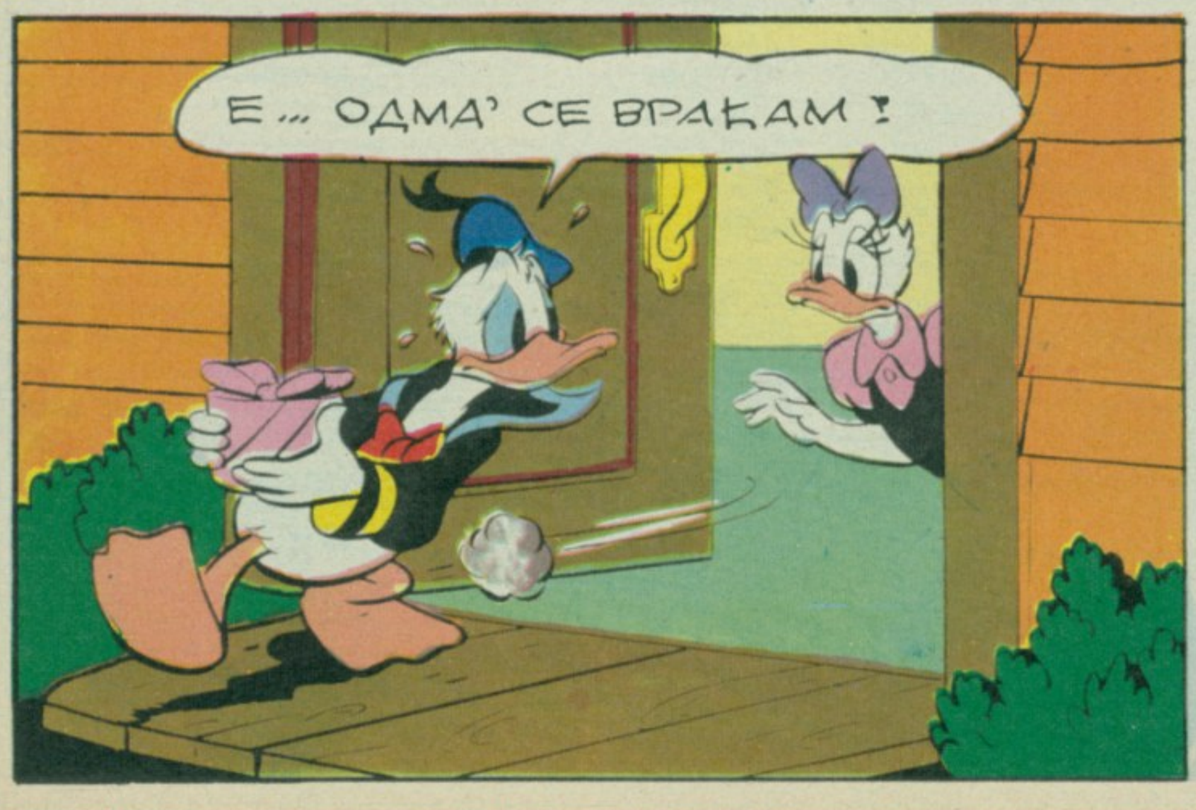

САВРШЕНИЈИ ОД КОМПЈУТЕРА

МАЈСТОРИ ПАМЋЕЊА

НЕМОЈТЕ СЕ ХВАЛИТИ ДА ИМАТЕ ДОБРУ МЕМОРИЈУ АКО НИСТЕ У СТАЊУ ДА, КАО ЈОЗЕФ ДАЗЕ, ЗА НЕКОЛИКО МИНУТА У ГЛАВИ ПОМНОЖИТЕ ДВА СТОЦИФРЕНА БРОЈА.

Памћење је као мишић, уколико се више вежба, утолико боље ради, тврди Немац Бруно Фурст, један од савремених „мајстора памћења", који управља дописном школом за вежбање меморије у Минхену. Придржавајући се тог правила, Фурст је тако извежбао своје памћење да сада може да запамти сваку књигу, од речи до речи, ако је само једном прочита.

Ипак, свој необичан дар Фурст не дугује само дугогодишњем стрпљивом раду. За памћење као што је његово неоспорно је потребан и таленат.

По неким проценама стручњака данас у свету постоји око две хиљаде људи обдарених необичном способношћу да са фотографском тачношћу региструју сваку особу, предмет или запис са којим дођу у додир. Ови људи, у науци познати под именом еидетици, могу да запамте на хиљаде страница и да их, чак и после неколико година, понове без иједне грешке.

КАО ПРАВЕ КАМЕРЕ

Способност „фотографског" памћења много је развијенија код деце него код одраслих. Научници који испитују факторе што утичу на развијање суперпамћења забележили су и случај дванаестогодишњег Џерарда Карлтона из града Шони у Оклахоми — он је могао да изрецитује напамет сва имена записана у дебелом телефонском имeнику Шонија. Једна петнаестогодишња девојка из Њујорка поседовала је још чудноватији таленат; могла је после летимичног погледа да понови хиљаду стихова написаних на њој непознатом језику, цитирајући текст, реч по реч, од почетка до краја и од краја до почетка.

И неке чувене историјске личности могле су се похвалити изванредном меморијом. Прича се, на пример, да је генерал Шарл де Гол знао напамет готово све романе свог омиљеног писца Виктора Игоа. И северноамерички генерал Џорџ често је збуњивао сарадника својим невероватним даром запажања и памћења. У току једног интервјуа за време другог светског рата он је саслушао стотинак питања присутних ратних дописника, а онда је, после свега неколико тренутака размишљања, почео да одговара сваком понаособ, знајући тачно који је дописник које питање поставио.

Интересантан је и случај Александра Аљехина, славног руског шахисте који је сам причао да му се у памћење урезује све што види, понекад и против његове воље. Аљехин је по сећању могао да обнови све веће шаховске партије које су одигране за последњих 60—70 година. И то не само да је умео да постави фигуре и знао извесне потезе, већ се честс сећао и читавих партија.

Изванредно памћење омогућило је Аљехину да држи рекорд и у симултаним партијама на више табли. Тако је 1932. године одиграо у Чикагу истовремено 32 партије наслепо и то против јаких противника, што је представљало праву сензацију за све шахисте света.

ЖИВА РАЧУНАЉКА

Можда је још занимљивији случај Зера Колберна из државе Вермонт, у САД, који је, захваљујући таленту за рачунање напамет, још у осмој години сматран за право математичко чудо. За мање од једног минута Колберн је био у стању да одговори колико, на пример, има секунди у шест векова, да погоди колико зрна садржи тона пшенице и да, скоро тренутно, у глави помножи два четвороцифрена броја.

Немац Јозеф Дазе био је такође „рачунција" Колберновог типа. Он није рачунао брзо, али је умео да „оперише" фантастично великим бројевма. Без нарочитог напрезања могао је да помножи у глави два стоцифрена броја, а није му представљало тешкоћу ни да, одмах затим, напамет израчуна њихов квадратни корен.

Готово сви математички феномени имају изврсно памћење само када су у питању бројке. Они су у стању да понове читаву листу цифара, чак и ако им је прочитана само једанпут, али ће тешко моћи да запамте много краћи низ слова или речи. Поред тога, они лакше запамте бројеве ако их чују, него ако их виде исписане. Дазе је, на пример, тврдио да му се један број много јаче уреже у сећање ако га нека само једном изговори, него ако га он сам прочита двадесет пута.

У последње две деценије у САД су извршена обимна испитивања овог још недовољно објашњеног мождaног феномена. Нарочито значајне резултате постигла је екипа стручњака са Универзитета у Вашингтону на челу са др Џеком Стромејером и др Џозефом Дачом.

ИНТЕЛИГЕНЦИЈА НЕМА ВЕЗЕ

„Способност брзе визуелне представе нема никакве везе са степеном интелигенције", тврди др Дач. „Мозак сваког човека може да прими приближно исту количину информација, три милиона пута већу и од најсавршенијег до садашњег конструисаног компјутера. По неким проценама, ономе ко би покушао да запише све што се налази у огромном „мождaном магацину" било би потребно да данонoћно ради пуне две хиљаде година.

По тумачењу већине научника, способност „фотографског снимања података" зависи, пре свега, од урођеног талента, али је за њу исто тако потребна и снажна мотивација као и моћ концентрације.

„Тајна успешног памћења", каже у шали др Дач, „лежи у чињеници да су неки људи добро упамтили како да себи нешто урежу у сећање. Код већине нас огромна количина података коју свакодневно примамо временом се таложи у мождaној маси и ту остаје заувек сахрањена".

М. Ш.

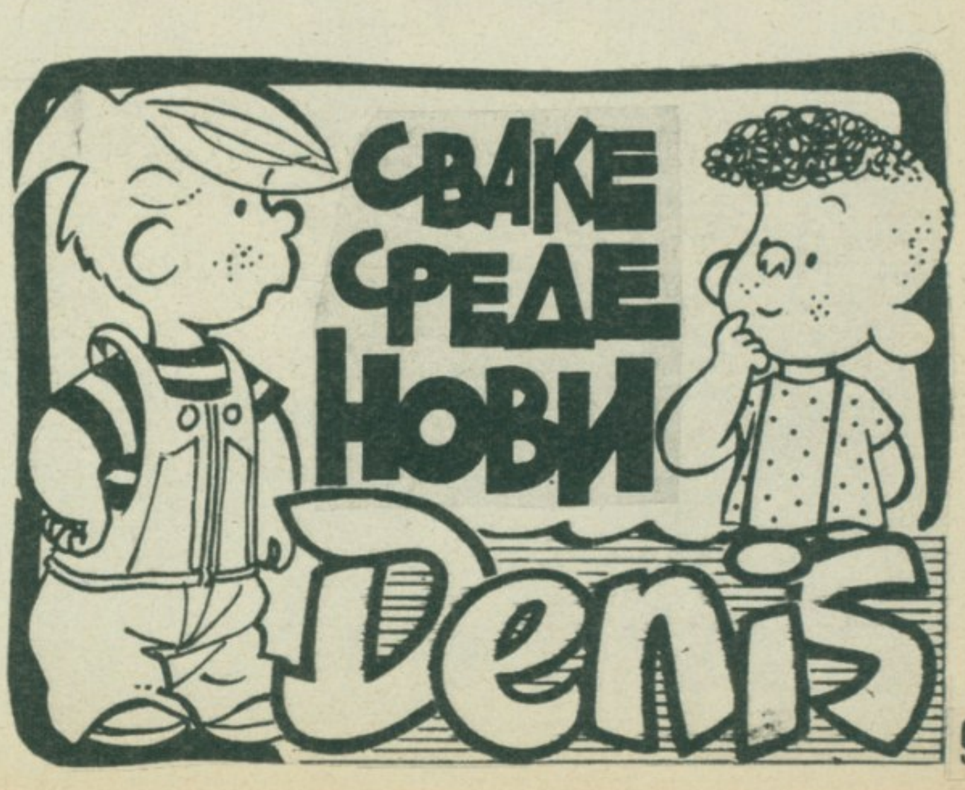

1 ЗАСТАВЕ И БОЈЕ

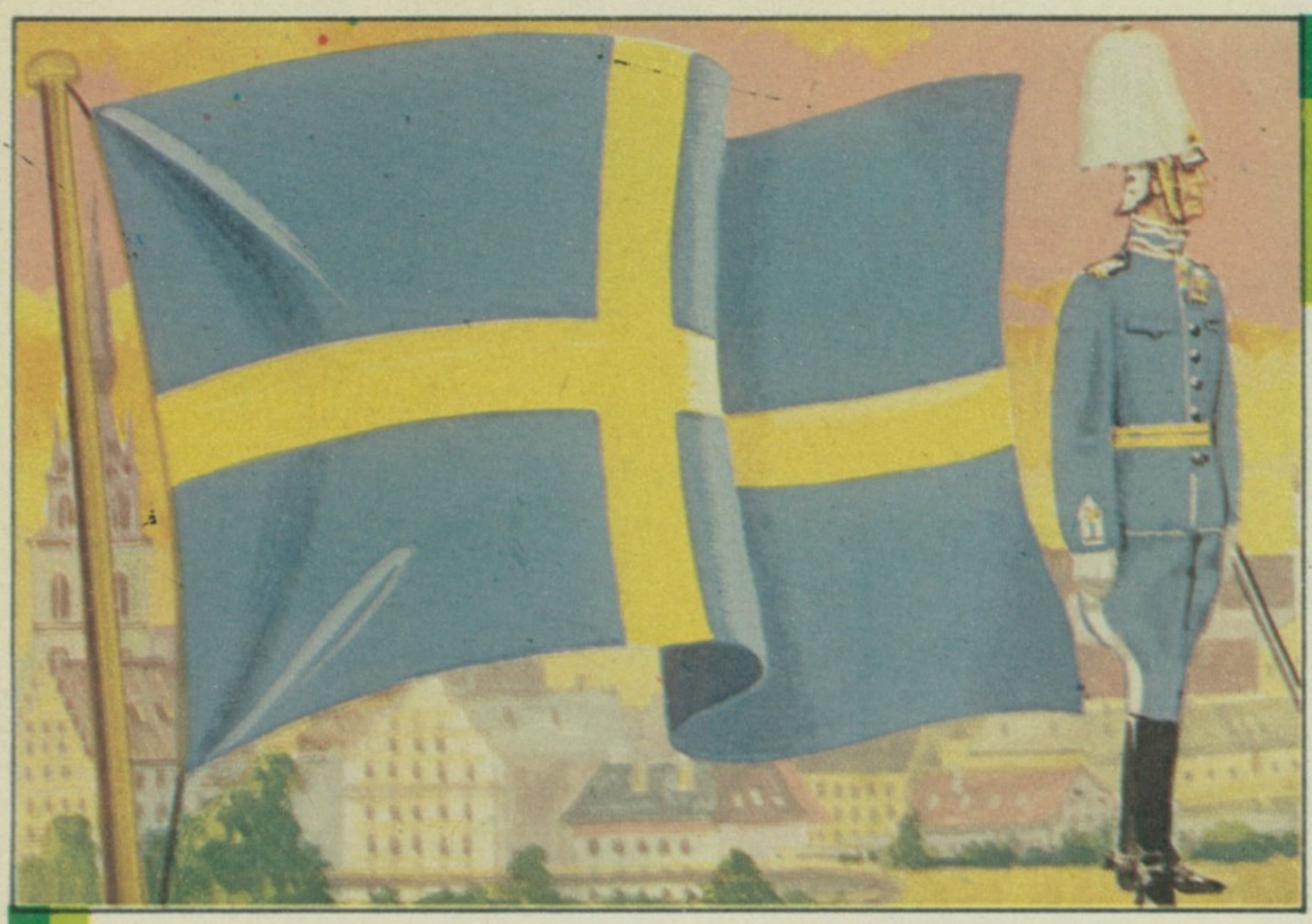

ШВЕДСКА — Ова земља на северу Европе по државном уређењу је уставна монархија. На површини од 449750 квм живи, по попису из 1972. године, 8.127.396 становника. Главни град ове скандинавске земље је Стокхолм до којег, мада је удаљен око 25 километара од обале, стижу чак и прекоокеански бродови. Тако нешто могуће је захваљујући природним каналима. Шведска иначе спада у индустријски најразвијеније земље у свету, па је отуда и доходак по глави становника у горњем делу табеле. Говорни језик је шведски.

АУСТРИЈА — По површини коју обухвата, 83.850 квм, Аустрија не спада у веће земље, па ипак у њој живи око 7 и по милиона људи. Главни град је Беч у којем живи готово четвртина укупног становништва: милион и 700 хиљада. Аустрија је федеративна република састављена од 9 покрајина. На челу сваке од њих налази се покрајинска скупштина која бира владу с покрајинским главаром. Аустрија је индустријско-пољопривредна земља која је, рецимо, 1973. године била највећи извозник електричне енергије у Европи. Службени језик је немачки.

ХОЛАНДИЈА — И Холандија са 33.779 km² спада у мање европске земље. У овој краљевини западне Европе живи нешто преко 13 милиона становника што је чини једном од најгушће насељених земаља Старог континента. Главни град је Амстердам са око 820 хиљада становника. И поред тога што је главни град, Амстердам није и седиште владе: оно се налази у Хагу. Становништво »земље лала« чине две националне групе: Холанђани и Фламанци. Говорни језик је холандски, један из групе западногерманских језика.

ЗНАМЕЊЕ ДРЖАВА

ТОВОРЕ

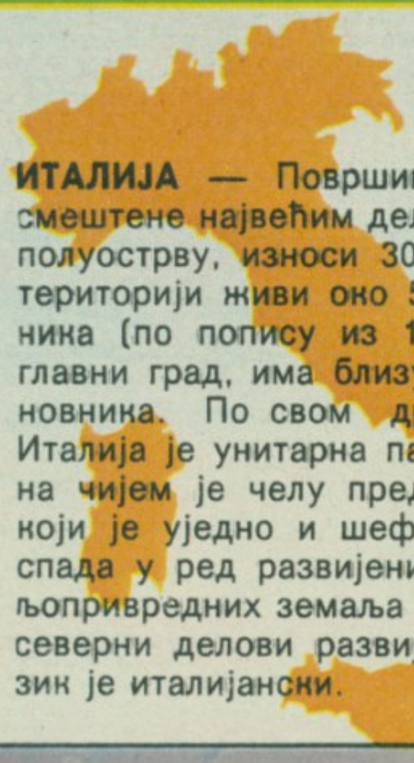

ИТАЛИЈА — Површина Италије, земље смештене највећим делом на Апенинском полуострву, износи 301.252 km². На тој територији живи око 54 милиона становника (по попису из 1971. године). Рим, главни град, има близу три милиона становника. По свом државном уређењу Италија је унитарна парламентарна унија на чијем је челу председник републике који је уједно и шеф државе. Италија спада у ред развијених индустријско-пољопривредних земаља с тим што су њени северни делови развијенији. Говорни језик је италијански.

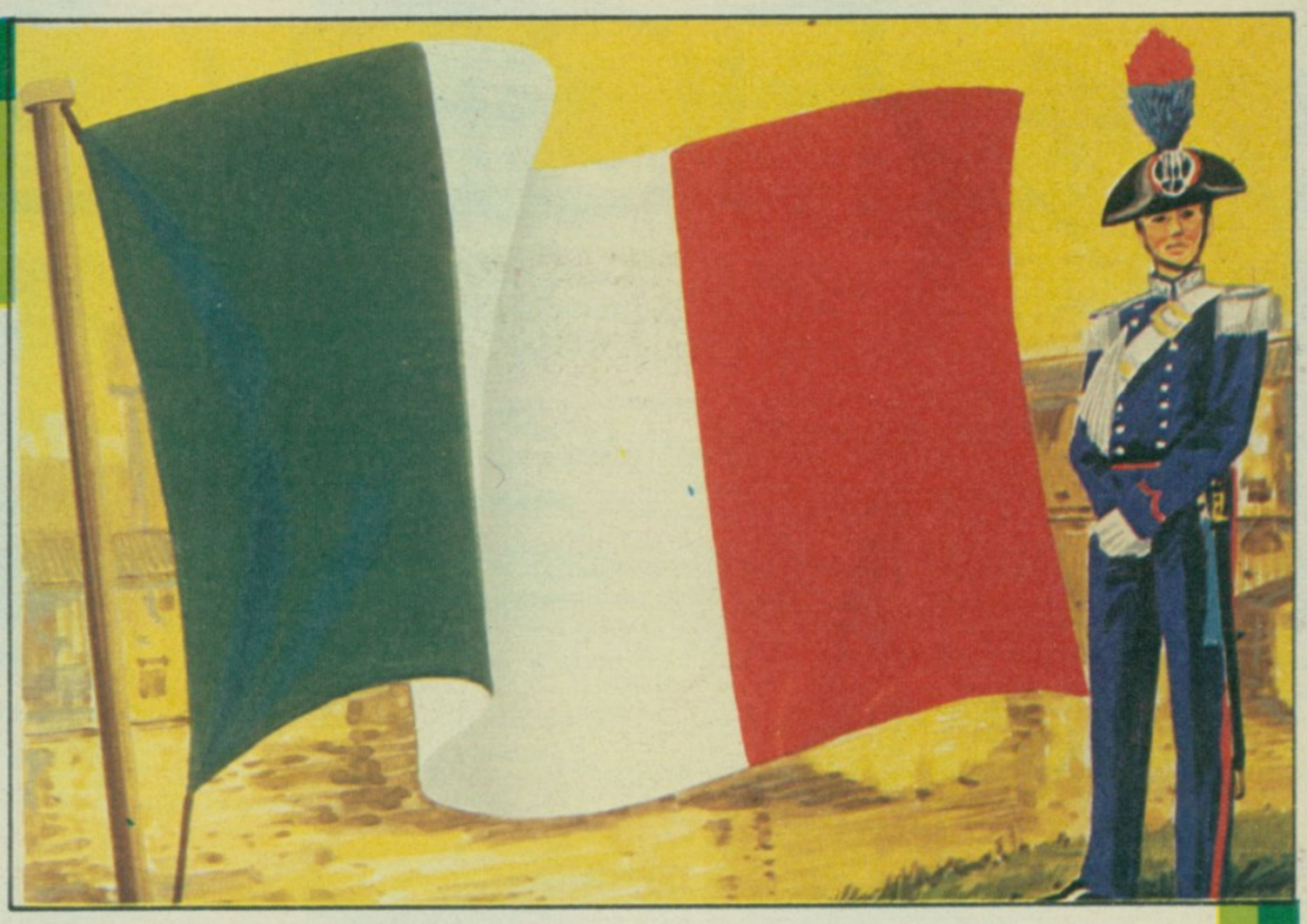

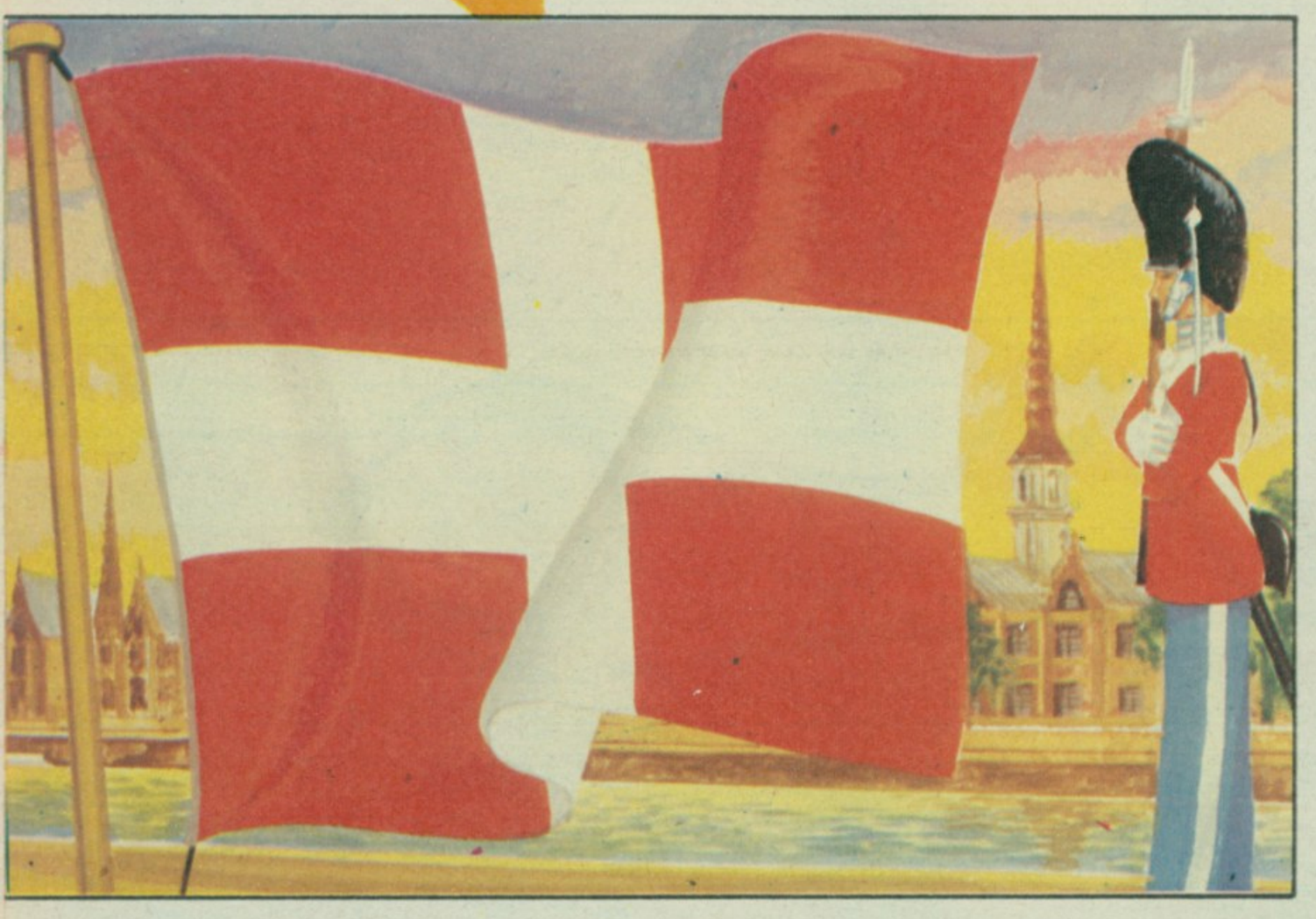

ДАНСКА — Данци су народ германског порекла који насељава полуострво Јиланд и велику групу острва у југозападном делу Балтичког мора. Површина коју заузима Данска није велика — износи 43.069 km² и у њој живи непуних 5 милиона становника. У престоници Копенхаген, рачунајући и ближу околину, живи око милион и 400 хиљада становника. Данска је уставотворна монархија чију извршну власт представља влада са премијером на челу. Дански језик је сродан осталим скандинавским језицима.

ВЕЛИКА БРИТАНИЈА И СЕВЕРНА ИРСКА — Уједињено Краљевство Велике Британије и Северне Ирске састоји се од Енглеске, Шкотске, Велса и Северне Ирске. Ова острвска земља у којој живи 54 милиона становника заузима површину од 229 884 km². Уједињено Краљевство је уставна монархија у којој законодавну власт представља Парламент. Лондон, главни град, са ширим подручјем има око 7 и по милиона становника. У привредном погледу Уједињено Краљевство спада у индустријски развијене земље. Само у индустрији и рударству запослено је 10 милиона људи.

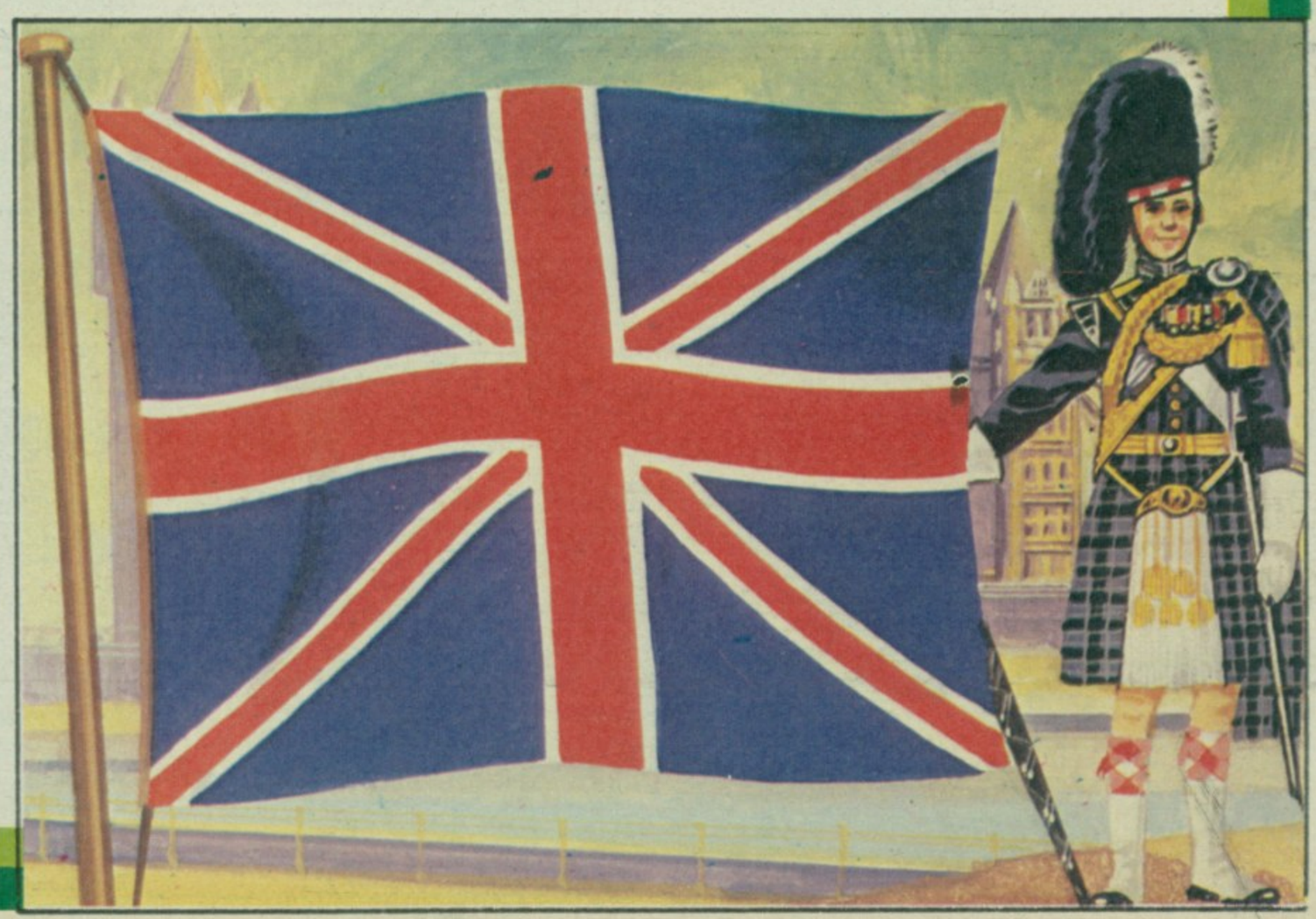

ЗА ЗАТВАРАЊЕ И УКРАС

ПОВУЦИ И У

НЕСУЂЕНИ МАГНАТ СМЕСТА ЈЕ ГЕНИЈАЛНУ ИДЕЈУ ПРЕТВОРИО У МОДЕЛ И БРЗОПЛЕТО ПРОДАО ПАТЕНТНО ПРАВО ЗА СВЕГА 100 ДОЛАРА. ОД ИДЕЈЕ ДО ПРОДАЈЕ НИЈЕ ПРОТЕКЛО ВИШЕ ОД 3 ЧАСА.

Десетог априла 1849. године Волтер Хант из Њујорка патентирао је под бројем 6281 у Заводу за проналаске изум који је назвао **сигурносна прибадача** или, како ми то „немачки" кажемо, зихернадла. Ако нисте никада чули за Волтера Ханта, то је углавном из два разлога. Прво, он је свој патент уновчио непуна три часа пошто је дошао на генијалну идеју, и друго, зихернадла, односно иста справица која се, додуше, није тако звала, била је у употреби већ најмање 2500 година, још из старогрчких времена.

ПЕНЕЛОПИ НА ПОКЛОН

Најраније прибадаче које је човек употребљавао биле су обичне праве чиоде, најчешће дугачки трнови. Међу остацима праисторијских људи који су живели пре око 20 хиљада година нађене су игле од кости са ушицама и чиоде са украшеним главицама. Прављење игала, веровали или не, старије је од пољопривреде, грнчарства и обраде метала!

Египћани, додуше, нису употребљавали ни зихернадле ни дугмад, али су имали чиоде и игле од метала. У египатским гробницама нађене су бронзане чиоде дугачке 20 сантиметара са украшеним златним главицама.

Сваки период класичне Грчке и Рима имао је своје карактеристичне зихернадле и копче, па се управо по њиховим облицима и украсима често може најтачније установити којем добу припадају читава археолошка налазишта. У неким епохама главе зихернадли прављене су у виду змије, коња, лауте; у другим су у моди били апстрактни, често геометријски облици.

Славни грчки песник Хомер каже у „Одисеји" да су верној Одисејевој жени Пенелопи упорни просци поклонили туце зихернадли, што значи да су Грци зихернадлу сматрали поклоном достојним једне краљице. Најстарији стари Грци употребљавали су зихернадле да причврсте своје тунике — дугмад су стигла до њих из Мале Азије, али знатно касније.

САМО ЈОНСКА ТУНИКА

Атињанке су причвршћивале своје хитоне на раменима дугачким прибадачама сличним бодежу. Према историчару Херодоту, група разгневљених Атињанки напала је и до смрти избола прибадачама једног војника и тада су градски оци наредили да једина хаљина која се сме носити буде јонска туника. Само се она могла причврстити без опасне прибадаче. Овај закон касније је опозван, али тада су већ постојала дугмад и безазлене зихернадле.

Римљани су зихернадлу звали fibula и ова реч и данас је у употреби, али као латинско име једне од костију ноге. Биста сачувана из периода позног Римског Царства приказује уваженог конзула у туници причвршћеној двема зихернадлама дугачким као његова глава. Претпоставља се да је и величина фибуле означавала друштвени положај римског грађанина.

Готи, који су прегазили Римско Царство, нису се заинтересовали за зихернадле пошто су, вероватно, у журби имали преча посла. Они су своје огртаче причвршћивали на раме-

ОВА ЕТРУРСКА ЗИХЕРНАДЛА У ОБЛИКУ КОЊА СТАРА ЈЕ ОКО 2680 ГОДИНА. НАЛАЗИ СЕ У МУЗЕЈУ У БОСТОНУ.

нима помоћу позамашних прибадача начињених од костију или рога.

ПАУКИПСИ ЧИОДЕ

У средњовековној Европи богаташи су се поносно кинђурили уметнички обрађеним зихернадлама од слоноваче, сребра и злата. Сиромашнији су морали да се задовоље зашиљеним дрветом у облику диновских чачкалица округлог пресека. Почев од 15. века чиоде су прављене од испреплетане гвоздене жице. Индустрија зихернадли, шпенадли и игала утемељена је у Француској.

Ипак, вековима су металне игле, било шпенадле или зихернадле, остале привилегија богатих. У многим европским језицима постоји израз „новац за иглу" пореклом из 14. века. То је била сума коју је муж давао жени као џепарац, првобитно сваког првог или другог јануара, да би купила искључиво прибадаче које ће јој служити током целе године. Израз је изгубио изворни смисао у 19. веку када су, захваљујући масовној производњи, зихернадле и шпенадле постале багатела, управо као што су и данас.

Отац америчке индустрије чиода је Самјуел Слоукам који је 1838. године основао фабрику чиода и њених блиских рођака у Паукипсију, у држави Њујорк. Фабрика је „избацивала" 100 хиљада прибадача на дан.

Слоукам није први измислио машину за производњу чиода, али их је први масовно производио, бар у Америци. Он је први конструисао машину за паковање чиода у чврст папир са нарочитим рупицама и браздама за сваку. Његове чиоде познате су под именом „Паукипси чиоде".

ГРУБИ ПРАОТАЦ

Деветнаести век био је уопште велико доба за све врсте затварача. Дугмад су, на пример, постојала хиљадама година раније, али је тек Луис Ханарт 1863. године измислио такозвана патент-дугмад — два, обично метална, дела која притиском улазе један у други. То су били, преведено на уобичајени домаћи германизам, дрикери.

Крај 19. столећа доживео је и појаву првог клизног затварача, односно рајсфершлуса. Изумео га је 1891. инжењер из Чикага по имену Витком Џадсон као „затварач и отварач за ципеле". Изгледа да се овај инжењер уморио од шнирања пертли на својим дубоким чизмама, па је у очајању смислио лакши начин за обављање тог мукотрпног свакодневног посла.

Свој изум Џадсон није лансирао преко радија или телевизије, како се то данас једноставно ради, већ је кренуо по комшилуку нудећи га под паролом „Повуци и уживај!" Али, његов рајсфершлус, са низом кукица и очица, био је грубо изведен праотац данашњих и имао је ману да се често заглављује или, без икаквог видљивог разлога, изненада отвара.

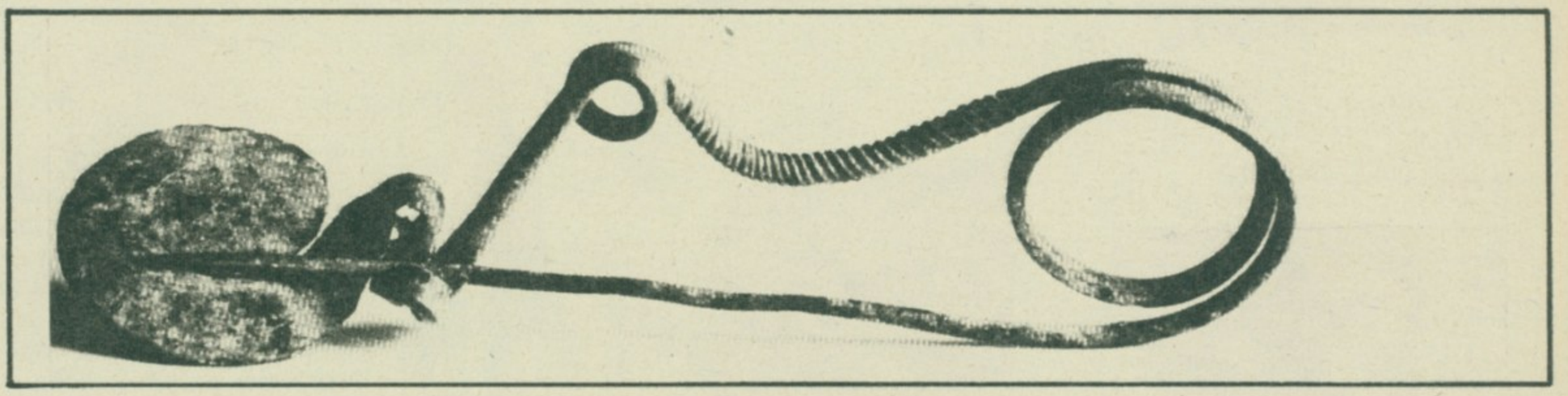

ИТАЛСКА ФИБУЛА, ТО ЈЕСТ ЗИХЕРНАДЛА, ИЗ 7. ВЕКА ПРЕ НАШЕ ЕРЕ СВОЈИНА ЈЕ БОСТОНСКОГ МУЗЕЈА.

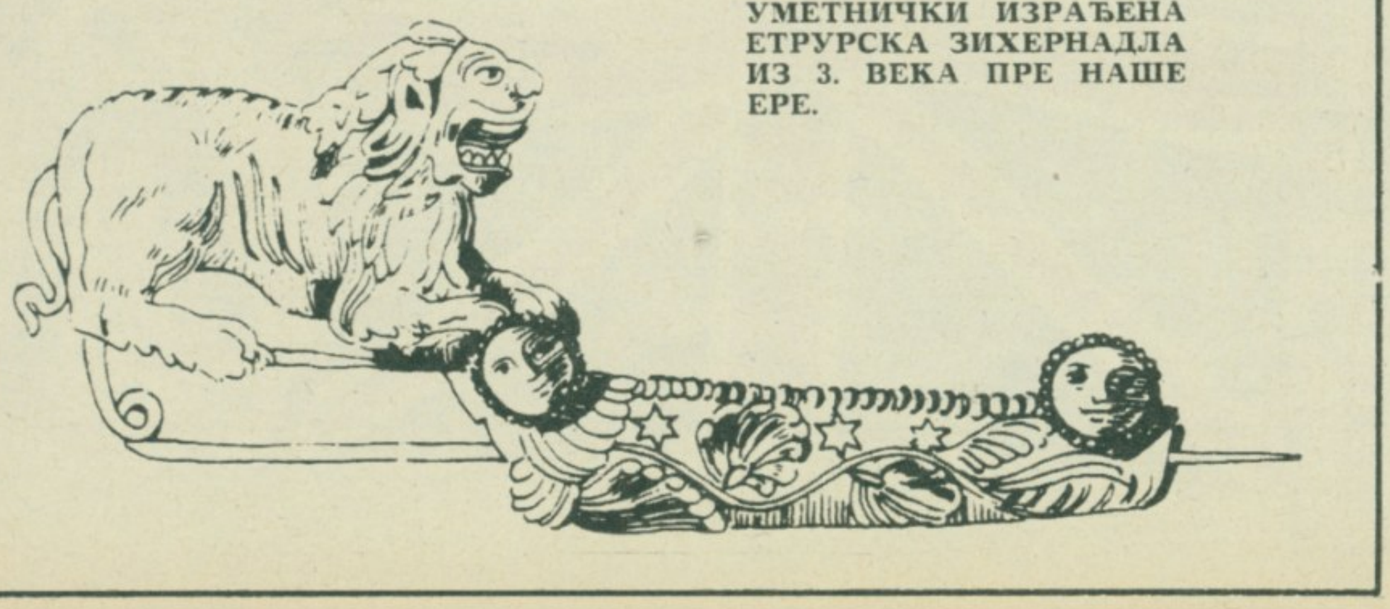

УМЕТНИЧКИ ИЗРАЂЕНА ЕТРУРСКА ЗИХЕРНАДЛА ИЗ 3. ВЕКА ПРЕ НАШЕ ЕРЕ.

ЖИВАЈ!

Инжењер Цадсон је после извесног времена свој патент продао Луису Вокеру који је, уз помоћ Швеђанина Гидеона Сундбака, на основу првобитног модела нешто усавршио рајсфершлус 1906. године. Рајсфершлуси су стварно освојили тржиште око 1920. када су почели да се стављају на дуванкесе, поштанске торбе и кољаче.

РУКУЈ БЕЗ НЕРВОЗЕ!

Индустрија одеће није имала добар њух и дуго је гледала на рајсфершлусе као на моду чији је век ограничен. У то време стављали су их само на позоришне костиме да би глумци могли брзо да се пресвуку између сцена и чинова.

Тек око 1930. године, када су метални зупци ливени директно на траку тканине, рајсфершлус је заиста усавршен. Баш ови ливени зупци заобљених ивица први пут су од рајсфершлуса начинили сасвим поуздан затварач.

Убрзо потом цео свет је употребљавао рајсфершлусе — за затварање и украс. Једно време били су у великој моди рајсфершлуси са разнобојним зупцима! Данас се, као што је познато и, рекло би се, сасвим природно, рајсфершлуси стављају на све — од фине хаљине и кофера до цираде за тенкове и футроле за митраљезе.

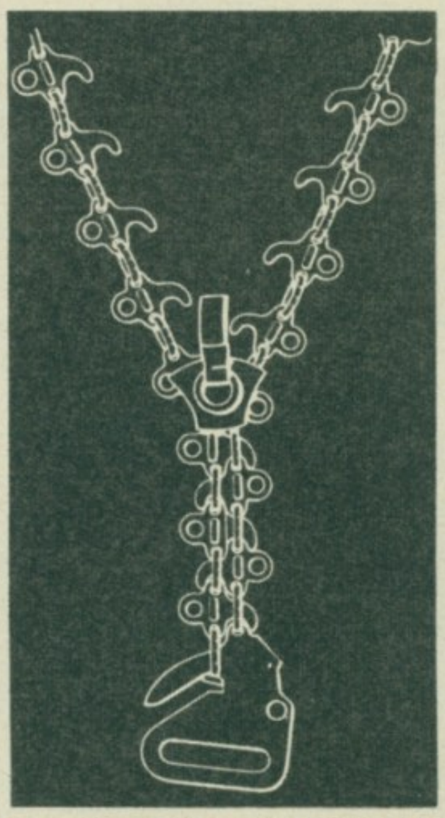

ПРВИ РАЈСФЕРШЛУС НА СВЕТУ НАПРАВИО ЈЕ ИНЖЕЊЕР ВИТКОМ ЦАДСОН 1891. ГОДИНЕ.

Оне који се ређе или чешће боре са покваренim, заглављеним рајсфершлусима или рајсфершлусима којима испадају зупци, можда ће заинтересовати податак да произвођачи ових практичних затварача тврде како сваки рајсфершлус може да издржи 200 хиљада отварања и затварања без и најмање грешке и главобоље по власника. Рукујте затварачем без нервозе, кажу они, и трајаће вам колико и предмет на коме се налази.

Љ. П.

СИГУРНОСНА ПРИБАДАЧА ДАЛА ЈЕ ПРЕСУДАН ДОПРИНОС ЗОЉИНИМ СТРУКОВИМА ДАМА ИЗ ВЕСЕЛИХ ДЕВЕДЕСЕТИХ ГОДИНА ПРОШЛОГ ВЕКА.

ЛОПОВ ЈЕ ВОЛЕО КОЊАК

Није се све одвијало баш онако како су тројица лопова који су намеравали да олакшају сеф једне фабрике у Норвешкој испланирали. Пошто су провели пола ноћи безуспешно покушавајући да га отворе уобичајеним провалничким алатом, на крају су били принуђени да се лате динамита.

KNJ
KNJ
KNJ

здање од 365 соба

Свесрдно се залажући за интересе угарског племства и пограничних градова Баје и Беча, калочки архибискуп Фрањо Клобушицки половином прошлог века пише Намесничком већу бечке коморе: „...Не сумњам да ће се преузвишено Намесничко веће сагласити да се жупанијска зграда не сазида у Сомбору, него у Баји или Бечу. Ничим нећу углед Сомбора окрњити ако утврдим да у њему сем имена „Краљевске вароши“ нема ничега више краљевског и не само да га не убрајам у ред вароши, него стављам иза сваког малог среског места у околини...“

Својим жучним и пристрасним нападима архибискуп је успео да изградњу зграде Жупаније у Сомбору само одложи за око пола века. И када је жупанијска власт 1776. године прешла од великодостојника у световне руке, а нарочито када је цар Јосиф II 1786. укинуо фрањевачки манастир у Сомбору, где је била смештена жупанијска власт, одлучено је да се здање Жупаније подигне управо у овом граду.

Земљиште на којем је требало да се гради Жупанија налазило се на периферији града, у мочвари коју су житељи Сомбора називали Пандур острво. Остало је забележено да је купљено за 500 форинти. Најзад, под стручним руководством Беле Партоша, најпознатијег инжењера тог времена, почела је градња једне од најпознатијих грађевина овог краја. Први део здања довршен је 1802. а други тек 1884. године. Жупан је имао за сваки дан у години по једну просторију: саграђено је тачно 365 соба. Данас их има 280. Трошкови градње сомборске Жупаније износили су 420 хиљада форинти.

Када је ово чудесно здање било довршено, двадесетак хиљада становника Сомбора, колико их је тада живело у овом граду, није могло да се надиви величини, раскоши и лепоти жупановог двора, иако су могли да га виде само споља. Јер, ретки су били они који су имали прилику да завире у двориште Жупаније, а камоли у њене богате одаје.

Године 1896. у зграду је стигла још једна изузетна знаменитост — слика и данас највећа у Европи. Наиме, у жељи да овековечи победу Еугена Савојског над турском војском у бици код Сенте 11. септембра 1697. године, жупанијска властела је од бечког сликара Ференца Ајзенхута, пореклом из Бачке, наручила слику површине 43 квадратна метра.

Иако по природи боем, луталица и љубазник, немирног духа и не баш вредан, Ајзенхут се дао на посао са зачуђујућим жаром. За почетак је од наручилаца испословао гомилу новца и са правим богатством отпутовао у Цариград да би тамо две године студирао и одабирао ликове које ће као турске војнике пренети на платно.

Две године доцније враћа се у Минхен и на специјално тканом платну, ојачаном чврстим ланеним тракама као арматуром, почиње да ради своје животно дело. Не зна се колико је трајао рад, али је сигурно био мукотрпан и спор. Јер, стручњаци тврде да је требало чекати да се боја на једном делу слике осуши, да огромна количина боје не би склизнула са платна или га једноставно поцепала, па тек онда наставити са радом. Испод уметниковог киста полако се појављивала грандиозна сцена сентске битке, са Еугеном Савојским на белом коњу, рањеним и исеченим турским војницима, заставама у пламену.

Када је слика била готова, стављен је широки, раскошни рам прекривен златним плочицама. У десном доњем углу платна сликар је својом руком исписао »Eisenhut Ferencz München 1896«.

Никада није објашњено како је слика пренесена из Минхена у Сомбор, нити како је унесена у Жупанију. Ниједна од неколико стотина врата овог здања нису била довољно велика да „Битка код Сенте“ прође кроз њих, па се претпоставља да је у ту сврху вероватно срушено неколико зидова. Од тада до данас ова слика стоји на истом месту — на зиду главне, свечане сале жупанијске зграде, данас седиште Скупштине општине Сомбор.

За своје умеће и труд Ференц Ајзенхут је од Жупаније добио 500 јутара земље и све поседе на њој. Али, ни то богатство није било довољно расипнику као што је био Ајзенхут: брзо је све распродао, а новац проћердао по бечким баровима!

Данас је зграда бивше жупаније, заједно са непроцењивом вредном „Битком код Сенте“, под заштитом државе као изузетно значајан културно-историјски споменик.

Текст: **И. Лончар**

Снимио: **Љ. Патрногић**

Главни улаз и фасада »Жупаније«

Дворишна фасада

Слика Ференца Ајзенхута »Битна код Сенте 1697«

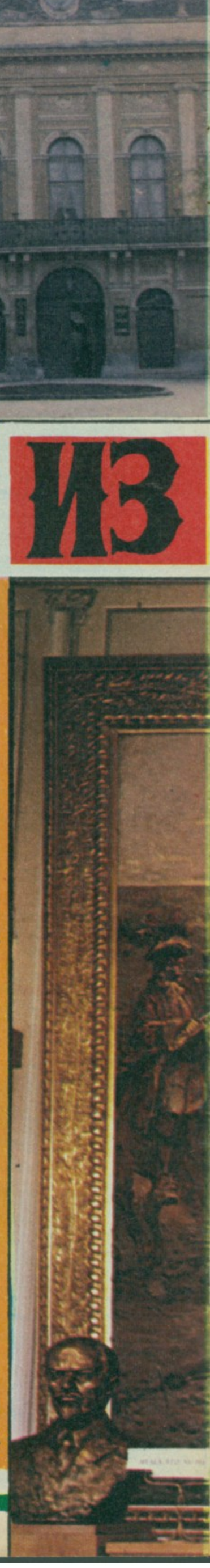

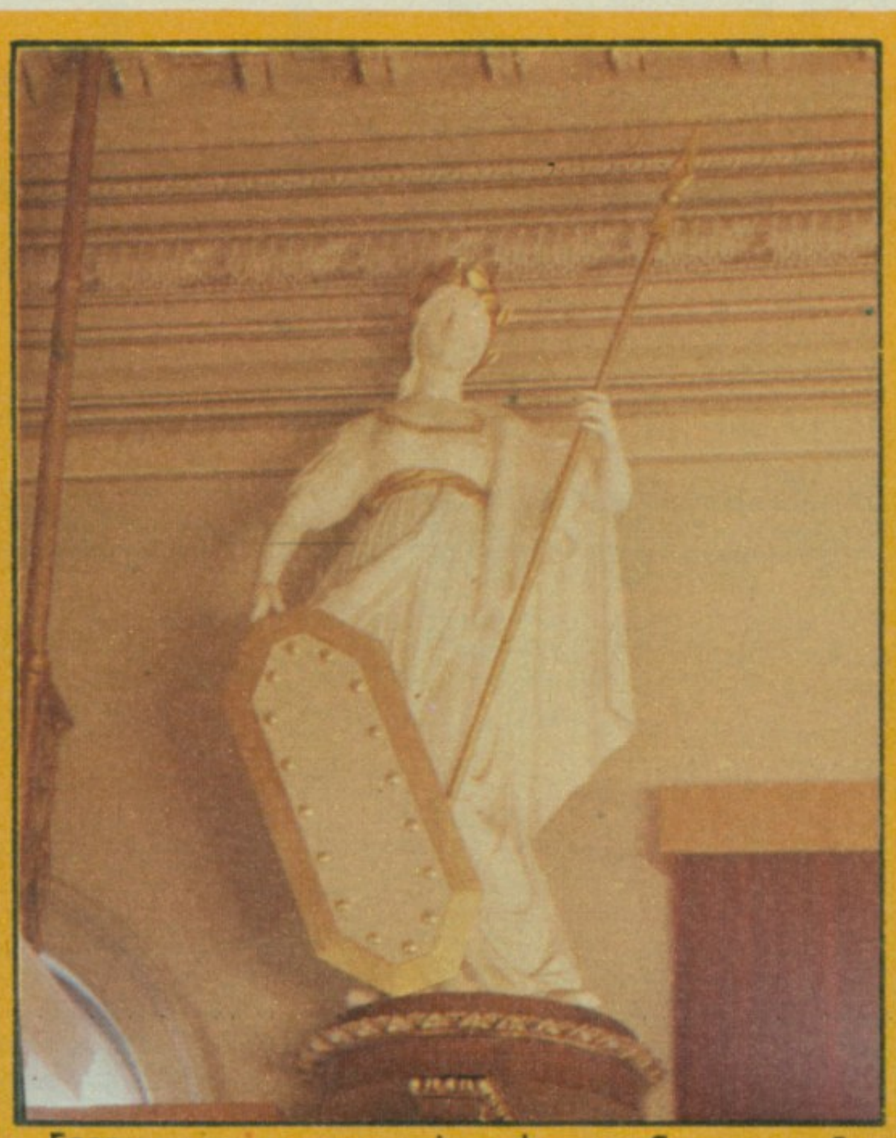

Главну салу украшавају и фигуре богиње победе (лево) и правде. Обе скулптуре израђене су од дрвета и превучене два милиметра дебелим слојем специјалне масе сличне гипсу.

МОЧВАРЕ РАСКОШ

БОРБА ПРОТИВ МАФИЈЕ

ЧОВЕК БЕЗ ЛИ

ПОЗНАТОГ БАНДИТА ЛУЂАНА ЛИЂА ПРЕД КОЈИМ ЈЕ ДРХТАЛА СИЦИЛИЈА ИЗРУЧИЛА ЈЕ ПОЛИЦИЈИ ЈЕДНА ЖЕНА.

Седећи на задњем седишту „фијата“ инспектор италијанске полиције Анђело Мангано купао се у знојy. Април 1973. године био је врућ чак и за Рим. Анђело Мангано имао је израз ловца који зна да плен може сваког часа да га нападне из заседе. Тај плен били су мафијаши.

Већ осамнаест година инспектор Мангано их је немилосрдно прогањао од Сицилије до Ђенове и то тако вешто да су га сматрали најбољим италијанским полицајцем. Међу многобројним члановима мафије које је упецао налазио се и један од најозлоглашенијих италијанских гангстера Луђано Лиђо. И Лиђо је био мајстор од заната па је успео да побегне из затвора. Мангано се заклео да ће га пре или касније поново ухватити.

ПУШЧАНИ ПОЉУБАЦ

Када је Манганов помоћник Казела зауставио ауто и оба полицајца изишла, из оближње улице излетео је други ауто. Одјекнули су пуцњи. Лучано Лиђо слао је свој „бачо дела лупара“ „пољубац ловачке пушке“ — освету намењену свакоме ко се супротстави мафији. Ово оружје, двоцевка скраћених цеви која се користи у лову на вукове, било је већ дуги низ година омиљено код мафијаша.

Тешко рањени Мангано дотетурао се до управљача, упалио мотор и себе и свог сарадника одвезао до болнице. Лиђо га је још једном надмудрио. У свом родном селу Сан Ђовани ди Ђаре у близини Катаније, на источној обали Сицилије, Мангано је важио за угледну личност. Посредовао је у свим споровима и сањао да искорени мафију чије је дивљање на острву штитио такозвани „Кодиче да Омерта“ — „закон ћутања“ — традиционалан на Сицилији. Нико ко би био очевидац неког злочина или знао за њега, ништа није смео да пријави властима јер би заузврат добио „пушчани пољубац“.

Анђело је желео да постане полицајац откада је знао за себе. Још као младић дезертирао је са афричког фронта и до краја другог светског рата учествовао у италијанском покрету отпора. После рата дипломирао је на полицијској академији и захваљујући безграничној енергији и немилосрдним методама које је користио против криминалаца уско-ро је стекао славу, најпре у Ла Специји, затим у Риму и најзад у Калабрији, покрајини на дну италијанске чизме познатој као највећем упоришту мафије изван Сицилије.

ЛИЂО, КО ЈЕ ТО?

Упоредо са Манганoвом расла је „слава“ још једног Сицилијанца који се звао Луђано Лиђо. Његова породица живела је у планинском месташцу Корлеоне у близини Палерма. Лиђо је у младости проводио дуге самотне часове напасајући козе и овце, сањајући како да се избави из сиромаштва у коме је живео. Козје млеко пуно клица донело му је туберкулозу костију која га је мучила до краја живота. Болест му је тако оштетила кичму да је увек морао да носи кожни стезник испреплетен челичним нитима, како би могао да стоји.

То му није сметало да још за време рата почне да се бави црном берзом. Сав свој плен морао је да носи шефу обласне мафије и за сваку непослушност био би сурово кажњаван. Ово му се није допадало и жарко је желео да он постане шеф, односно „капобанда“. У томе је и успео. Његово име све чешће се појављивало у вези са трговином дрогама, убиствима, уценама, киднаповањима.

Али, никада није било сведока, а само шачица људи знала је како Лиђо изгледа. Његова једина фотографија потицала је још из пастирских дана. Тако је добио надимак „Човек без лица“.

Новембра 1963. године Анђелу Мангану поверен је задатак да пронађе и ухапси Луђана Лиђа. Мангано је био свестан опасности које га вребају када је допутовао у Корлеоне. Мештани су га дочекали неприступачно и хладно као и старе камене куће и огромни зидови сараценске тврђаве која се уздизала изнад села. У ваздуху се осећао страх. Врата су се закључавала одмах после сумрака. У полицијској станици Мангано је успео да добије само списак имена и занимања људи за које се сматрало да су блиски Лиђови сарадници.

Недељу дана касније Мангану је било јасно да цео Корлеоне зна зашто је он ту. Али на његова дискретна распитивања за Лиђа људи су се правили луди. Неки су говорили да је мртав, неки да већ годинама није долазио у село, а неки су у чуду питали ко је то уопште Лиђо Луђано.

Када испитивања мештана и претраживање околине нису уродили плодом, Мангано је почео више да се задржава испред кафа-

ЛИЦА

не заподевајући разговор са старцима који су сркали кафу и грејали се на сунцу. Из искуства је знао да стари људи понекад кажу оно што знају о мафији.

После четири месеца боравка у Корлеонеу анонимни телефонски позив открио је Мангану боравиште Лиђовог помоћника и десне руке Тота Риине. Риина је ухапшен и мада би он, вероватно, радије умро него издао пријатеља, ипак су неке његове речи навеле Мангана да крене у потрагу по болницама Палерма.

ОПКОЉЕНА ЛА РОЗА

Претресање болница трајало је до пролећа. Мангано је помно проучавао болничке архиве тражећи пацијента који болује од доста ретке врсте туберкулозе костију. Није имао успеха све док га телефонски позив није још једном упутио на прави траг. „Идите у клинику Е. Албанезија и питајте за болесника Гаспара Ћентинеа", поручио му је непознат глас.

На клиници је Мангана чекало непријатно изненађење. Саопштено му је да је Ћентинео, на сопствени ризик, против савета лекара, напустио болницу претходне вечери. Особље болнице је у полицијској картотеци препознало човека који је дошао по „Ћентинеа". Био је то мафијаш осумњичен за смрт седморице полицајаца.

Овога пута Мангано је могао да рачуна на свесрдну помоћ локалне полиције која је желела да освети своје другове. Једне вечери, око хиљаду полицајаца опколило је у Греку, предграђу Палерма, вилу „Ла Роза" у којој се, према неким обавештењима, налазио Лиђо. Али, у вили није било никога. Упркос неуспеху Мангано је осетио да никада није био ближе злочинцу.

ИЗВОЛИТЕ, ИНСПЕКТОРЕ!

Полицијски њух поново је одвео Мангана у Корлеоне. Тамо га је дочекао традиционални зид ћутања. После неколико неплодних дана инспектор је одлучио да опет мало поразговара са старцем који му је, у то је био убеђен, телефоном издао Риину.

Мангано је на сав глас почео да хвали човека који му је помогао да ухвати Лиђовог помоћника. Старац се дуго правио невешт, а како Мангано није престајао да пева хвалоспеве непознатом помагачу, најзад му је дошапнуо: — Ако Лиђо није био у „Ла Рози", биће да је у Соризијевој кући.

У пола девет увече Мангано је, у пратњи дванаест агената, покуцао на Соризијева врата. „Само изволите, господине инспекторе", рекла је жена која му је отворила врата. „Управо сам хтела да дођем до вас. Лиђо је овде".

Мангано је био згранут. Није могао да верује својим ушима. Човека који му је толико дуго спретно измицао изручила је жена која је о томе говорила безбрижно као да ћаска са пријатељицом.

Без речи је пришао вратима одаје и отворио их. Човек који је лежао на постељи само је рекао: „Ја сам Лиђо". Шефу мафије, пред којим је дрхтало хиљаде Сицилијанаца, полицајци су морали да опашу стезник како би могао да стане на ноге. Тај исти немоћни мафијаш ускоро ће побећи из затвора да би се 1973. године на улицама Рима обрачунао са Манганом.

Н. Т .М.

ЗАБАВНИКОВ ЛЕКСИКОН

ДОН ЖУАН

Легенда о Дон Жуану настала је у Шпанији. Дон Хуан де Тенерио (ми га погрешно називамо Дон Жуан — по француском изговору) био је распусни весељак и раскалашни љубавник који је, не бојећи се ни бога ни људи, заводио наивне девојке и безобзирно их остављао. Тако је завео и кћер команданта Севиље и убио јој оца у двобоју. Али, то му је дошло главе. По једној верзији, Дон Жуан је посетио статуу своје жртве у неком фрањевачком манастиру и, подсмевајући се, позвао је да вечера с њим. Статуа је тада оживела, шчепала Дон Жуана и одвукла га у пакао. По другој верзији, фрањевачки калуђери, у жељи да стану на крај његовим пустоловинама, намамили су га у манастир и убили га, а његову смрт приписали статуи.

Легенда је дуго живела у народном предању, а први ју је књижевно обрадио шпански драматичар Тирса де Молиноа. После тога нечасни јунак легенде постао је омиљени јунак песницима. У Италији и Француској појавио се читав низ прерада Тирсовог комада. Кад је Молијер стварао свог „Дон Жуана" (1655) имао је пред собом комедије својих претходника, али је дао заправо лик француског племића свога времена, лицемерног и прорачунатог. Дон Жуановим ликом инспирисали су се и Бајрон, Пушкин, Ленау, Толстој ... У књижевности је познато више од стотину покушаја да се у песничком облику прикаже јунак шпанске легенде.

Овај лик је обрађиван и у музици — Моцартова опера о Дон Жуану и данас се изводи широм света.

Дон Жуаново име постало је синоним за женскароша, заводника, раскалашног љубавника.

Људи донжуанског понашања обично (бар у мушком друштву) уживају славу „великих освајача". Психологија, међутим, посматра донжуанство као већи или мањи поремећај личности, недостатак способности да оствари трајнија емотивна веза.

Буриданов магарац

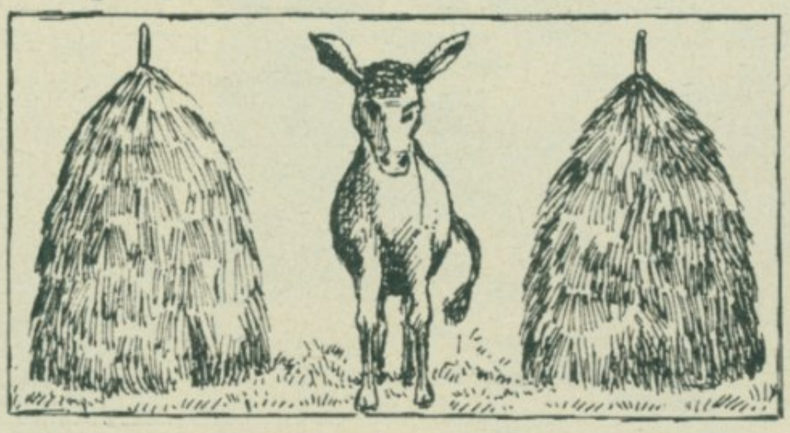

То је чувени доказ за немогућност слободне воље који се приписује француском сколастичком филозофу Жану Буридану (1300—1358): гладан магарац који стоји између два потпуно једнака и подједнако од себе удаљена снопа сена мора неминовно да скапа од глади јер, због потпуне једнакости и равнотеже побуда, не може да се одлучи коме од ова два снопа да приђе!

Ујка Сем

У рату за слободу Северне Америке био је неки Алберт Андерсон (Elbert Anderson) војни лиферант и Самјуел Вилсон, познат под надимком Анкл Сем (Uncle Sam) надзорник испоручиване робе кога је поставила влада. На Андерсенове пакете стављени су знаци Е. А. (Elb. Anderson) и У. С. (United States) (Сједињене Државе). Када су једном запитали онога који је стављао ове знаке шта значе та слова, одговорио је: Алберт Андерсон и — ујка Сем! Штампа је одмах прихватила ову шалу и разнела је по целом свету.

Тако је „ујка Сем" постао шаљиви назив Северноамериканаца и њихове владе — СИМБОЛ СЈЕДИЊЕНИХ АМЕРИЧКИХ ДРЖАВА. Представљају га као старијег, витког човека, шиљате брадице, са цилиндром око којег је обавијена америчка застава.

DIK BROWNE

ХОГАР СТРАШНИ

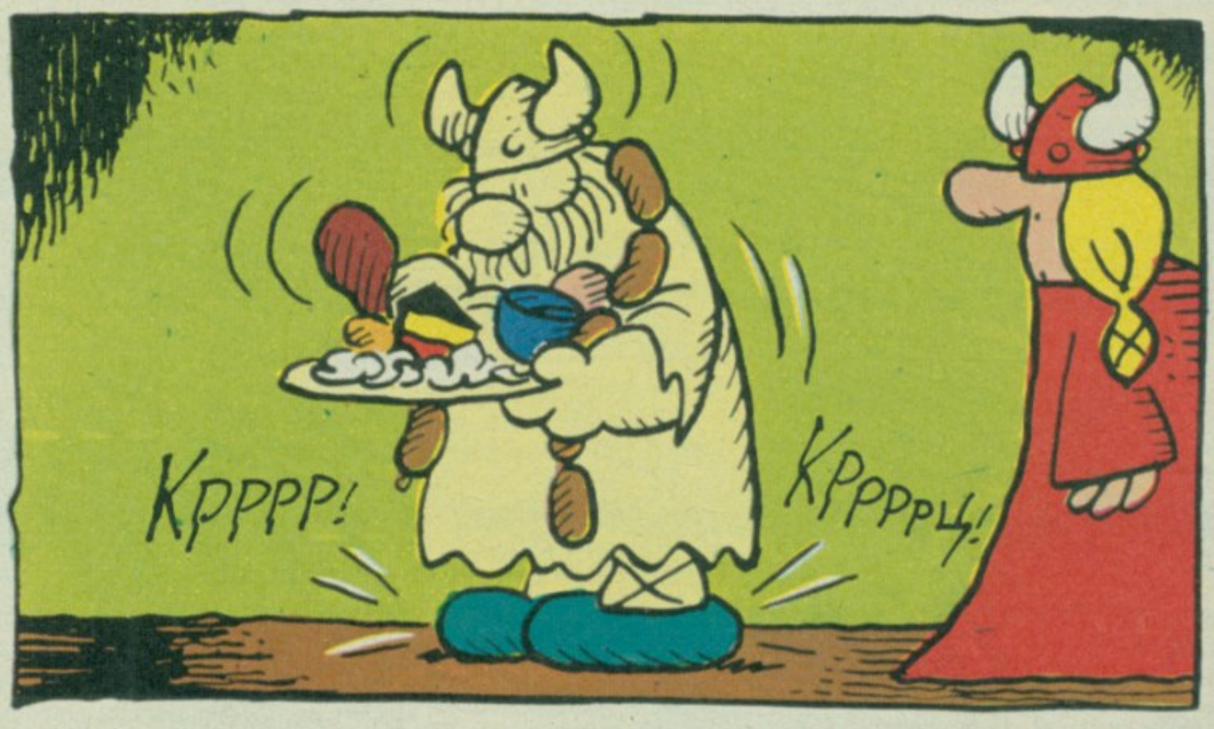

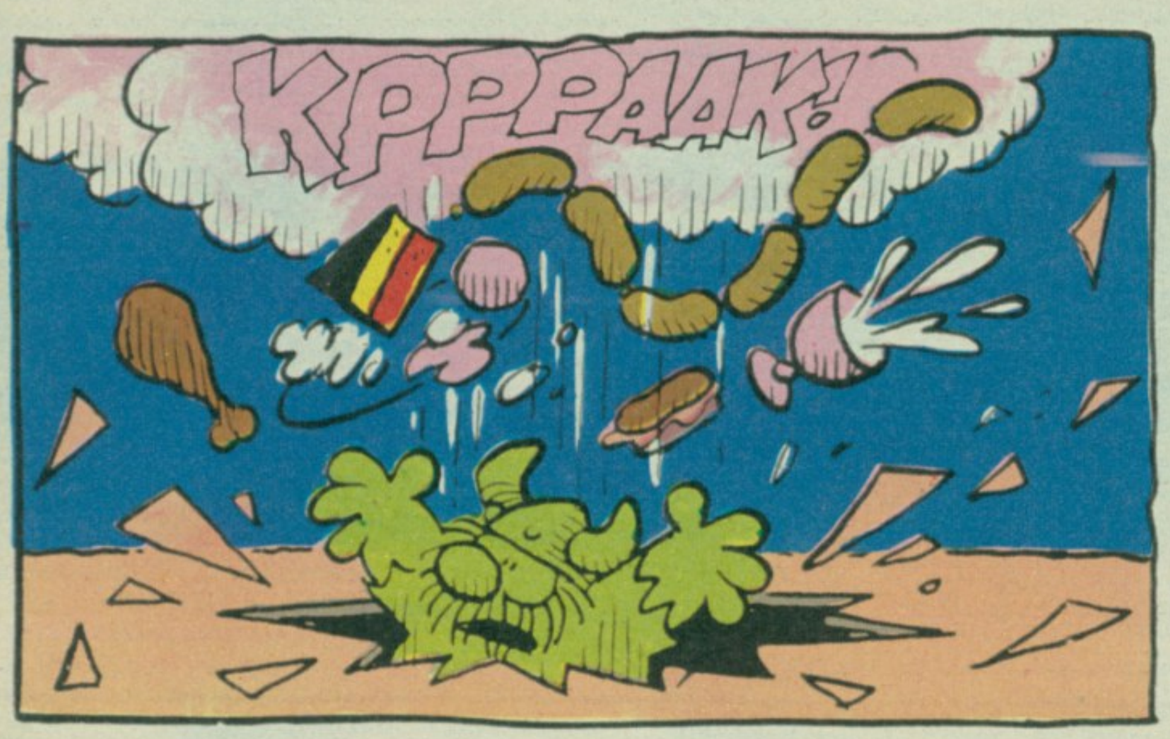

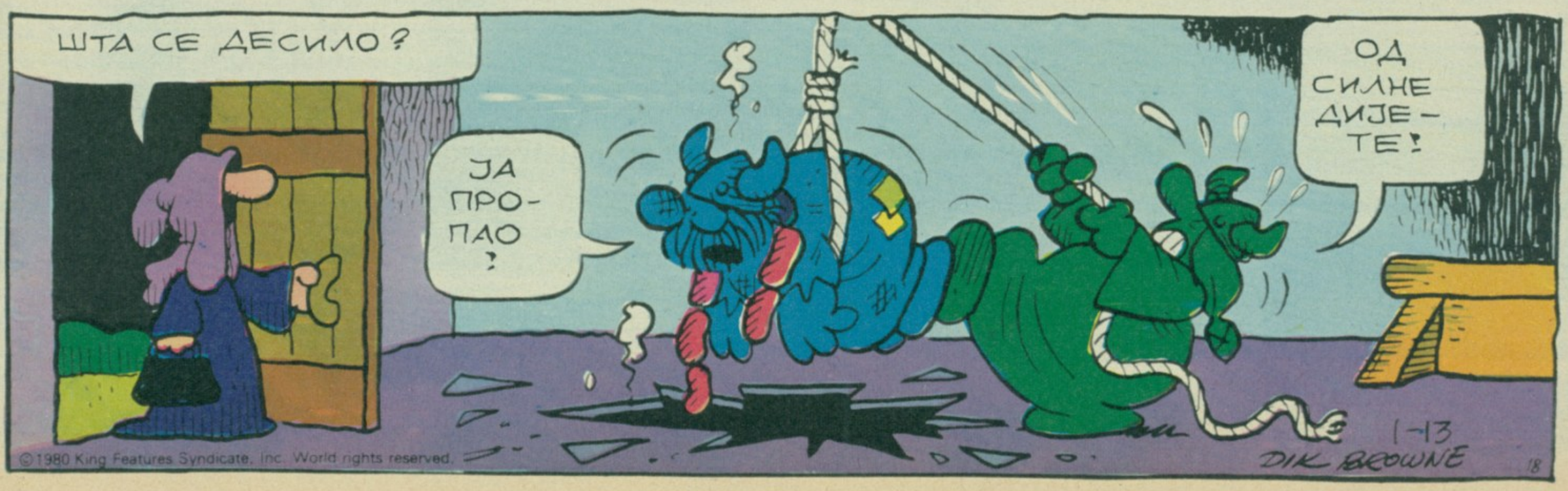

© 1980 King Features Syndicate, Inc. World rights reserved.

ПРАМЦЕМ НА КИТА

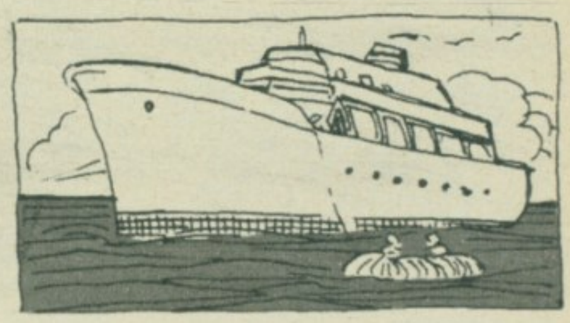

У НАЈПУСТИЈЕМ ДЕЛУ АТЛАНТСКОГ ОКЕАНА БРОДОЛОМНИКЕ ЈЕ ТЕШИЛА МИСАО НА БРАЧНИ ПАР БЕЈЛИ КОЈИ ЈЕ У СЛИЧНОМ ЧАМЦУ ПРЕЖИВЕО 117 ДАНА И СЛУЧАЈ МОРНАРА ПОМ ЛИНА КОЈИ ЈЕ ОДОЛЕВАО МОРУ ПУНИХ 130 ДАНА.

Амброђо Фогар и Мауро Манчини пловили су Атлантским океаном према Огњеној Земљи и Јужном полу. Деветнаестог јануара безбрижно су се најели свежег воћа и са књигама у рукама задубили у читање. Одједном је нешто веома снажно ударило у једрилицу. Одјекнуо је прасак, као да су пуном брзином налетели на хрид.

Док су се младићи снашли, палуба је већ била под водом чији се ниво нагло подизао. Једрилица „Изненађење" је тонула. Мауро, који се попео на кров, повикао је:

— Три, има их три!

На тридесетак метара од једрилице видела су се леђа огромног кита.

Мауро је видео три кита, али и судар са једним био је сасвим довољан. Елегантну једрилицу која је већ дуго пловила многим морима заувек је прогутала вода, а два друга нашла су се на помоћном гуменом чамцу. Са собом су успели да понесу неколико килограма шећера, нешто сланине, топлог веша, четири литра слатке воде, нож, приручну апотеку, радио који се није показао од велике помоћи, и још неке ситнице.

— Амброђо, мислиш ли да ће нас пронаћи? — упитао је забринуто Манчини.

— Највероватније ће почети да нас траже кроз неколико дана, када примете да нас нема у Мар дел Плати — одвратио је Фогар.

СВЕ ДАЉЕ ОД АРГЕНТИНЕ

Дан када је требало да стигну у Мар дел Плату, где су намеравали да изврше неке поправке на једрилици, одавно је прошао. На њихове радио-позиве у помоћ нико није одговарао. Време се променило, узбуркано море постало је готово црно, а таласи све већи и опаснији. Морали су да подигну заштитни кров од непромочивог платна. Налазили су се на најпустијем делу Атлантског океана, препуштени сами себи.

Тешио их је случај брачног пара Бејли који је на сличном чамцу, негде код Галапагоса, преживео 117 дана. Али, Бејлијеви су имали хране јер је Тихи океан у тим пределима обиловао рибама и корњачама. Сетили су се и кинеског морнара Пом Лина који је на мору издржао 130 дана. То им је помогло да не клону духом док их је струја са Антарктика носила према североистоку, све даље од обале Аргентине.

Онда се појавио први морски пас, па други... Знали су да морски пси обично не нападају чамце, али им није нимало годило што се стално налазе у друштву великих сивих пераја. Истина, то је био и знак да у близини има свеже рибе.

Тако су на отвореном мору провели тридесет дана. Бродоломници који преживе само трећину тог времена доспевају у поморску историју. Хране су имали за још четири дана, а успевали су да ухвате само неке мале рибе чудноватог укуса.

ЖУТА ТАЧКА У ОКЕАНУ

Крајем фебруара чули су звук. Није потицао ни од ветра, ни од хучања таласа. Изнад њих летео је војни авион! Али, није их приметио и није се вратио, како су се надали. Само је дунуо силовит ветар који је толико узбуркао море да су се у чамцу осећали као на побеснелој вртешци. Нису више имали ни хране, ни наде да ће доћи помоћ. Амброђо је посматрао свог пријатеља. Крхки Мауро личио је на духа. Био је сама кост и кожа, руку изједених од соли. Амброђо се питао да ли и сам изгледа тако ужасно.

Дани су пролазили. Младићи су запали у дремеж. Једног дана, кроз отекле очне капке, угледали су корморане како се брчкају у близини чамца. Опрезно су се приближили јату и Амброђо је замахнуо. Птица рањена у крило ипак је успела да побегне. Замахнуо је по други пут и није промашио. Птицу је предао Мауру и на помоћном чамчићу, који је био привезан за њихов, отиснуо се за одбеглим кормораном. Стигао га је, докрајчио још једним ударцем и окренуо се према чамцу.

Пред собом је видео само неизмерну водену површину. Од Маура и чамца ни трага. Када се море за тренутак умирило, угледао је малу жуту тачку усред таласа. Као помахнитао завеслао је према њој и ускоро се опет нашао у чамцу. Чврсто је загрлио свог изнемоглог пријатеља.

Онда су се бацили на храну. Прво су попили корморанову крв. Није била укусна, али је окрепљивала. Месо је још било топло, а они су готово заборавили укус топлог јела. Птицу су поделили на оброке за пет дана.

Корморани се, на жалост, више нису приближавали чамцу и опет су остали без хране. Тада су на боковима помоћног чамца открили колчију школьки. Још једном су се спасли смрти од глади. Школьке су биле мале, а на укус већ одавно нису обраћали пажњу.

А МАУРО...

Дани су пролазили једнолично. Прошао је и један брод, али их није приметио. Тешили су се да ниједног бродолома обично није спасао први, већ тек пети или шести брод. Сада су бар знали да се налазе на пловном путу између Буенос Аиреса и Кејптауна.

Мауро је сасвим клонуо. Очи су му биле гнојаве и натечене и готово ништа није могао да види. Једног јутра, уместо малог помоћног чамца, Амброђо је угледао само конопац. Знао је да су га прегризли морски пси. Осећао се као да их је напустио добри стари пријатељ. У њему су сакупљали кишницу, помоћу њега ухватили рањеног корморана, на њему нашли школьке. Губитак чамчића био је тежак ударац.

Опет их је ухватио болестан дремеж. Више нису знали да ли је дан или ноћ. Више није било ни глади, ни жеђи, ни зиме. Почела је агонија. Троугласта пераја морских паса вребала су у близини.

Амброђо је 2. априла 1978. по навици подигао кров. У светлости залазећег сунца угледао је велику сенку.

— Мауро, брод! Долази брод! — узвикнуо је.

Мауро се није ни померио ни погледао. На око три стотине метара од њиховог гуменог чамца велики бели таласи почели су да се смањују, као да брод успорава.

— Мауро, ту је, спашће нас! Чујеш ли ме?

Тада је нешто тешко треснуло на кров сплава. Био је то дебели конопац бачен са брода. Амброђо га је зграбио свом преосталом снагом. Није осетио да му низ образе теку сузе. А Мауро, Мауро је промрмљао нешто неразумљиво и опет пао у дубок сан.

Тако се завршила мора дуга седамдесет четири дана. Амброђа је чекао још један ударац. Двадесет четири часа након спасавања Мауро Манчини је издахнуо.

Н. Т. М.

БИМ И БУМ

ЛЕБИНАРИ

Флаш Гордон: ПАКЛЕНИ ИЗВОР

ВЕНЕРА, ПЛАНЕТА ВЕЛИКИХ ОКЕАНА И БРОЈНИХ ОСТРВА, БОГАТА ЈЕ РУДАТА. НА ЊОЈ ЈЕ ПОЗНАТА ЛУКА ВЕНЕРИСИТА...

ЈЕДНА ПОДМОРНИЦА НА АТОМСКИ ПОГОН УПРАВО ЈЕ ИЗРОНИЛА...

ДО ВРАГА! ТЕК СМО ПОЧЕЛИ ДА ИСТРАЖУЈЕМО ДНО КАД СУ НАС ПОЗВАЛИ?

НО ЗНА ДА ЛИ БИСМО НЕШТО И ПРОНАШЛИ?

СМАЊИТЕ БРЗИНУ!

ПРИСТАЈЕМО!

УУУ! ПОГЛЕДАЈ ОВУ ЛЕПОТИЦУ!

НИЈЕ ТИ ЖАО ШТО СМО МОРАЛИ ДА ПРИСТАНЕМО!

КАПЕТАН ВЕСТ?

ЈА САМ? ШТА МОГУ ДА УЧИНИМ ЗА ВАС?

ОВО ЈЕ МОЈ МУЖ... ПРОФЕСОР ХЕНРИ ВИКС! БИЋЕТО ВАШИ ПУТНИЦИ!

НАДАМ СЕ ДА НЕМАТЕ НИШТА ПРОТИВ ШТО ЋЕ СЕ И ЈЕДНА ЖЕНА УКРЦАТИ!

НАРАВНО ДА НЕМАМ! САМО, КУДА ИДЕТЕ?

НИСУ ВАМ РЕКЛИ? ПА, ДА! ТО ЈЕ ТАЈНА!

ЖЕЛИМО ДА ПРОНАЂЕМО ПОДВОДНИ ПУТ ИСПОД ПАКЛЕНОГ ИЗВОРА!

НЕ ИДЕМ ТАМО НИ ПО КОЈУ ЦЕНУ!

ПОТЉИВ ЕЛЕКТРО ИНСТРУ

1

eatures Syndicate, Inc., World rights reserved.

1473/1
2-26

У УГОВОРУ КОЈИ СМО СКЛОПИЛИ С ВАШИМ ПРЕТПОСТАВЉЕНИМА СТОЈИ ДА ЋЕТЕ НАС ВОЗИТИ ХУДА ЖЕЛИМО!

АЛИ, НИКО СЕ ЈОШ НИЈЕ УСУДИО ДА ПРОЂЕ КРОЗ ОНАЈ ПАКАО!

ТАЧНО! АЛИ, ДА БИСМО ЗНАЛИ ДА ЛИ ЈЕ ТО МОГУЋЕ, НЕКО МОРА ДА ПОКУША!

ЖАО МИ ЈЕ! НЕКУ ДА БУДЕТ ТАЈ! ПРОНАБИТЕ НЕКУ ДРУГУ БУДАЛУ!

АКО ВИ НЕЋЕТЕ, ВАША КОМПАНИЈА ЋЕ НАМ ПОСЛАТИ ДРУГОГ КАПЕТАНА!

КАКО ВАС НИЈЕ СРАМОТА! ЈА, ЖЕНА, ПА СЕ НЕ БОЈИМ!

ОКЕЈ! УБЕДИЛИ СТЕ МЕ! УКРЦАЈТЕ СВОЈЕ САНДУКЕ!

КАПЕТАНЕ, ПРИСТАЋЕМО КОД СВЕТИРСКЕ КОНТРОЛНЕ СТАНИЦЕ ДА УКРЦАМО ЈОШ ЈЕДНОГ!

ШТА ЋЕ ВАМ ИСТРАЖИВАЧИ ИЗ СВЕТИРА?

ПАКЛЕНИ ИЗВОР СЕ НАЛАЗИ У ДЕЛУ ОКЕАНА ГДЕ СЕ СПУШТАЈУ СВЕТИРСКИ БРОДОВИ! ЗАТО ЖЕЛЕ ДА ПОДИГНУ СВЕТИОНИК НА ТОМ МЕСТУ!

ng Features Syndicate, Inc., World rights reserved.

ГОРДОНЕ, ОВО ЈЕ КАПЕТАН ВЕСТ И МОЈА ЖЕНА ВЕРОНИКА!

ДРАГО МИ ЈЕ!

РАДУЈЕМ СЕ ШТО ЋЕТЕ БИТИ С НАМА!

ШТО СЕ ВИШЕ ПРИБЛИЖАВАМО ПАКЛЕНОМ ИЗВОРУ, КРЕТАЊЕ ЈЕ СВЕ ТЕЖЕ, СПЕНСЕ!

ДА, КАПЕТАНЕ!

1473/2

ПРИПРЕМИТЕ СВЕ ДА ЗАРОНИМО!

ЖЕЛИМ НАМ СВИМА СРЕЋУ!

НЕКОЛИКО МИНУТА КАСНИЈЕ ПОДМОРНИЦА КАО ДА СЕ НАШЛА У КАЗАНУ КЉУЧАЛЕ ВОДЕ...

ПОДВОДНЕ СТРУЈЕ БАЦАЛЕ СУ ЈЕ ТАМО-АМО...

НИШТА СЕ НЕ ВИДИ! УКЉУЧИМО РАДАРСКИ УРЕЂАЈ!

НА ЕКРАНУ ЈЕ СВЕ ЦРНО!

РАДИОАКТИВНОСТ СЕ ПОВЕЋАВА! ЗАТО СУ КАМЕРЕ ЗАТАЈИЛЕ!

НЕ ПРОФЕСОРЕ! ВИДЕО САМ НЕШТО ПРЕ НЕГО ШТО СЕ СЛИКА ИЗГУБИЛА! ЛИЧИЛО МИ ЈЕ НА НОКТНУ МОРУ!

ДА БИХ ЗНАО О ЧЕМУ СЕ РАДИ, ИЗИЋИ БУ НАПОЉЕ!

ИДЕМ И ЈА С ВАМА, ФЛАШЕ!

П... ПОШАО БИХ И ЈА... АЛИ ... МОРАМ ДА БУДЕМ КОД КОНТРОЛНЕ ТАБЛЕ!

3

© 1961, King Features Syndicate, Inc.. World rights reserved.

1973/3

НЕКОЛИКО МИНУТА КАСНИЈЕ...

Ш... ШТА ЈЕ ОВО, ПРОФЕСОРЕ?

ЛИЧИ НА ЏИНОВСКУ ЈЕДНОКЕЛИЈСКУ ЖИВОТИЊУ!

ХРАНИ СЕ ТАКО ШТО СЕ ОБАВИЈЕ ОКО СВОЈЕ ЖРТВЕ И АПСОРБУЈЕ ЈЕ! УПРАВО ПОКУШАВА ДА ПРОГУТА ПОДТОРНИЦУ!

НЕ ПРИБЛИЖАВАЈТЕ ЈОЈ СЕ, ПРОФЕСОРЕ!

ПРОФ...

БИЛО ЈЕ КАСНО...

НЕ ВРЕДИ ДА ПУЦАМ! ОВО БИЋЕ НЕМА НЕРВНИ СИСТЕМ!

АЛИ, МОГУ НОЖЕМ ДА УНИШТИМ ЊЕГОВО ЈЕЗГРО! САМО ДА СЕ ПРОБИЈЕМ КРОЗ ОВУ ЖЕЛАТИНСКУ МАСУ!

© 1961, King Features Syndicate, Inc., World rights reserved.

3-

НА ЕКРАНУ ЈЕ ПОЧЕЛА ДА СЕ НАЗИРЕ СЛИКА...

ГОТОВИ СУ! БЕЖИМ ЈА ОДАВДЕ!

КУКАВИЦЕ! НИКУД ВИ НЕЋЕТЕ ИЛИ ЋУ ВАС УБИТИ!

4

4

БЕЖИ, ФЛАШЕ, ДОК И ТЕБЕ НЕ ПОВУЧЕ!

АКО УНИШТИМ ЈЕЗГРО...

... ЖИВОТИЊА ЋЕ СЕ ПРЕТВОРИТИ У БЕЖИВОТНИ БАЛОН!

ПОДМОРНИЦА ОДЛАЗИ! КАПЕТАНЕ, ЖИВИ СТО! ВРАТИТЕ СЕ!

ДА ЛИ МЕ ЧУЈЕТЕ? ЖИВИ СТО?

ЛЕПО САМ РЕКАО ДА НЕ ДОЛАЗИТО ОВАМО! БЕЖИТО ОД ТИХ ЧУДОВИШТА!

НЕ! ВРАЋАМО СЕ ПО ЊИХ, КАПЕТАНЕ!

ЈЕДВА СТЕ ИЗВУКЛИ ЖИВУ ГЛАВУ, ПРОФЕСОРЕ! НАДАЈМ СЕ ДА ВАМ ОВАКВЕ ИДЕЈЕ ВИШЕ НЕКЕ ПАДАТИ НА ПАМЕТ!

ДОШЛИ СТО ОВАМО ДА БИСТО ИСТРАЖИЛИ ПАКЛЕНИ ИЗВОР! ЈА НЕ ОДУСТАЈЕМ ОД СВОГ ПЛАНА!

3-26

5

961, King Features Syndicate, Inc., World rights reserved.

1473/5

ЖАО МИ ЈЕ, ПРОФЕСОРЕ? ВРАЋАМО СЕ У ЛУКУ?

ЈА САМ ИЗНАЈМИО ОВУ ПОДМОРНИЦУ, КАПЕТАНЕ? АКО СЕ БОЈИТЕ, НАПУСТИТЕ ЈЕ?

СПЕНСЕ, ДА ДА ТИ ВИ МОЖЕТЕ ДА ЗАМЕНИТЕ СВОГ „ХРАБРОГ" КАПЕТАНА?

ПОГЛЕДАЈТЕ, ПРОФЕСОРЕ?

ЛИЧИ НА ЏИНОВСКУ ЕЛФИДИЈУ?

ДА, ФЛАШЕ? ТА ЈЕДНОЋЕЛИЈСКА ЖИВОТИЊА ИМА ЉУШТУРУ ЧИЈИ ПРЕЧНИК ИЗНОСИ НЕКОЛИКО МЕТАРА?

СКРЕНИТЕ ДОК НИСМО УДАРИЛИ У ЊУ? ЊЕНА ЉУШТУРА ЈЕ ТВРДА КАО СТЕНА?

УПРАВО СМО НАПЕТЕЛИ?

СВЕТЛА СУ СЕ УГАСИЛА? ПОВУЧЕНИ СМО НА ДНО? ВОДА НАДИРЕ У ПРЕДЊУ КОМОРУ?

СПЕНСЕ, ПОКУШАЈ ДА ИЗВУЧЕШ ПОДМОРНИЦУ НА ПОВРШИНУ?

ИНСТРУМЕНТИ ПОКАЗУЈУ ДА СМО У СРЕДИШТУ ПАКЛЕНОГ ИЗВОРА? НЕКЕТО МОРА ДА ИЗИЂЕМО И ПОПРАВИМО КВАР?

ТОРАКЕТЕ, ПРОФЕСОРЕ? УВУКЛИ СТЕ НАС У ОВО, ПА НАС И ИЗВУЦИТЕ?

King Features Syndicate, Inc., World rights reserved.

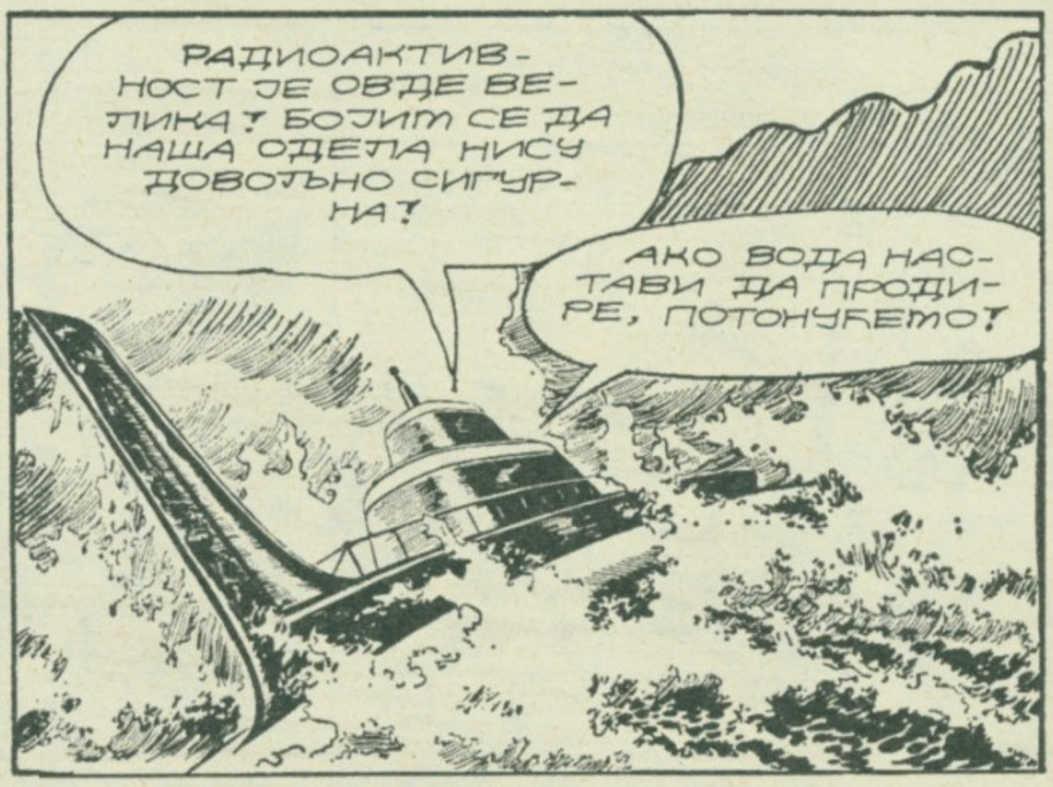

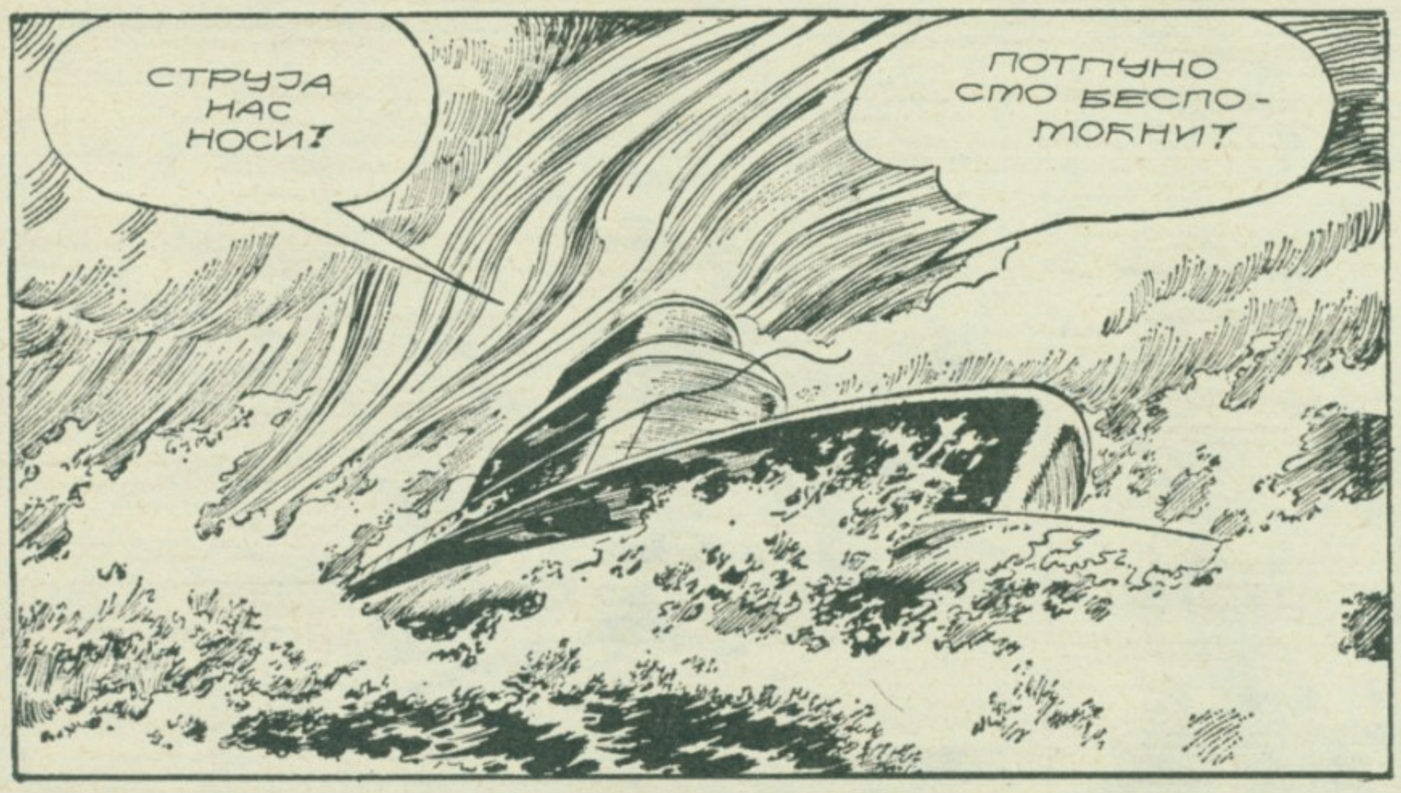

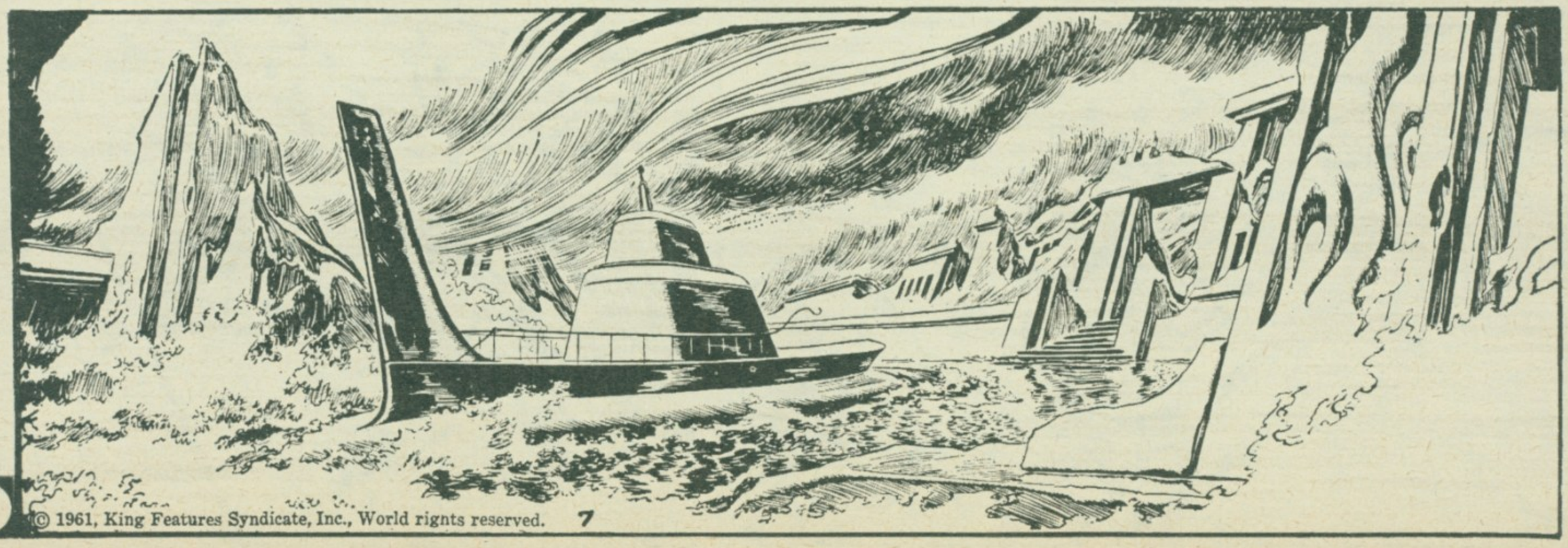

© 1961, King Features Syndicate, Inc., World rignts reserved.

1493/7

МАГЛА СЕ ДИЖЕ? ШТА?!

НЕВЕРОВАТНО!

НАЛАЗИМО СЕ ИСПРЕД РУШЕВИНА НЕКОГ ГРАДА!

ЈЕ ЛИ МОГУЋЕ! ГРАД УСРЕД ПАКЛЕНОГ ИЗВОРА!

ДА, ФЛАШЕ! СКРИВЕН ОД СПОЉАШЊЕГ СВЕТА ВЕЧНОМ ИЗМАГЛИЦОМ!

БАР ЋЕМО ПОПРАВИТИ ПОДМОРНИЦУ!

РАДИОАКТИВНОСТ ЈЕ ОГРОМНА! МОЖДА СУ ОВО ОСТАЦИ АТОМСКОГ РАТА!

НЕ БИХ РЕКАО! СВЕ БИ ОНДА БИЛО ПРЕТВОРЕНО У ПЕПЕО!

СУВИШЕ ЈЕ МИРНО! БУДИТЕ ОПРЕЗНИ! БОЈИМ СЕ ДА НЕ УПАДНЕМО У НЕКУ КЛОПКУ!

КАПЕТАНЕ, ОВАЈ ГРАД ЈЕ МРТАВ НЕКОЛИКО ХИЉАДА ГОДИНА!

ДОБРО, ДОБРО! САМО ВИ ПОПРАВИТЕ МОЈУ ПОДМОРНИЦУ!

© 1961, King Features Syndicate, Inc., World rights reserved.

ЧЕКАЈ ДА ПРИВЕЖЕМ ПОДМОРНИЦУ!

ПРВА ЋУ СЕ ИСКРЦАТИ!

ИЗНЕНАДА...

КЛОПКА?

ЛЕПО САМ ВАС УПОЗОРИО? ПОЗНАЈЕМ ЈА ДОБРО ВЕНЕРИЈАНЦЕ!

КАПЕТАН ВЕСТ ЈЕ УГЛЕДАО НЕКУ ПРИЛИКУ ...

ПОГОДИО САМ ГА!

У ЗАКЛОН, ВЕРОНИКА!

ПРОФЕСОРЕ, НЕ ОДГОВАРАЈУ ВАТРОМ! ИДЕМ ДА ИЗВИДИМ!

ЛУДИ СТЕ, ФЛАШЕ! УПАШЋЕТЕ ИМ ПРАВО У РУКЕ!

ИДЕМ И ЈА С ФЛАШОМ! ШТИТИТЕ НАС, КАПЕТАНЕ!

НЕ ВИДИМ НИКОГ!

ОВО ЈЕ, ИЗГЛЕДА, НЕКИ ХРАМ!

© 1961, King Features Syndicate, Inc., World rights reserved.

ПО СВЕТУ СУДЕЋИ, ОВО СУ ОСТАЦИ ВИСОКЕ КУЛТУРЕ! ВЕНЕРИЈАНЦИ СУ ЖЕЛЕЛИ ДА ХРАМ ОСТАНЕ ЊИХОВА ТАЈНА...

ЗАТО СУ СМИСЛИЛИ ПРИЧУ О ПАКЛЕНОМ ИЗВОРУ ДА СЕ НИКО НЕ БИ УСУДИО ДА ПРИЂЕ!

КАКО ШАЉУ СВОЈЕ СТРАЖАРЕ ОВАТО? МОРАТО ТО ДА ОТКРИЈЕМО!

ВЕЛИКО НЕКО ОСТРВО, ПРОФЕСОРЕ? ПУНО ЈЕ ОСТАТАКА ВЕЛЕЛЕП-НИХ ЗДАЊА?

БИО СИ У ПРАВУ, ФТПА-ШЕ? ОСТРВО НИЈЕ РАЗО-РЕНО У АТОМ-СКОМ РА-ТУ?

АЛИ, ОТКУД ОВОЛИ-КА РАДИ-ЈАЦИ-ЈА?

МИСЛИМ ДА ЈЕ ПРИ-РОДНА КАТАСТРО-ФА УНИШТИ-ЛА ГРАД? ПОГЛЕДАЈ-ТЕ СТЕПЕ-НИЦЕ?

НЕСТА-ЈУ ПОД ВО-ДОМ?

ОВО ЈЕ, ЗНА-ЧИ, БИ-ЛО ПО-ЛУОСТР-ВО КО-ЈЕ ЈЕ ПОТО-НУ-ЛО?

РАДИЈА-ЦИЈА ДО-ЛАЗИ ИСПОД ВОДЕ?

СИГУРНО ТУ ЛЕЖИ ТАЈНА ПА-КЛЕНОГ ИЗ-ВОРА?

КУДА БЕТЕ? ПОПРАВИТО ПОДМОРНИЦУ И БЕЖИТО ОДАВ-ДЕ?

МОРАТО ДА ОТКРИ-ЈЕМО ТАЈНУ?

961, King Features Syndicate, Inc., World rights reserved.

ОСТАНИ С КАПЕТАНОМ, ВЕРОНИ-КА?

НЕ, ХЕН-РИ? ИДЕМ С ТО-БОМ?

ПРОМЕНИЛИ СТЕ МИШЉЕЊЕ, КА-ПЕТАНЕ, ИЛИ СЕ БОЈИТЕ ДА ОСТАНЕ-ТЕ СА-МИ?

ПРОФЕСОРЕ, НЕ-КА СВЕТЛОСТ ДО-ПИРЕ ОДОЗДО?

ШТО СУ СЕ ДУБЉЕ СПУШТАЛИ, СВЕТЛОСТ ЈЕ ПОСТАЈАЛА СВЕ ЈАЧА ...

РАДИЈАЦИЈА ЈЕ ОВДЕ ВЕЛИКА! ХОЋЕ ЛИ НАС НАША ОДЕЛА ЗАШТИТИТИ!

ПЕПО САМ ВАМ НАЗАО ДА СЕ ВРАТИМО!

ОВО МОРА ДА ЈЕ ИЗВОР РАДИЈАЦИЈЕ У ПАКЛЕНОМ ИЗВОРУ!

ПРЕД ЊИМА СЕ УКАЗАО ДУГАЧАК ХОДНИК...

ВРАТИТЕ СЕ ДОК ЈОШ НИЈЕ КАСНО!

ЗАР САД КАД СМО ТАКО БЛИЗУ ЦИЉУ! У ОВОЈ ТУБИ ЈЕ БОЈА КОЈА ЋЕ НАС ОДВЕСТИ ДО НУКЛЕАРНЕ ЦЕНТРАЛЕ!

КЉУЧАЛА ВОДА ИЗЛАЗИ ИЗ ЦЕНТРАЛЕ, А СВЕЖА НАДИРЕ УНУТРА! СТРУЈА СА СВЕЖОМ ВОДОМ ПОНЕКЕ БОЈУ И...

ПРОФЕСОРЕ! ФЛАШЕ!

ОВАМО, БРЗО! ПУЦЊИ ЋЕ ГА ЗАУСТАВИТИ САМО ЗА ТРЕНУТАК!

ОВДЕ НЕ МОЖЕ ДА УБЕ! АЛИ, СТРУЈА ПОСТАЈЕ СВЕ ЈАЧА!

РАЗДВОЈИЋЕ НАС! ДАЈТЕ КОНОПАЦ ДА СЕ ВЕЖЕМО, КАПЕТАНЕ!

НЕМАМО ЗАШТА ДА СЕ УХВАТИТЕ!

СТРУЈА НАС НОСИ ПРЕМА ЦЕНТРАЛИ!

ФЛАШЕ, СВЕТЛОСТ ЈЕ ТОЛИКО ЈАКА ДА ЋЕ МО ОСЛЕПИТИ!

ЕВО АТОМСКЕ ЦЕНТРАЛЕ!

ЧЕТИРИ ИСТРАЖИВАЧА НИСУ МОГЛА ДА САВЛАДАЈУ СНАЖНУ СТРУЈУ ...

НОСИ НАС ПРЕМА ЦИНОВСКОМ ГЕНЕРАТОРУ!

У ПОСЛЕДЊЕМ ТРЕНУТКУ ФЛАШ СЕ УХВАТИО ЗА ОГРАДУ...

СПАСАО СИ НАМ ЖИВОТЕ, ФЛАШЕ!

ГЕНЕРАТОР ЈЕ ПУКАО И ИСПУШТА РАДИОАКТИВНЕ ЧЕСТИНЕ!

ОВО ПОТВРЂУЈЕ МОЈУ ТЕОРИЈУ! ПАКЛЕНИ ИЗВОР ЈЕ СТВОРЕН РАДИЈАЦИЈОМ!

АКО ИСКЉУЧИМО ГЕНЕРАТОР, НЕСТАЋЕ И ПАКЛЕНОГ ИЗВОРА!

ЉУДИ СТЕ! ШТА АКО ПРИТИСНЕТЕ ПОГРЕШНО ДУГМЕ И СВИ СТРАДАМО!

5-14

© 1961, King Features Syndicate, Inc., World rights reserved.

1473/12

ПОЛУГУ ТРЕБА ПОВУ-ЋИ?

НЕ ПИПАЈ-ТЕ ТО?

ОТКУД ЗНА-ТЕ ДА НЕ-БЕМО СВИ БИТИ РАЗ-НЕТИ У ПАРАМ-ПАРЧАД!?

ПОПАКО, КАПЕТАНЕ! АКО ИСКЉУ-ЧИМО ГЕНЕРАТОР, ОЧИСТИЋЕМО МОРЕ ОД РАДИОАКТИВНИХ ЧЕСТИЦА!

МИ ТО МОРАМО УЧИНИ-ТИ БЕЗ ОБЗИРА НА ОПАС-НОСТ!

САМО ВИ ИЗИГРАВАЈ-ТЕ ХЕРОЈЕ, АЛИ САЧЕКАЈ-ТЕ ДА СЕ ЈА УДАЉИМ!

НЕМАМО ВРЕ-МЕНА! НАША ОДЕЛА НЕ МОГУ ЈОШ ДУГО ИЗДР-ЖАТИ ОВОЛИКУ РАДИЈА-ЦИЈУ!

ОВА ПОЛУГА ОЧИГЛЕДНО СЛУ-ЖИ ЗА УКЉУЧИ-ВАЊЕ И ИСКЉУ-ЧИВАЊЕ!

ПИТАЊЕ ЈЕ САМО НА КОЈУ СТРАНУ ЈЕ ТРЕБА ПОВУ-ЋИ!

АКО ПОГРЕШИ-МО, РАЗНЕЋЕ-МО АТОМСКУ ЦЕНТРАЛУ! АЛИ, ВИДЕО САМ НЕШТО ШТО МИ ЈЕ ДАЛО ИДЕ-ЈУ!

ПОВУЋИ ЋУ ПОЛУГУ ПРЕ-МА СЕБИ!

5-21

© 1961, King Features Syndicate, Inc., World rights reserved.

ХАЈДЕ, ПРОФЕСОРЕ!

ОВО ЈЕ НАЈСУДБОНОСНИЈИ ТРЕНУТАК У ТОМ ЖИВОТУ!

САД!

Из пукотине су почели да излазе мехурићи...

СВЕТЛОСТ СЕ ГАСИ! ХЕНРИ, УСПЕО СИ!

УКЉУЧИТЕ БАТЕРИЈЕ НА СВОЈИМ КАЦИГАМА! УСКОРО ЋЕ ОВДЕ БИТИ ПОТПУН МРАК!

ХЕНРИ, ОБЈАСНИ ТИ КАКО СИ ЗНАО ШТА ТРЕБА ДА РАДИШ?

ВИДЕО САМ ЈЕДАН РЕЉЕФ У КАМЕНУ... ПОКАЗАЋУ ВАМ!

ЕВО ГА! НЕКАДА СУ ВЕНЕРИЈАНЦИ ЈАХАЛИ ЏИНОВСКЕ МОРСКЕ КОЊИЦЕ! ЗАУСТАВЉАЛИ БИ ИХ ПОВЛАЧЕЊЕМ УЗДЕ ПРЕМА СЕБИ! ТО МИ ЈЕ ДАЛО ИДЕЈУ!

ВАША ПРЕТПОСТАВКА И НИЈЕ МОРАЛА БИТИ ТАЧНА! АЛИ, СПАСЛИ СТЕ НАМ ЖИВОТ!

ХЕНРИ, НИСАМ ЗНАЛА ДА САМ СЕ УДАЛА ЗА ТАКО ХРАБРОГ ЧОВЕКА! ПОНОСИМ СЕ ТОБОМ!

МАГЛА СЕ ДИЖЕ! НЕМА ВИШЕ ПАКЛЕНОГ ИЗВОРА! ВАЗДУШНИ И МОРСКИ САОБРАЋАЈ САДА ТОЖЕ НЕСМЕТАНО ДА СЕ ОДВИЈА!

7603

КРАЈ

14

Features Syndicate, Inc., World rights reserved.

ШПАГЕТИ: СТРУЧЊАК ЗА КИШУ

ЛАНСИРАЊЕ ЈЕ УСПЕЛО? ПОПЕКЕ СЕ НА ДВЕ ХИЉАДЕ МЕТАРА, А ОНДА...

АЛИ...

ИЈАО? КОМАНДА СЕ ПОКВАРИЛА?

ПАЗИ?

ШТА ЈЕ САД?

ВУУУУУ

ВОЈНА ЗОНА МАНЕВАРСКИ АВИОНИ

УЛАЗ ЗАБРАЊЕН

СВЕ ЈЕ СПРЕМНО ЗА БАТРУ, ГЕНЕРАЛЕ?

ЈЕДВА ЧЕКАМ ДА ВИДИМ ТАЈ НОВИ ПРОЈЕКТИЛ?

ГЕНЕРАЛЕ?

ШТА СЕ ДЕШАВА?!

ЈЕДАН НЕИДЕНТИФИКОВАНИ ЛЕТЕЋИ ОБЈЕКТ НАДЛЕЋЕ БАЗУ САСВИМ НИСКО?

ИСУВИШЕ НИСКО?

УНИШТИТЕ ГА И ДОНЕСИТЕ МИ ПАРЧЕ?

РАЗУМЕМ, ГЕНЕРАЛЕ?

САД?

НАРЕДБА: УНИШТИТИ НЛО КОЈИ НАДЛЕЋЕ БАЗУ? СПРЕМНИ?

СПРЕМНИ?

16

ВРУУУР!

ПЛАВИ КРАСТАВАЦ ВОЋИ? МАШИНА ЈЕ ПОСТИГЛА ВИСИНУ!

DANGER

ВОЋА ПЛАВОТ КРАСТАВЦУ? ПИКИРАТИ ИЗ ФОРМАЦИЈЕ ТРОУГАО?

АТА ЈЕ ЗАГУСТИЛО?

ДО БАВОЛА? НЕ РАДИ?

!

?

ЗВИЗ!

ОВИ ИДИОТИ ЋЕ НАС ЈОШ И ПОБИТИ? У ЗАКЛОН?

ФИЈУУУУУ!

БУУМ!

ФИИИЈУУ!

БУУУМ

ЈЕСТЕ ЛИ ДОБРО, ГЕНЕРАЛЕ?

РЕЋИТЕ ОНОЈ ТРОЈИЦИ ИДИОТА ДА СТЕСТА АТЕРИРАЈУ!

БУУУМ

КАКВА ЈЕ ТО ОПЕТ ЕКСПЛОЗИЈА?!

НАША ТРИ АВИОНА СУ СЕ СУДАРИЛА, ГЕНЕРАЛЕ И...

ААААА!

ЗА ТО ВРЕМЕ...

БИЋЕ НЕСРЕЋЕ? МОРАМО ВРАТИТИ РАКЕТУ?

ПРШУТКО? ГЛЕДАЈ? ПОЖАР?

МИСЛИШ ДА ЈЕ ТО ЗБОГ РАКЕТЕ?

ИДЕМО ДА ВИДИМО?

ШТА СЕ ДЕСИЛО?

КАТАСТРОФА? НЕМА ВИШЕ ВОДЕ НИ У ВИНО ДА СЕ СИПА?

СТОВАРИШТЕ ВИНА

АКО НЕ БУДЕ БИЛО ВИНА, НЕ ПРЕОСТАЈЕ ДРУГО НЕГО ДА СКАЧЕМО У ВОДУ...

АЛИ, ШТА ДА РАДИМО БЕЗ ВОДЕ?

ХЕЈ...

ЈЕСТЕ ЛИ ВИДЕЛИ ЈЕДНУ РАКЕТУ?

МА НЕ? НИЈЕ МИ ЗАБАВНО ДА БУЂИМ У НЕБО?

ФИИЈУУУ!

ПУТ

ПУТ

ПУТ

ПУТ

ПУТ

МОЈА РАКЕТА?

РАКЕТА?

ИДЕ ПРАВО НА НАС?

УПОМОЋ?

БРУУУММ

СТРАШНО?

СМАК СВЕТА?

ГЛЕДАЈТЕ?

ПИП ПИП

СТОВАРИШТЕ ВИНА

НАЈЗАД КИША?

ПАДА КИША?

НЕВЕРОВАТНО?

УРА?

ПОЖАР СЕ ГАСИТ

УСПЕО САМ, ШПАГЕТИ? УСПЕО САМ?

УРА? ПОБЕДА?

А ОНДА...

ПОЗДРАВИТЕ ДВОЈИЦУ ХЕРОЈА И ДОЗВОЛИТЕ МИ ДА ИМ УРУЧИМ ОРДЕЊЕ ЗА ИЗУЗЕТНЕ ЗАСЛУГЕ ЗА ВИНАРСТВО...

ГРРРР...

НЕКОЛИКО ДАНА КАСНИЈЕ...

ЗА ИМЕ СВЕТА, ЈОШ ПАДА КИША? УЖЕЛЕО САМ СЕ СУНЦА?

УПРАВО СТИЖЕ?

КРАЈ

РИП И ГИП

AL SMITH

ГИПЕ, ЋЕШ ЛИ ДА ОДВЕЗЕШ МОГ РОБАКА КУЋИ?

НАРАВНО!

НЕ! НЕ СКРЕЋИТЕ ЛЕВО! ИДЕМО ПРАВО!

ДОБРО!

Trade Mark Registered
A McNaught Syndicate Feature

?

Copyright © 1977
Ædita S. de Beaumont
All World Rights Reserved

ТО ЈЕ ОНА УЛИЦА! ПРОШТИ СМО ЈЕ!

ВРАТИТЕ СЕ!

ДА, ДА!

ЗАШТО СТАЛНО ИЗЛАЗИТЕ И ШУТИРАТЕ ТОЧКОВЕ?

ДА БИ' ИХ ОКРЕНУО! ВОЛАН ЈЕ У КВАРУ!

1-16
AL SMITH

20

ГОГАЈ

By Bud Sagendorf

ПЛАТИ МИ ПЉЕСКАВИЦУ! ПАРЕ ЋУ ТИ ВРАТИТИ У УТОРАК!

ПЕРО, ОДВРАТАН СИ!

КАКО ДА ТЕ СВЕТ ПОШТУЈЕ, КАД СТАЛНО ЖИЦАРИШ ПЉЕСКАВИЦЕ!

У ПРАВУ СИ!

ЈА САМ ЗАИСТА ПРАВА НАПАСТ!

СТИДИМ СЕ!

?

АВАЈ! ЈАДНА МОЈА МАМА! КАКО ОНА ПАТИ ЗАТО ШТО ИМА ОВАКВО ДЕТЕ!

НИКАД НЕЋУ СМЕТИ ДА ЈОЈ ПОГЛЕДАМ У ОЧИ!

!

!

ОХ! АВАЈ!

СПАСИ ОВАЈ СВЕТ ОД МЕНЕ, ДРАГИ ПРИЈАТЕЉУ! КУПИ ПУШКУ И УБИЈ МЕ!

ЈЕЦ!

ПА НИСИ ТИ БАШ ТАКО ЛОШ!

МОЖДА ЋЕШ СЕ ПОСЛЕ ЈЕДНЕ ПЉЕСКАВИЦЕ БОЉЕ ОСЕЋАТИ!

ЈЕЦ!

ШМРК!

САД СЕ ОПЕТ ОСЕЋАМ К'О ЉУДСКО БИЋЕ!

БАШ ТИ ХВАЛА, ДРУШКАНЕ!

?

?

?

©1980 King Features Syndicate, Inc. World rights reserved.

1-27

BUD SAGENDORF

ИЗ РИЗНИЦЕ ПРИРОДЕ

ПРАСЕ КОЈЕ ЗВЕЧИ...

...У БОРБИ ПОБЕЂУЈЕ И ТИГРА, БРЗО ТРЧИ, ОДЛИЧНО ПЛИВА, ИМА НАЈКРУПНИЈУ МЛАДУНЧАД НА СВЕТУ И, ШТО ЈЕ НАЈВАЖНИЈЕ, СКИДА ИХ С ВРАТА САМО НЕКОЛИКО ДАНА ПОШТО СЕ РОДЕ.

Мало је животиња пред којима ће тигар да устукне. Ипак, када се пред њим појави бодљикаво прасе, чак и крволочни владар џунгле постаје веома опрезан.

Један енглески зоолог који се већ годинама бави проучавањем живота глодара посветио је недавно читаву књигу борбености и храбрости бодљикавог прасета. Иако је по природи мирна и ненаметљива животиња, бодљикаво прасе, пише овај золог, може да постане дрзак и веома непријатан противник омете ли га само неко у потрази за храном. Да би поткрепио ову тврдњу, научник је детаљно описао један сусрет између бодљикавог прождрљивца и индијског тигра коме је и лично присуствовао.

НЕУСТРАШИВА ГЛАДНИЦА

Нешто пре заласка сунца, на месту где је зоолог оставио неколико комада живог меса и расуо прегршт жита, појавила се тигрица са четири младунчета. Када се породица удобно спустила на земљу и почела да се слади вечером, из оближњег шумарка стигла су и три бодљикава прасета и не обазирући се на тигрицу и њене младе навалила на укусно зрневље. Ускоро, на тлу је остало само неколико зрна пшенице и то у непосредној близини крволочне породице. Међутим, бодљикаве гладнице се нису збуниле. Накострешиле су бодље и уз „војничко“ звецкање почеле да се приближавају тигрици. На изненађење зоолога, који је сусрет посматрао скривен иза једног жбуна, тигрица је главом дала знак младунцима да крену за њом и брзо се повукла, а прасићи су на миру и са највећим уживањем завршили вечеру.

Нису ни сви тигрови довољно опрезни и мирољубиви, поготово они који немају искуства са бодљикавим прасетом. Али, сваки који се усуди да, из овог или оног разлога, нападне ову животињицу, убрзо се горко покаје због своје непромишљености. Чим се нађе у шкрипцу, бодљикаво прасе пружиће веома жилав отпор, често погибељан по нападача. Главно оружје су му оштре, трнолике бодље којима је обрасло по читавом телу. У случају опасности оно их накостреши и управи према непријатељу. Када тигар крене у напад, прасе му вештим „маневром“ окрене леђа и снажно забије у груди или њушку читав сноп својих бодљи.

Бодље, које су веома чврсте и оштре, лако пробију кожу противника и зарију се тако дубоко у тело да се тешко могу извадити. Рана од убода веома је опасна јер често изазива гангрену а може да буде и смртоносна, ако бодље допру до неког по живот важног органа.

МУЗИКАЛНЕ БОДЉЕ

Захваљујући свом убојитом оружју, бодљикаво прасе има мало непријатеља и успело је да се настани у многим крајевима света. Проучавања зоолога показала су да на свету живи 15 различитих породица овог глодара, од којих су 11 америчке, а 4 припадају искључиво старом свету.

Најраспрострањеније врсте — северноамеричко и канадско бодљикаво прасе — достижу дужину од 70 сантиметара и теже око 10 килограма. На телу имају две врсте бодљи: дугачке, танке и савитљиве наизменично се смењују са кратким, крутим и оштрим. Кратак реп обрастао је длакама са цилиндричним коморицама које су шупље при врху и када се протресу чудно звече.

Бодљикаво прасе је ноћна животиња. Дању спава по пећинама, у јазбинама других животиња, између стења или у подземним скровиштима које само ископа. Буди се тек у сумрак када креће у уобичајену ноћну шетњу. При ходању гунђа, стење и звецка бодљама, да би свакоме дало до знања да је опасно и да с њим нема шале.

У стању је да се креће необично великом брзином упркос изузетно кратким удовима, а када се преплаши, сасвим побесни и лудо јуриша кроз ниско растиње не обазирући се на препреке. При том се често угрува о пањеве или камење или упадне у шумски поток, али је, срећом, одличан пливач.

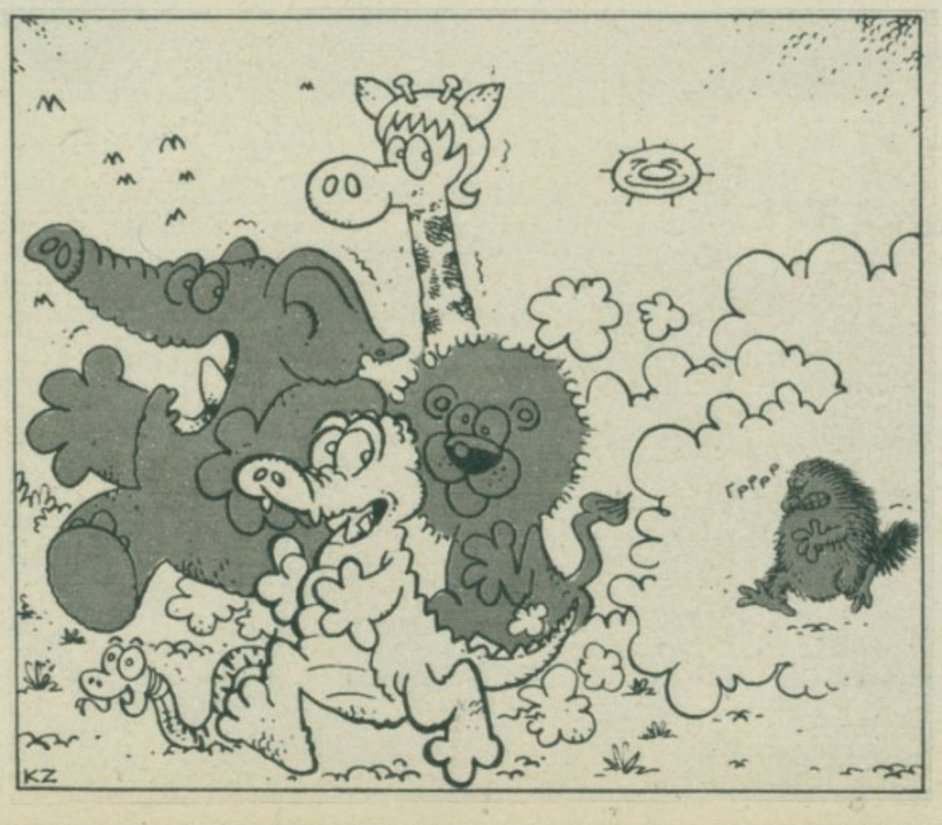

КАО ПРАВИ ДРВОСЕЧА

Бодљикаво прасе храни се кором дрвећа, лишћем и опалим биљним плодовима. Као и остали глодари, има изванредно снажне вилице и предње зубе и радо гризе сваки чврст предмет на који наиђе, нарочито ако се на њему налази и најмањи траг соли. Со обожава. Убраја се међу опасне штеточине јер може да обара мања стабла, па чак и да сруши колибе прегризањем подупирача.

Северноамеричко прасе не спава зимским сном. У току дугог и хладног зимског периода тело му покрије дугачко мекано крзно које му, попут бунде, омогућава да удобно утуткано лута по шумама.

За разлику од свог америчког сродника, бодљикаво прасе које настањује пошумљене пределе јужне Европе, Азије и Африке има гриву и веома дугачке бодље, чак до 35 сантиметара. Цело тело му је дугачко 90 сантиметара, а најкрупнији примерци теже готово 30 килограма.

Предњи зуби су му толико снажни да неке индијске врсте могу да прегризу и слоновске кљове. Ове животиње су прљавобеле боје и када су узнемирене, слично звечарки, брзим махањем репа производе непријатан шуштав звук.

Једанпут годишње, обично у пролеће, женка доноси на свет два, а понекад и три или четири младунца. У односу на родитеље ово су најкрупнији млади међу свим сисарима — у поређењу са новорођенчетом човека тежи су и до дванаест пута. Младунци се рађају широм отворених очију и већ после неколико дана, када им бодље очврсну, одвајају се од родитеља и сами почињу да се брину за опстанак. Тако бодљикаво прасе има ретку срећу да брзо скине с врата своје потомство.

М. Ш.

НЕБЕСКИ ГЛАСНИК

МОГУ ЛИ СВЕМИРСКИ БРОДОВИ ДА РАСВЕТЛЕ ТАЈНУ РЕПАТИХ ЛЕПОТИЦА?

Хајстингса на краљевски трон сео је Виљем Освајач...

Уместо лошим предзнацима, савремени астрономи сматрају комете кључем за разумевање настанка Сунчевог система, а можда чак и порекла живота. Упркос стеченим сазнањима, одговори на три битна питања још су неизвесни: како настају комете, одакле потичу и од чега се састоје?

Судбоносне 1066 године круна Енглеске немирно је почивала на глави краља Харолда. Изгледало је као да су се сама небеса заверила против њега. Посматрајући блиставу комету која је ноћу осветљавала небо, Енглези су сковали пословицу да комета предсказује промену владара. Отуда није чудо што је Харолд закључио да звезда-репатица представља по њега рђав знак. Игром случаја тако је и било — исте године изгубио је и круну и главу. После битке код

У ПРАВИЛНИМ РАЗМАЦИМА

Знатно пре почетка нове ере стари народи опажали су појаву комета и нагађали одговоре на ова питања. Познато је да се једна од најраније примећених комета појавила око 1770. године пре н.е. Астрономи древног Вавилона могли су да предвиде повратак периодичних комета, али је већина њихових записа изгубљена. Аполоније из Мирда, који је живео у доба Александра Великог, сматрао је комете „звездама попут Сунца и Месеца". За разлику од њега, Аристотел је тврдио да комете настају у средишту запаљених гасова, високо у атмосфери Земље, и да у ствари нису небеска тела.

То уверење владало је све до друге половине 17. века, а онда се 1682. године појавила комета коју је уочио Енглез Едмонд Халеј. Он је закључио да закони гравитације, које је поставио његов пријатељ Исак Њутн, могу да се примене и на орбите звезда-репатица, а не само планета. Едмонд Халеј је прогнозирао да ће „његова" комета опет да се појави 1758, али то није доживео. Комета која је по њему добила име Халејева доиста се вратила у предвиђено време, и од тада се појављује у размацима од око 75 и по година.

ПРЉАВА ГРУДВА СНЕГА

У погледу порекла комета у новије време постојале су разне теорије — да их у ствари избацује Сунце или вулкани Јупитера, или да представљају окамењене остатке неке планете која се распала у близини астероидног појаса. Ипак, већина стронома данас дели уверење да су комете делићи преостали после стварања Сунчевог система.

И састав комета представља повод за разнолике претпоставке. Најраспрострањенију је пре три деценије изложио Фред Випл. Према овој теорији, познатој под називом „теорија прљаве грудве снега", комете се састоје од лоптица смрзнутог гаса и синђушних честица прашине. Недавна истраживања показала су да се комете састоје углавном од воде, а да садрже и елементе битне за постојање живота — водоник, кисеоник, угљеник и азот.

Випл такође сматра да ваздух и вода на Земљи

ДЛАКАВИ ПРЕДМЕТ

Реч КОМЕТА потиче из грчког језика и дословце значи „длакави предмет". Кроз читав период писане историје ова небеска тела заузимала су посебно место у празноверицама разних народа као предзнаци смрти, разарања или војних победа.

Стари Кинези сматрали су комете небеским гласницима, народи древне Персије видели су у њима зле виле које доносе болештине и смрт.

Наполен се хвалио да је комета из 1769. године наговестила његово рођење и величину, али је такође тврдио да је комета из 1811. најавила његов тријумф над Русијом, што није било случај.

Халејева комета је 1835. године „најавила" рођење америчког књижевника Марка Твена који је умро 1910, када се Халејева комета последњи пут очешала о Земљу.

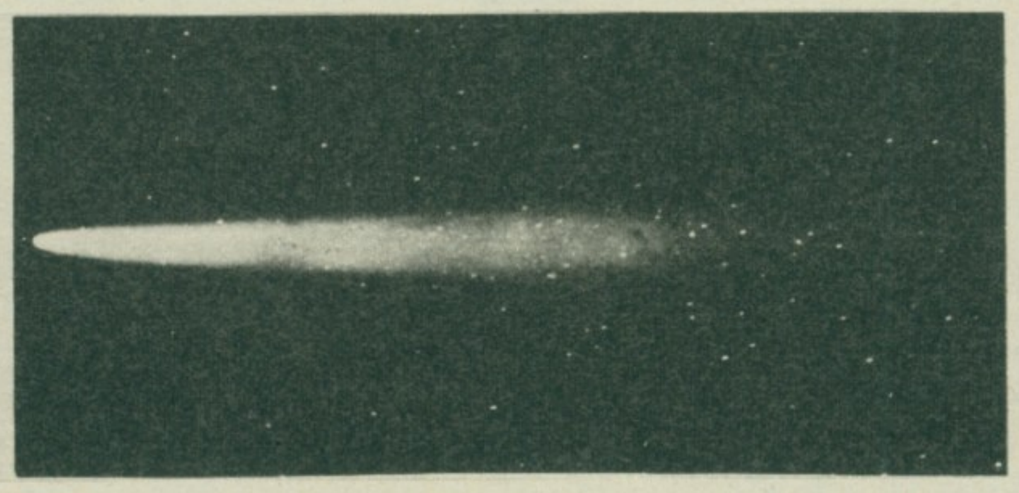

Едмонд Халеј (1656 — 1742), астроном и математичар, присан пријатељ Исака Њутна, и »његова« комета откривена 1682.

Судар комете са Земљом — плод маште незнаног француског уметника из 1857.

Страховања енглеског краља Харолда о злој ноћи комете која је касније названа Халејевом обистинила су се 1066. године.

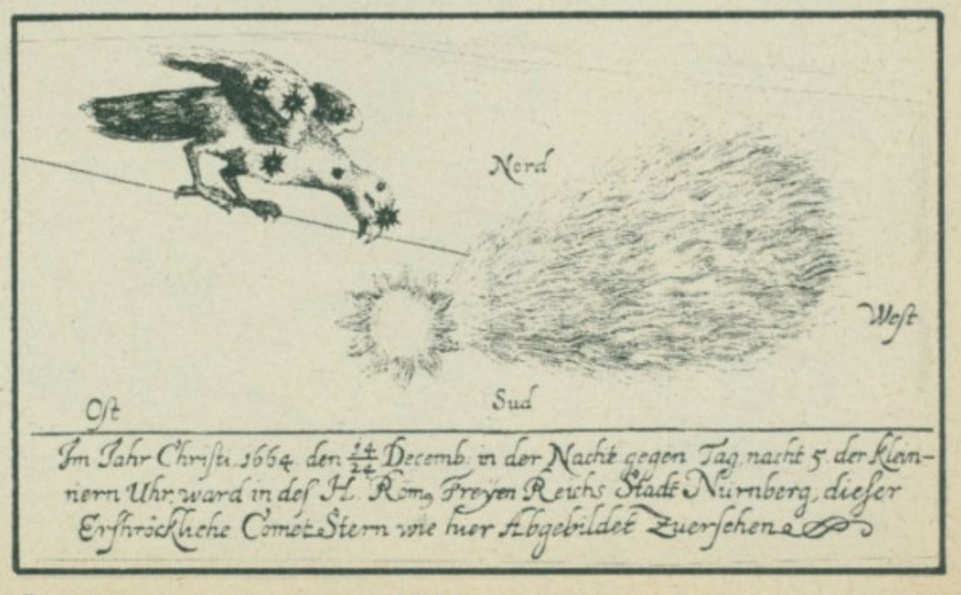

Звезда-репатица из 1664. — цртеж непознатог немачког савременика.

можда потичу од бомбардовања кометама до кога је дошло пре око 4 милијарде година!

— Комете садрже чак и аминокиселине које су битне за стварање живота — каже Арман Делсем са Универзитета у Толеду.

Амерички стручњак Шервуд Чанг се пита:

— Да ли је могуће да у нашем Сунчевом систему не би било живота да нема комета?

Он и многи други стручњаци верују да је то сасвим могуће, али да је неопходно да се организује „блиски сусрет" са неком звездом-репатицом да би се тачно утврдило од чега се она састоји.

СТО МИЛИЈАРДИ

Научници намеравају да у свемир пошаљу неколико летелица које не само што треба да се сасвим приближе кометама, него и да се спусте на њих да би узеле узорке материјала. Прва комета са којом треба да буде остварен контакт је управо Халејева чији се повратак очекује 1986. Зашто баш Халејева комета?

— Њена орбита је добро позната — објашњава научник Фред Випл — па би „рандеву" са њом био лако изводљив. Осим тога, она је за нас врло занимљива због изузетне блиставости, велике гасовитости и двоструког репа чији се један крак састоји од прашине, а други од јона.

Да би се сусрео са Халејевом кометом, свемирски брод би требало да буде лансиран већ 1982. године! Овај подухват био би утолико драгоценији, наравно под претпоставком да за њега буду обезбеђена средства, што се Халејева комета овога пута неће сасвим јасно видети у северној хемисфери.

Разлог за то је њен специфичан положај у орбити, али и чињеница да њена велика блиставост неће бити довољно уочљива због светлости северних велеграда.

—Има више комета на небу него риба у мору! — приметио је једном славни немачки астроном Јохан Кеплер.

Доиста, и савремени астрономи процењују да се по орбитама у најудаљенијим деловима Сунчевог система креће око сто милијарди комета. Да би дали одговор на питања о пореклу и саставу комета која већ вековима побуђују радозналост човечанства, научницима су довољни узорци само са једне комете!

Ако се контакт са Халејевом кометом оствари, биће то повољна прилика да се допуне сазнања о кометама и пореклу Сунчевог система.

Д. П.

ПОГЛЕД У БУДУЋНОСТ

МЕТРО ПОД ВОДОМ

ПЛОВЕЋА НАСЕЉА КОЈА ЋЕ, ПО ПРЕДВИЂАЊИМА СТРУЧЊАКА, НИЋИ ВЕЋ КРАЈЕМ ОСАМДЕСЕТИХ ГОДИНА, ИМАЋЕ ШКОЛЕ, БИБЛИОТЕКЕ, ПОЗОРИШТА, БИОСКОПЕ, СУПЕРМАРКЕТЕ, ПА И ЗООЛОШКЕ ВРТОВЕ.

У будућности, тврде водећи светски стручњаци за урбану архитектуру, градови ће се подизати и на површини мора и океана. Ово је само једно од могућих решења за све озбиљнији проблем пренасељености наше планете.

Тошио Мицута, чувени јапански архитекта, недавно је завршио израду детаљног плана за први пловећи град на свету, који ће, ако пројект буде усвојен, у веома скорој будућности почети да се подиже у Токијском заливу. Овај град, у којем ће, претпоставља се, живети најмање милион становника, имаће све установе које постоје и у другим градовима — школе, библиотеке, позориште, биоскопе, супермаркете, па чак и зоолошки врт. Према плану доктора Мицуте, насеље ће бити састављено од већег броја троугаоних грађевинских комплекса који ће се уздизати 800 метара изнад површине мора, а њихова изградња моћи ће да се заврши за свега десетак година.

РИБЕ СУСТАНАРИ

Слични планови разматрају се у урбанистичким институтима широм света. За подизање пловећих насеља нарочито су заинтересовани стручњаци из великих светских лука у којима пренасељеност доводи до веома озбиљних проблема у свакодневном градском животу. Ипак, нацрти за грађење приградских пловећих насеља у близини Напуља, Ђенове, Валенсије, Марсеја, Буенос Ајреса и других познатих лука, знатно се разликују од планова токијског архитекте.

Према једном нацрту, морски градови уздизаће се изнад површине воде, а њихови темељи биће постављени на специјалним челичним конструкцијама које својим обликом подсећају на разгранато стабло. Други план, који су израдили западнонемачки стручњаци, предвиђа изградњу насеља негде на средини између морског дна и површине воде. Ови градови биће постављени на веома широке стубове, дубоко укопане у морско дно, и подељени на неколико нивоа, такозваних градских спратова. Спратови ће бити међусобно повезани специјалним, челичним конопцима и сваки ће имати строго одређену функцију. На некима ће се налазити стамбени блокови, други ће служити искључиво за пословне просторије и здравствене установе, а на осталима ће бити смештени трговачки центри, спортски терени и хале, концертне дворане, биоскопи и луна-паркови. Саобраћај између спратова одвијаће се уз помоћ разгранатог подводног метроа, а за везу са обалом служиће неколико железничких линија смештених у специјалним, широким тунелима од нерђајућег челика.

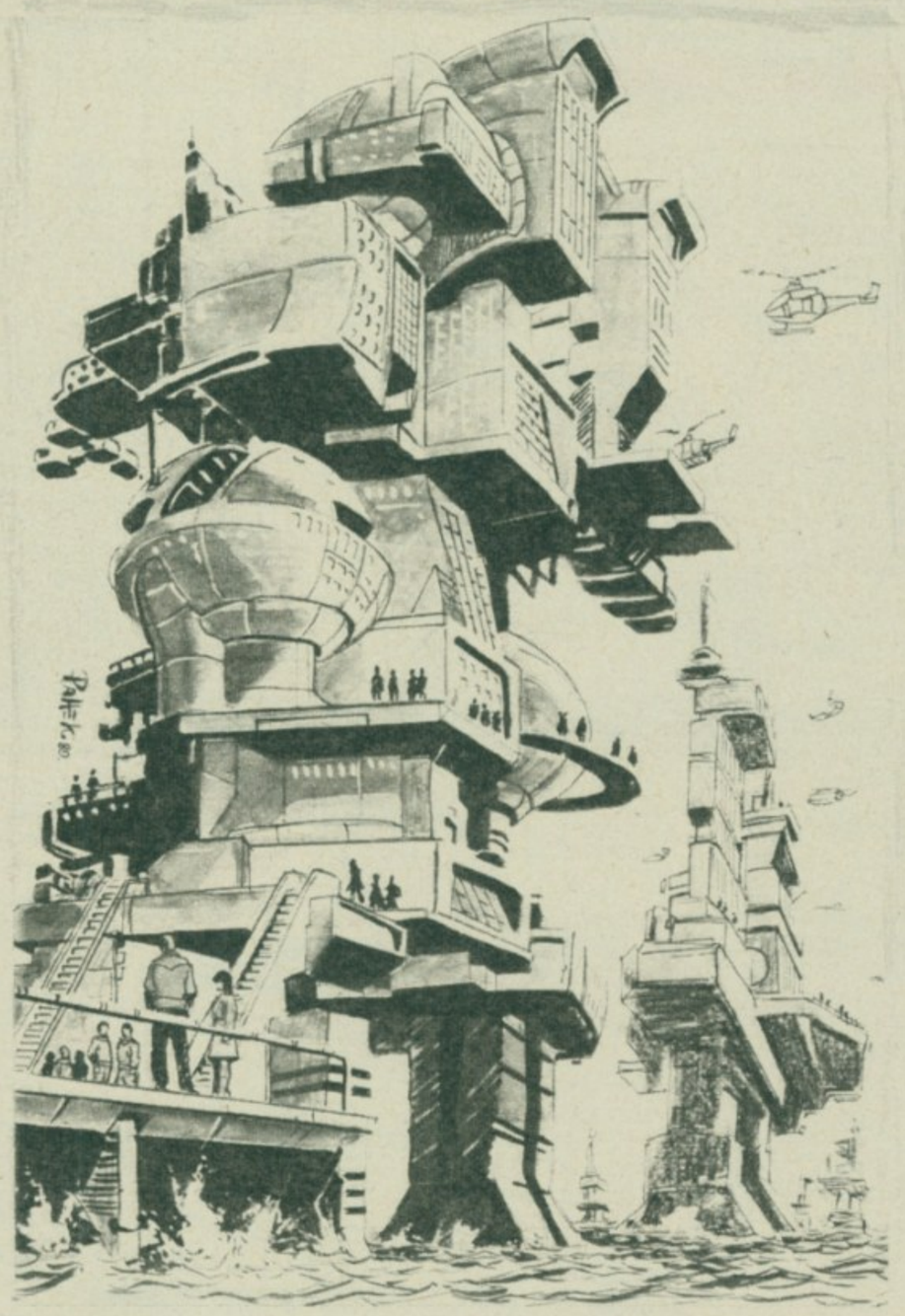

У ЏИНОВСКОМ ТАЊИРУ

Француски нацрти предвиђају висећи град чија конструкција највише подсећа на мост подупрт стубовима, док град који су замислили британски стручњаци има облик тањира усидреног неколико километара од обале по чијем ће ободу, као заштита од ветра и таласа, бити подигнута висока челична ограда.

Иако се сви до сада направљени нацрти озбиљно разматрају, изградња пловећих градова још представља само смелу замисао за чију је реализацију потребно много детаљних анализа и прорачуна. Ипак, Тошио Мицута и његове токијске колеге сматрају да ће, ако се овом проблему посвети довољно пажње, прва пловећа насеља у свету нићи већ крајем осамдесетих година.

Ово су, наравно, само нагађања. Међутим, стручњаци су свесни да остаје отворено још једно питање којим морају озбиљно да се позабаве — како ће људи прихватити идеју о животу на отвореном мору. Према анкети коју је недавно спровео Институт за океанографска истраживања у Великој Британији, већина испитаника изјавила је да им живот у пловећим градовима изгледа крајње примамљиво.

ПЕЦАЊЕ У ВАЗДУХУ

Можда звучи невероватно, али лествице и коњска запрега могу да послуже као прибор за пецање. Још пре стотинак година канадски рибари увели су у употребу неуобичајен начин хватања рибе, за који им нису довољне само добре мреже и удице.

Изум је веома једноставан, а заснива се на изузетно високој плими у заливу Фанди, у Новој Шкотској, где се ниво мора у току дана попне за читавих 15 метара.

Рибари разапињу мреже на брезове мотке и постављају их на самој обали, три-четири метра изнад тла. Када наступи плима, вода прекрије мреже, а кад се повуче, у њима остане добар улов.

Рибари до мрежа долазе коњским колима, а затим се лествицама пењу уз брезове мотке и пажљиво пребацују улов у специјалне дрвене сандуке. За време главне сезоне рибарења, од маја до септембра, у мрежама се дневно нађе између 150 и 200 риба, што у овим крајевима представља драгоцен улов и може да донесе читаво богатство.

ПРОФЕСОР МУДРИЋ

ЧУДОТВО

Сматра се да је Хипократ (460-375. год. пре н.е) отац медицине. Он је, на основу пажљивог посматрања и здравог расуђивања, први дао темеље ове науке.

Његово дело „Corpus hippocraticum" је све до 18. века било основ медицинске праксе.

Гален из Пергама (129-200) такође је веома значајан за медицину јер је сакупио знања својих претходника и дао им филозофску подлогу.

Грци су веровали да смех подмлађује. Италијански лекар Риоли чак тврди да смех може да помогне човеку који болује од разних обољења, од бронхитиса до анемије.

Веома често је рана од метка мање опасна од удараца у главу неким чврстим предметом. Мозак је веома осетљив орган и некада само јачи потрес има кобне последице.

Људи су од најранијих дана у биљкама тражили спас за различита обољења. Биљке се користе за израду многих лекова. Буника се, на пример, и данас употребљава за лечење неуралгија, напада јетре и бубрега, кашља на нервној бази, хистерија, и за лечење неких обољења очног вида.

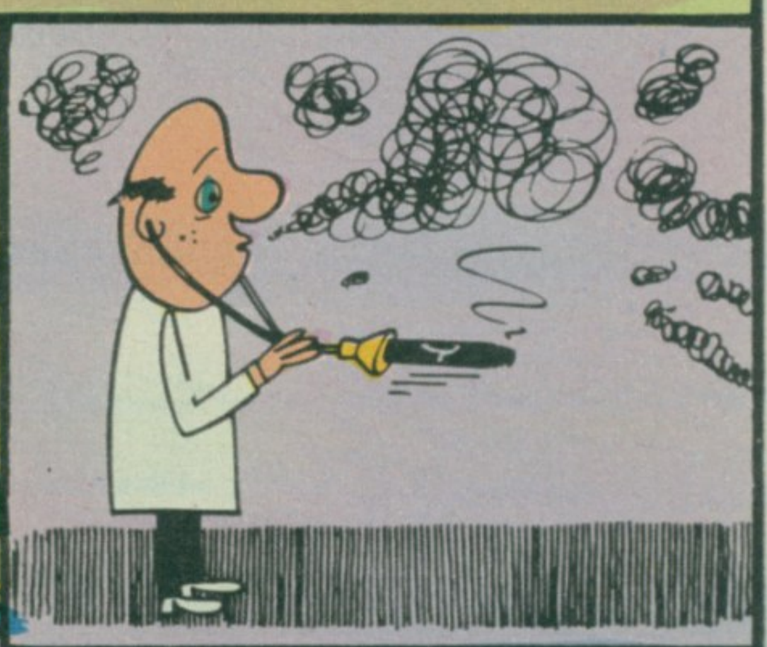

Познати енглески специјалиста и новинар др Чептен Пинкер тврди да је брак много здравији од самачког живота. Поједине болести, туберкулоза, хипохондрија и алкохолизам, бројније су међу „самцима" него оженењим људима.

ОРНИ СМЕХ

РЕЧ – ДВЕ О ... МЕДИЦИНИ

У МАДРИДСКОЈ КРАЉЕВСКОЈ АР
ТЕЦИ ПРОНАЂЕН ЈЕ НЕОБИЧАН Р
ЦЕПТ ОД 2. АПРИЛА 1806. ГОДИНЕ:
„ЈЕДАН ОКРУГЛИ БИСКВИТ УМОЧИ
ЋЕ У СУПУ СА МАЛО СИРЋЕТА А ЗА
ТИМ УВИЈА У ПРАХ ОД ЧОКОЛАДЕ
И КИТА. СТАВЉА СЕ ИЗМЕЂУ ДВЕ
ТКАНИНЕ И ПОСТАВЉА
НА СТОМАК.“

КАРЛИТО, ОПЕТ СИ ПО-ЈЕО КРАЉЕВСКИ ЛЕК?

ДР ПАМЕТ-ЊАКОВИЋ

ДР СВЕЗНАЛИЋ

ДР МУДРИЋ

ПРВИ?

ЉУДИ КОЈИ ЖИВЕ У РАВНИМ ПРЕДЕЛИМА ВЕЋИНОМ ИМАЈУ ИЗОШТРЕН ВИД. СТАНОВНИЦИ ПУСТИЊСКИХ КРАЈЕВА И ЕСКИМИ МОГУ ДА СПАЗЕ ЖИВОТИЊЕ НА УДАЉЕНОСТИМА И ДО 15 КИЛОМЕТАРА? ОШТРИНА ВИДА ЈЕ МНОГО МАЊА КОД ЉУДИ У ГРАДУ.

ПОГЛЕДАЈ! ОАЗА! НЕМА ВИШЕ ОД 20 КМ ДО ЊЕ!

ЈЕДАН ЛЕКАР ИЗ БЕЧА ЗА ЛЕЧЕЊЕ ГРИ
ПА ПРИМЕЊУЈЕ ВЕОМА ЧУДАН МЕТОД. ДАЈЕ
САМО СЕДАТИВЕ, А ЧОВЕК СЕ ПОСЛЕ СНА БУ
ДИ, НАВОДНО, ИЗЛЕЧЕН.

ЕЈ, ДОКТОРЕ... КО ЋЕ ДА МИ НАДОКНАДИ ИЗГУБЉЕНЕ ЧАСОВЕ?

ХИТ ☆☆☆ СТРАНА

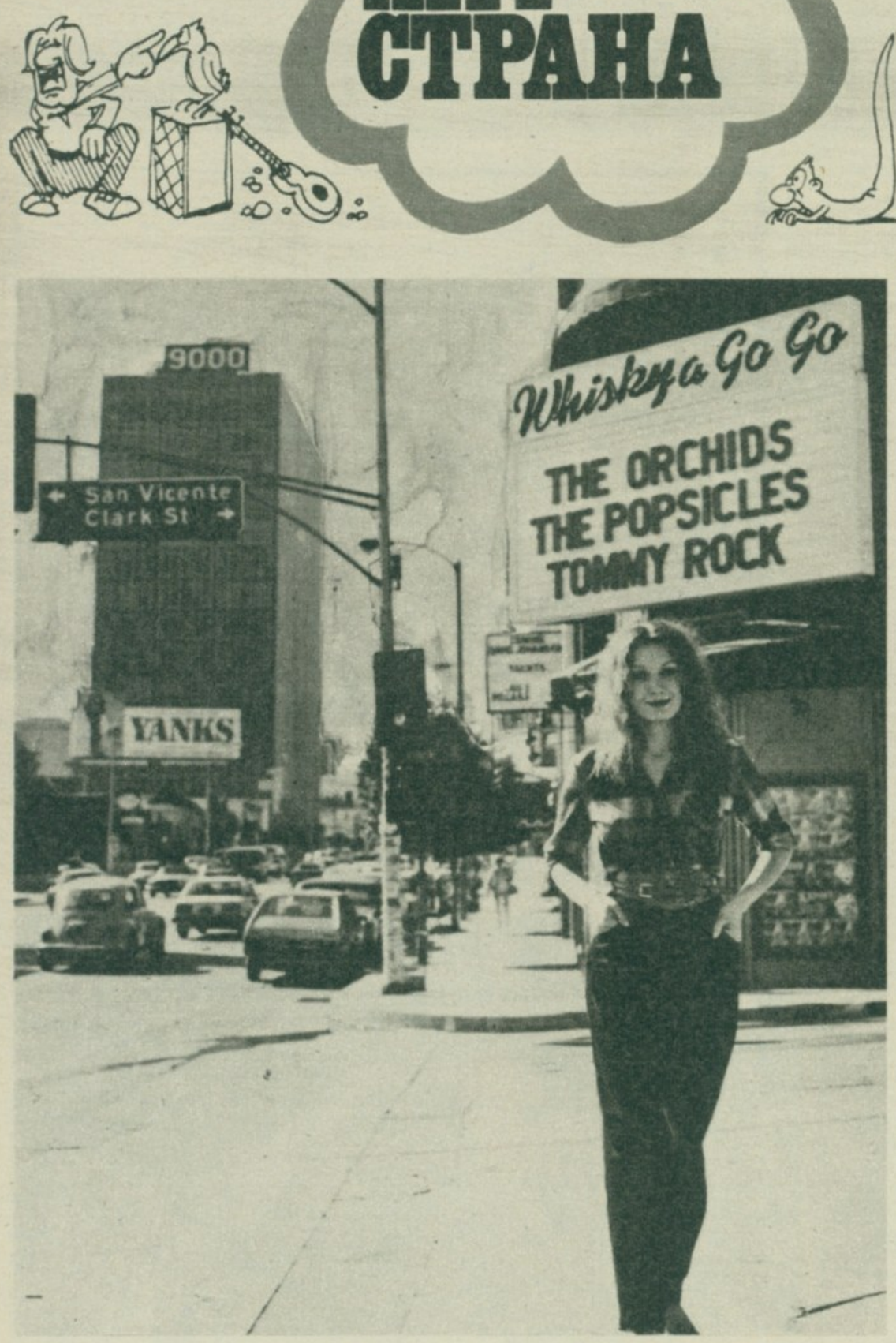

ЈОСИПА ЛИСАЦ

ЈОСИПА ЛИСАЦ је неочекивано отишла, али се исто тако неочекивано и вратила. Истина, богатија за једно искуство да није баш тако лако успети на Западу као што се обично може прочитати у биографијама »славних«. Али, донела је комплетан материјал за нову плочу која ће јој сигурно обезбедити оно место у домаћој музици које јој по квалитетима и припада.

Пре три године Јосипа Лисац је са супругом Карлом Метикошом одлучила да »скокне« до Америке и тамо заузме неко од »упражњених« места у свету шоу-бизниса. На жалост, изгледа да су сва места била попуњена или је можда наша Јосипа касно стигла. Тачних података о томе још немамо. На великој плочи »Josipa Made in USA«, која се недавно појавила у продаји, нашло се десет нумера скупљених у Америци које су касније, уз помоћ Ивице Крајача, преведене. Јосипа је о својој ЛП плочи изјавила: »Хтела сам једноставно да у Америци направим плочу за Југославију. То је била моја највећа жеља, а можда за некога и обичан хир. Истина, рачунала сам да ми та плоча може послужити и као демо-сниман у Америци. Сад ћу тек видети да ли то може проћи у Америци или још нешто морам мењати. Идем даље и напросто ме више ништа не може зауставити.«

ПЕСМА НЕДЕЉЕ

ЖИВОТ С ЊИМ

Музика: Ван Морисон
Текст (с енглеског превео): Ивица Крајач

Пева: Јосипа Лисац

Где год нађем се ја
чујем његов глас.
И у свакоме пару
видим само нас.

У шапутању том
чујем себе с њим.
Откад познам га ја
живим само с тим.

Ја желим с њим, с њим, с њим,
живот с њим.
И само с њим, с њим, с њим,
живот с њим.

Понекад чудан ме страх
прати и у сну.
Тада желим да он
буде са мном ту.

Јер кад изгледа све
да је касно већ,
само он увијек зна
наћи праву ријеч.
Ја желим . . .

Није важно што би било.
Да л 'би успјело ил' не?
И да траје само један дан.
У том једном дану проживјела
бих све.

Када спусти се ноћ,
увијек прије сна,
у својим мислима тад
за њим чезнем ја.

Сате проводим с њим
док не дође сан,
да би још био ту
када сване дан . . .

Ја желим . . .

ЧИТАОЦИ ЈАВЉАЈУ...

ВЕСТИ ИЗ КУМАНОВА

Више од две године у Куманову постоји и ради један од најбољих састава које је овај град имао. То је рок-група 7+1 чији су чланови: Катерина Николовска (17) — вокал, Младен Протић (16) — соло-гитара и вокал, Зоран Јакимовски (18) — бубњеви и вокал, Његош Секуловић (17) — бас-гитара, Томислав Стојановски (17) — тенор-саксофон, Стојан Живковић (17) алт-саксофон и Зоран Краљевски (17) — оргуље, вокал, композитор и писац текстова.

Састав постоји још од јуна 1977. године. У време када се појавио, тадашњи кумановски рок-музичари нису ни обраћали пажњу на састав који је неуморно увежбавао самбу и румбу, а нису ни слутили да ће их једног дана баш он потиснути са музичке сцене. То се догодило када је група 7+1 променила свој стил и окренула се року. Две године касније, састав је победио на Кумановској гитаријади и доказао да на њега треба рачунати. Сви чланови посећују музичко образовање и надају се да ће им њихово искуство, таленат и упорност омогућити снимање прве плоче

Мирослав Андреевски,
Благе Илиевски 14-II/13,
Куманово
(хонорар 150 дин)

ЈАН ХАНТЕР (IAN HUNTER)

ЈАН ХАНТЕР је на домаћем диско-тржишту ново лице јер се већ дуже време није чуло за овог врсног музичара који с правом убрајају у најзначајније рок-ствараоце седамдесетих година. Као солиста, још није добио заслужена признања. Прилика му се указала недавно и он је искористио на најбољи начин. Одавно нисмо имали прилику да чујемо тако добру и квалитетну плочу као што је његов ЛП »You're Never Alone with Schizophrenic«.

Светска музичка јавност први пут је сазнала за Хантера кад се пре десетак година почело да говори о једној од водећих рок-група МУТ Д ХУПЛ (MOOT THE HOOPLE) Овај састав Јан је основао 1969. године и још нам је остао у сећању по бројним хит-нумерама као што су: »Mad Shadows«, »Wild Life«, »Rock and Roll Queen«, »All the Young Dudes« . . . Последњу плочу група је снимила 1974. да би се годину дана касније певач Јан Хантер представио својим првим соло-албумом. У међувремену, до појаве ЛП плоче »You're Never Alone with Schizophrenic«, Јан је покушавао да сарађује са многим познатим музичарима, између осталих, и са Миком Ронсоном, али сви се брзо разилазе јер не налазе заједничка решења. Ипак, после вишегодишње паузе, одлучују да опет покушају заједно и резултат је најновија Хантерова плоча.

НОВЕ ПЛОЧЕ

СРЕБРНА КРИЛА

Најпопуларнија југословенска група СРЕБРНА КРИЛА најзад је обрадовала своје обожаваоце. Дуго најављивани албум „Ја сам само један од многих с гитаром" недавно се појавио у продаји и, према првим подацима, највероватније ће ускоро постати платинаст. На плочи се нашло десет композиција са подједнаким изгледима да постану хитови јер су све писане у већ добро знаном маниру који је групи и донео толику популарност.

ЕМИ СТЈУАРТ (AMI STEWART)

Еми Стјуарт је проглашена за најбољи женски вокал у протеклој години. Имала је неколико успешних хит-нумера од којих се композиција „Knock on Wood« дуго задржала и на нашим листама популарности. Ова нумера нашла се и на великој плочи истог наслова на којој нам се Еми представила са осам изузетно добрих песама.

ДАЈОН ВОРВИК (DIONNE WARWICK)

Некада је тамнопута Дајон Ворвик пленила својим гласовним квалитетима. Али, долазиле су нове звезде, а оне старе падале у заборав. Тако је било и са Дајоном Ворвик која, чини нам се, новом ЛП плочом, кратко названом »Dionne«, покушава да поврати стару славу.

БОНИ ЕМ (BONEY M)

Најезди нових сличних група већ годинама успешно одолевају чланови састава БОНИ ЕМ. Као по неком правилу, свака њихова плоча долази на топ-листе. Мада им је најновији ЛП »Oceans of Fantasy« нешто лошији од претходног, ипак се изврсно продаје а већ неколико нумера заузело је своје позиције на топ-листама.

РОД СТЈУАРТ • ROD STEWART

Више од десет година РОД СТЈУАРТ важи за једног од најпопуларнијих певача рок-музике. Његове плоче достижу невероватне тираже, а концерти су распродати и по неколико месеци унапред. У свом броју објављујемо разговор са овим изузетним уметником.

— Да ли се данас када си постигао велики успех у читавом свету сећаш и тешких времена?

— Како да не. Школу сам напустио 1961. године и нисам могао да нађем никакав посао. Мој отац је желео да постанем фудбалер и учланио ме је у један познати клуб. На жалост, моја спортска каријера није била сјајна и напустио сам терен после непуна три месеца. Нешто касније запослио сам се у фабрици тапета и тада ми је већ било лакше.

— Када си се заинтересовао за музику?

— Ишао сам у школу са Рејом Дејвисом који је касније основао КИНКСЕ. Као и остали клинци, слушали смо музику на радију и мислили да постанемо славни. Прву озбиљну шансу добио сам у групи Џефа Бека 1966. године (раније сам певао у мање познатим саставима). Свој први концерт одржали смо као предгрупа СМОЛ ФЕЈСИСА (SMALL FACES). Тада нисам ни слутио да ћемо после три године Рон Вуд и ја свирати са тим момцима.

— Какве су твоје успомене из тог времена?

— Никакве. Мрзео сам шездесете године јер је тада цела музичка сцена била у рукама неколицине људи. Све што сам покушавао унапред је било осуђено на пропаст. Диско-куће Decca и EMI раскинуле су уговор са мном јер сам одбијао да певам било шта. Не волим да се сећам тог времена.

— Који је, по твом мишљењу, најзначајнији музички доживљај седамдесетих година?

— Појава панка одиграла је огромну улогу у данашњем развоју рок-музике. Тренутно, панк је у стагнацији, али ипак је успео да покрене диско-индустрију из пасивности у којој се налазила. Најуспешнији је био диско-звук. Ја нисам велики љубитељ диска, али ценим музику уз коју може добро да се игра. Тешко је направити добар диско-хит. Такође ми нису јасни они који оспоравају сваку вредност овој врсти музике.

— Добро си упознат са ситуацијом на рок-сцени. Коју групу посебно издвајаш?

— БУМТАУН РЕТС је одлична група која поседује велики потенцијал. Боб Гелдоф је добар певач и поседује неопходан „имиџ", што је у овом послу изузетно важно.

— Око твог имена често се дизала права олуја. Изгледа да те то не узбуђује сувише?

— Па, на неки начин већ сам се навикао на то. Тешко ми пада једино када видим да неко покушава на мој рачун: да заради велике паре. Девојка која ме је шминкала пред наступе недавно је продала „причу" о мени за 35 хиљада фунти (око 140 милиона старих динара).

— Када се може очекивати твоја нова плоча?

— Снимање је већ почело у Паризу и Монтреју. Радим са досадашњим екипом јер сам са тим музичарима веома задовољан. За сада једино могу да кажем да ће материјал бити у брзом рок-маниру. Плочу треба очекивати у мају или јуну ове године. Тада ћу кренути и на турнеју по свету

БЕРЗА ПЛОЧА

Желео бих да купим ЛП плоче група AC-DC и KISS.
Владан Јеремић, Косте Рашина 30, 19350 Књажевац

Продајем или мењам ЛП плоче СРЕБРНИХ КРИЛА, Биљане Петровић, ВАТРЕНОГ ПОЉУПЦА, STATUS QUO (»Arrival« »Greates Hits«) и велики број сингл-плоча.
Мухарем Алић, Ново насеље бб, 24217 Мала Босна, Суботица

Продајем добро очуване сингл-плоче: »Belfast« (BONEY M), »I Can't Stand the Rain« (ERUPTION), »Bend Me Shape Me« (Galia), »Stain' Alive« (BEE GEES), »Darling« (Frankie Miller), »How Deep Is Your Love« (BEE GEES), »River of Babylon« (BONEY M), »Knowing Me, Knowing You« (ABBA) и »Living Next Door to Alice« (SMOKIE).
Миљенко Чивраг, Чикошева 2/9, 41000 Загреб

Наша карикатура

ГРУПА ГАЛИЈА — НИШ

АУТОМОБИЛИ ГОДИНЕ

LANCIA

Међународни жири од 52 члана, иначе новинара из 16 европских држава, и ове године је изабрао »аутомобил године«. Ласнава титула заслужено је припала возилу ЛАНЧА ДЕЛТА.

У ужи избор за овогодишње гласање ушло је 15 аутомобила светске производње који су се 1979. године појавили на тржишту. Са 369 бодова ЛАНЧА ДЕЛТА је добила 71 одсто гласова. Друго место припало је ОПЕЛ КАДЕТУ са 301 бодом и 58 одсто гласова, а треће ПЕЖОУ 505 са 199 бодова и 38 одсто гласова.

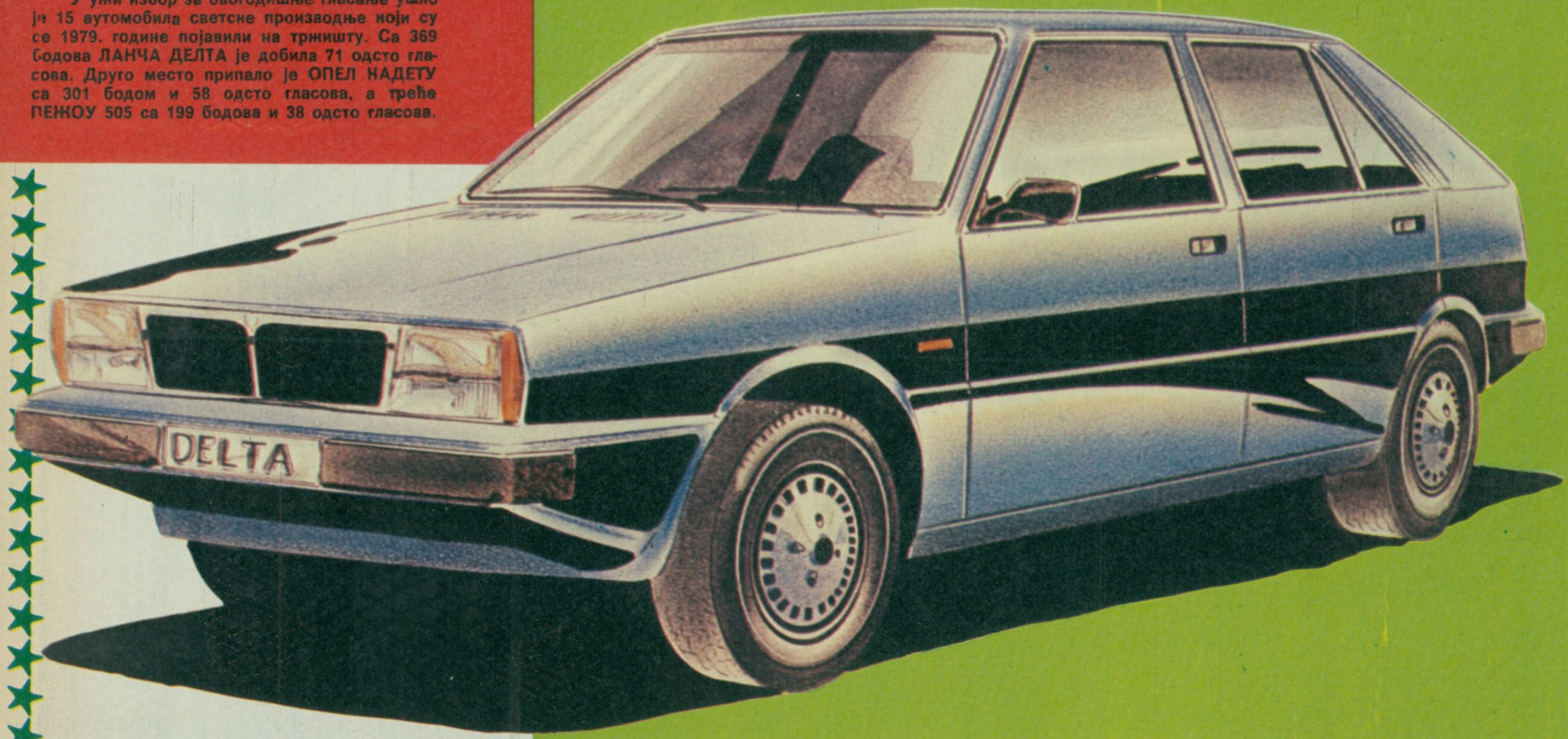

ЛАНЧА ДЕЛТА

Светска премијера шампиона из Италије одржана је на прошлогодишњем салону аутомобила у Паризу. Ову компактну лимузину средње класе обликовао је познати италијански »кројач« лима Ђуђаро. Мотор попреко постављен покреће предње точкове и потиче од »фијата ритма«, што није ни чудо пошто ЛАНЧА већ неколико година припада »Фијатовом« концерну. Купци могу да бирају између два мотора: један од 1300 кубика и 75 KS и други са 1500 кубика и 82 KS. Највећа брзина износи 150 km/h, а просечна потрошња горива 8,8 l на 100 km.

СКРОМНИ ШАМПИОНИ

РЕНО 18

R18

И код нас је изабран аутомобил године — РЕНО 18 који је од прошле године у продајном програму »Индустрије моторних возила« из Новог Места. Иначе, светска премијера одржана је у пролеће 1978. То је такође аутомобил средње класе са мотором од 1400 кубика и 64 KS и од 1650 кубика и 78 KS. Погон је предњи, а највећа брзина је 153 km/h, односно 163 km/h. Код брзине од 120 km/h потрошња горива је 8,7 литара, односно 9,5 литара.

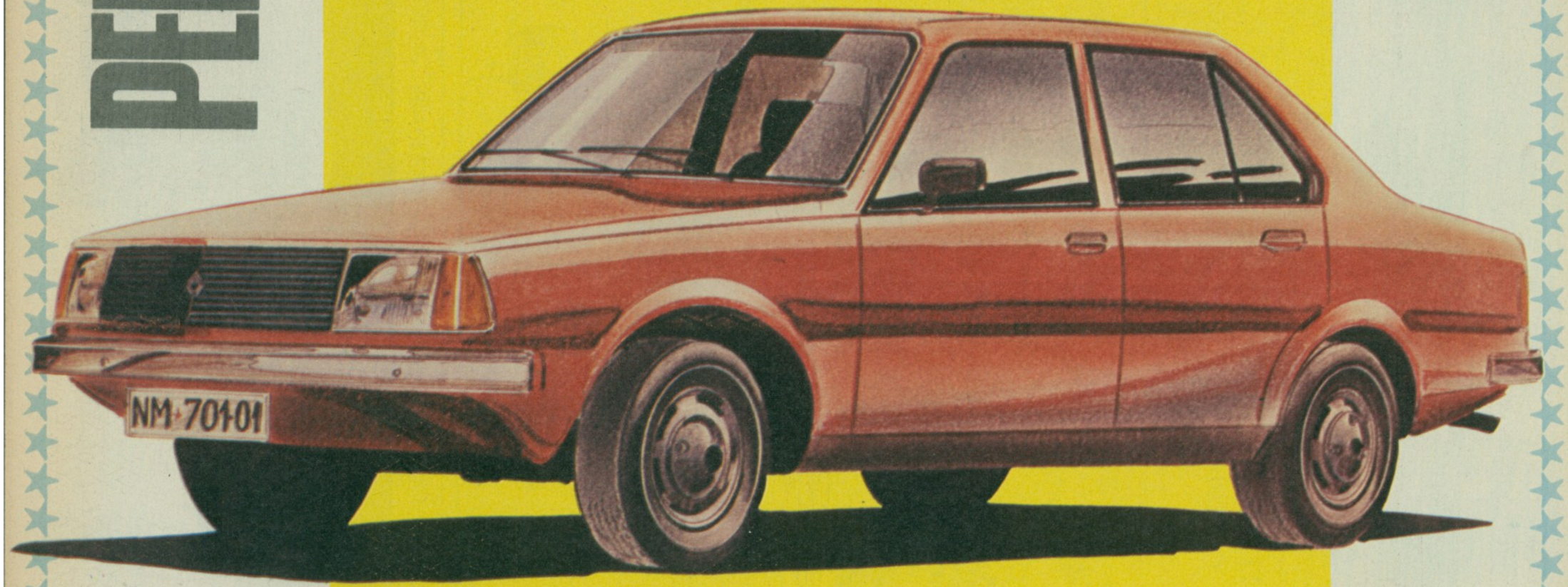

Текст и цртеж
Георг Гедл

СНИМИТЕ ФИЛМ

12 КАКО СЕ ТО РАДИ

У ЧЕМУ ЈЕ ГРЕШКА?

АКО ЈЕ ФИЛМ СУВИШЕ ПРОВИДАН

ОЗРАЧЕЊЕ НА АЕРОДРОМУ

ГРЕШКА ПРИЛИКОМ РАЗВИЈАЊА

КАСЕТА ФИЛМА ПОЛОМЉЕНА ИЛИ ОТВОРЕНА

КАМЕРА НИЈЕ БИЛА ЗАТВОРЕНА

УСПОРЕНО КРЕТАЊЕ

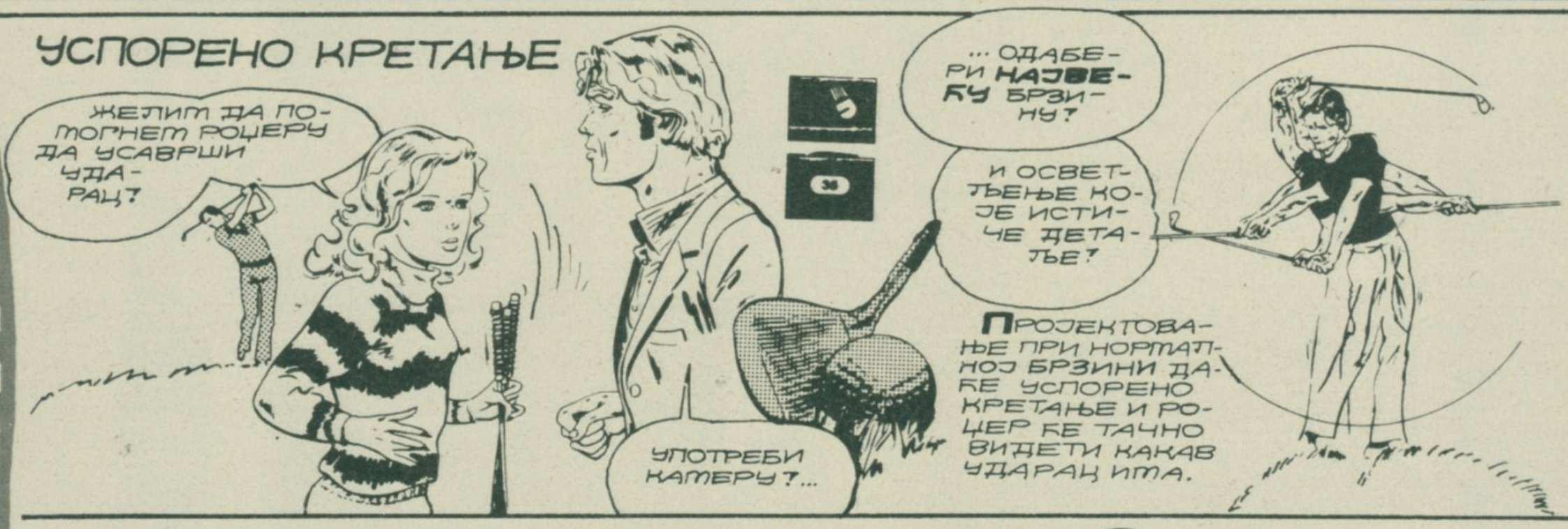

ПРОЈЕКТОВАЊЕ ПРИ НОРМАЛНОЈ БРЗИНИ ДАЋЕ УСПОРЕНО КРЕТАЊЕ И РОЦЕР ЋЕ ТАЧНО ВИДЕТИ КАКАВ УДАРАЦ ИМА.

ЗАШТО ПОСТОЈЕ РАЗНЕ БРЗИНЕ?

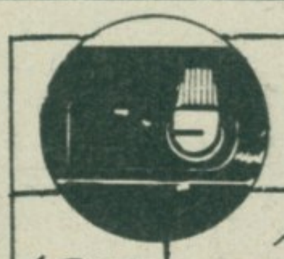

ИЗБОР БРЗИНА ЗА СПЕЦИЈАЛНЕ ЕФЕКТЕ

1 РАМ	АНИМИРАНИ ИЛИ ТРИК ФИЛМОВИ
9 РАМОВА У СЕКУНДУ	СНИМАЊЕ ПРИ СЛАБИЈОЈ СВЕТЛОСТИ ИЛИ УБРЗАНО КРЕТАЊЕ
24 РАМА У СЕКУНДУ	ПРОФЕСИОНАЛНА БРЗИНА ЗА РЕКЛАМНЕ ИЛИ ИНДУСТРИЈСКЕ ФИЛМОВЕ
36, 48, 64 РАМА У СЕКУНДУ	УСПОРЕНО КРЕТАЊЕ РАДИ ПРОУЧАВАЊА ПОКРЕТА.

деца се радују свему, а највише кад једу Viki® крему

Kolinska

HP Kolinska

ФАНТАС-ТИЧНА ПРИЧА

ДЕЧИЈА ПО

Роби је у праћку ставио стаклени запушач, затегао гуму и одапео. Гађао је Плаву долину која се пружала прекопута.

БОБ ШО

Данас ћу ходати небом, помислио је Роби са слатким узбуђењем. Умотао се боље у покривач и покушао поново да заспи јер још није било јутро. Али, више није могао да се смири. Устао је и размакао завесе на прозору.

Цилиндрична свемирска колонија још није раскрилила своја три огледала која су хватала сунчеву светлост и ван куће је владао потпун мрак ако се изузме светлост уличних лампи. Обриси кровова оцртавали су се на црном небу док се високо изнад Робијеве главе видела мрежа осветљених улица у другој долини. Роби је неко време замишљао да је птица што лебди изнад тог насеља, али му је ова игра убрзо досадила. Никада у животу није видео праву птицу а ни појмови „горе" и „доле" нису му били сасвим јасни.

— Устај, Роби, време је за доручак! — довикнула је мајка.

Роби се нагло усправио у постељи запањен што је ипак поново задремао. Док се умивао, радосно је размишљао о свом великом дану; данас је требало да постане пуноправни члан организације Зелених стрела. Ове мисли још су му се роиле по глави када је сео да доручкује преко пута оца и мајке.

Живот иза стакла

Попут већине колониста који су се срећно настанили на Острву Један, и они су били просечни углађени грађани какви врло брзо остављају за собом детињство да би га надокнадили спокојним и на изглед бескрајним зрелим добом Макс Талис био је кристалогенетски инжењер у радионицама у бестежинској сфери, на полу цилиндра окренутог Сунцу. Ово занимање било је Робију потпуно недокучиво. Теа Талис била је психолог, специјалиста за облике језичког општења, што би Роби још и могао разумети да се мајка икада потрудила да му објасни.

Као и обично, доручковали су готово без речи; потом је отац отишао на посао, а мајка у радну собу. Роби се неко време вртео по кући не знајући шта да ради. Већ је одавно установио да кућа делује више пусто кад је мајка ту него кад је одсутна. Најзад је изишао у врт.

Мада је често гледао у филмовима како изгледа живот на Земљи, Робију није било нимало чудно што живи на унутрашњој површини стаклено-металног цилиндра пречника нешто већег од две стотине метара а дугачког километар. Колонија је била врло индустријализована јер је производила конструкционе делове за већа свемирска насеља, али је имала и стамбени појас у којем је живело преко хиљаду породица. Ова заједница, одржавана као социолошки експеримент, постојала је на Острву Један већ четрнаест година.

Роби је знао да његови другови још нису изишли у баште па је сео у наслоњачу и загледао се „увис" у Плаву долину. Насеља у све три долине била су организована на истоветан начин и Роби је у обе — и у Плавој и у Жутој — могао да пронађе кућу која је тачно одговарала његовој. Мада је дечији рат између три насеља, о којем одрасли већином нису ни слутили, био вечит, у то време владало је примирје између Зелених стрела и Жутих ножева. Зато је Роби усредсредио пажњу на непријатељску територију, то јест, на ону где су живеле Плаве муње.

Забрањене праћке

Како је време пролазило обузимала га је све већа досада. Упутио је договорени знак пиштаљком и чекао да му се неко од другова јави. Кад одзив није уследио, решио је да се тренутно забави нечим другим.

Прешао је погледом преко прозора у суседству и, пошто се уверио да га нико не гледа, завукао се у жбуње у дну травњака. Узбуђен, јер оно што је радио није било дозвољено, раскопао је земљу и извадио праћку. Праћке су биле забрањене на Острву Један заједно са ватреним оружјем, експлозивом и свим осталим што је, макар у теорији, могло да пробије опну која је одржавала вештачки атмосферски притисак.

На просејаном и стерилисаном тлу Острва Један није било шљунка, али је Роби за праћку сакупљао друге ситне предмете. За ову прилику спремио је стаклени запушач из једне стране боце вискија. Наместио га је, затегао гуму и отпустио. Гађао је у Плаву долину која се пружала преко пута.

Стаклени пројектил блеснуо је на сунцу и нестао у висини. Роби га је већ замишљао како улеће право у кућу вођа Плавих муња који ће се, наравно, укочити од страха.

Тренутак касније дечак је зачуо пиштаљку из једног од суседних вртова. Пажљиво је закопао праћку и отишао на важан састанак са вођима Зелених стрела.

Робијев стаклени запушач тежио је око шездесет грама и на Земљи би убрзо пао натраг недалеко од места где је избачен. Али, иако је Острво Један ротацијама од по двадесет секунди стварало на унутрашњој површини зида силу теже приближну земаљској, већ на висини од стотинак метара гравитација је спадала на нулу, тако да је чеп, услед слабог отпора, летео дуже него што би да је избачен на Земљи. Када је стигао у бестежинско подручје осе, нагло је описао слово S и спустио се у Плаву долину.

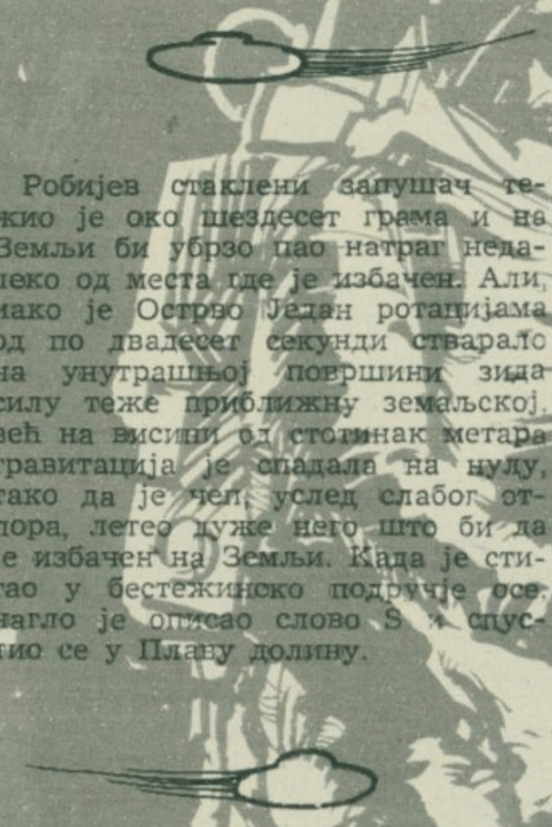

Алис Ледејн лежала је у замраченој соби у предњем делу куће кад је чула прасак стакла на салонском прозору. За тренутак је остала да лежи; у грудима јој је срце тако тукло да је помислила да ће умрети од капи. Али, дисање јој се постепено смирило. Устала је и, придржавајући се за зид, кренула у правцу салона.

Комадићи стакла били су расути по поду као неке провидне латице. Површина стола била је огребана, али се нигде није могао видети предмет који је у њу ударио.

Алис је стиснула зубе, љутитим покретом отворила врата и изишла у башту. Као што је и очекивала, није било ни трага од деце која су је већ месецима прогонила с непопустљивом упорношћу.

Вратила се у стан, пришла једној полици и загледала се у урамљену слику свога мужа.

— Проклет био, Викторе! — рекла је кроз сузе. — Ниси имао право да ми то учиниш!

Експериментална удовица

Док је гледала фотографију, друга рука јој је махинално склизнула у џеп кућне хаљине. Извадила је сребрнастоплаву капсулу и, оклевајући, принела је устима. Према савету лекара, већ недељу дана је свакога дана за по један сат одлагала прву капсулу за смирење. Непосредан циљ био јој је да се провуче без капсула цео један дан. Тада ће већ бити на путу да поново постане некадашња Алис.

Ваљала је капсулу између палца и кажипрста, мислећи како ово неће бити дан велике победе воље — дрска деца побринула су се за то.

Ставила је капсулу у уста и онда ју је нагло извадила и вратила у џеп. Затим је хитрим кораком отишла да очисти разбијено стакло.

Било је логично да позове Одељење за одржавање и пријави штету, али је још пре три године укинула телефон јер јој је изненадна звоњава просто уништавала живце. Чак је, што је било противзаконито, пресекла и жице звучника разгласне мреже са којом је морала да буде повезана свака кућа. Наравно, увек је могла да се обуче и оде до телефонске говорнице али је мрзела да тако напречац, без духовне припреме, напушта сигурност дома. Зато је одлучила да бар до сутрадан покрије рупу на стаклу једном од металних плоча из Викторове кућне радионице.

Виктор Ледејн био је у петочланој екипи која је упућена у колонију Модел Два да инсталира параболично огледало које ће се употребљавати као додатни извор енергије. Рок је био кратак и радило се на брзину. Један од људи почео је, противно прописима, да скида заштитни покривач са огледала пре него што је све било обезбеђено. Концентрисани сунчев зрак пресекао је, као мач топлоте, одела двојице чланова екипе. Виктор је био један од њих.

Тај догађај потпуно је изменио Алис. Остала је на Острву Један јер су је тако замолили социолози који су хтели у експерименталној колонији да имају и једну удовицу. Остала је и зато што јој се никуда није ишло. Што је више рачунала на капсуле да јој одрже какво-такво расположење, то се више осећала као ствар. Једина нада била јој је у томе да се некако отресе лекова, да без њих издржи бар један цео дан, а онда ће већ имати више снаге.

Чувајте се Зелених!

Чланови Већа Зелених стрела Дејвид, Дру и Гордон повели су Робија у страну од осталих дечака.

— Одлучи куда ћеш — рекао је Гордон. — У Жуту или у Плаву долину.

Робију није било најмилије што је за пуноправно чланство морао да се квалификује упадом на непријатељску територију. У сваком случају, више је волео да крене у Жуту долину јер су са Жутим ножевима били у примирју, али је знао да би на тај начин испао кукавица.

— У Плаву долину — рекао је гордо.

СЛА

— Браво! — похвалио га је Гордон.

— А сада треба да спремимо Робијев изазов — рекао је Дру.

Отишли су Дејвидовој кући пошто су оба његова родитеља била на послу. Роби је на листу хартије великим словима написао:

„ЧУВАЈТЕ СЕ ЗЕЛЕНИХ СТРЕЛА! С ПОШТОВАЊЕМ, ПЛЕМЕНИТИ БОРАЦ СЕР РОБЕРТ ТАЛИС".

Гордон је испод потписа нацртао зелену стрелу, савио папир и угурао га у празну теглу од туршије.

Као вештачка животна средина, Острво Један функционисало је захваљујући разноразним компликованим уређајима и, док су ти уређаји били спретно сакривени од очију одраслих, деца, која су увек далеко свеснија од околине, тачно су знала где се шта налази. Зид Зелене долине био је направљен од глатке легуре и на врху извијен у неку врсту надстрешнице како би се омело прескакање. Међутим, Роби и његови другови пошли су право према месту где је клупко хидрауличких цеви и вентила омогућавало лако пењање до врха зида. Роби је знао да ће га савладати страх ако почне да размишља о томе што ради па се сместа узверао уз цеви и брзо спустио низ сличну конструкцију с друге стране. Свемир се спремио да га прогута.

Ход по небу

Слеђен од страха, Роби је гледао у вртоглав бескрај под својим ногама. Огромни призор који је раздвајао две долине личио је на резервоар испуњен црном течношћу по којој су, као неке светлеће рибе, пловиле звезде, планете, Месец, плава Земља и сићушни облици других колонија налик на Острво Један. Само дебљина невидљиве стаклене опне одвајала је Робија од бездана. Стравичност призора увећавало је џиновско огледало које је одсликавало свемир стварајући утисак нових дубина и на чијим се ивицима, из Робијевог угла гледања, повремено појављивала заслепљујућа Сунчева светлост.

Роби је опипао теглу у џепу, стегао зубе и потрчао преко неба.

Од зида Плаве долине раздвајало га је само сто метара али му се чинило да се зид стално повлачи, злобно продужавајући дечаково мучење. Кад год би прескакао једно од титанијумских ребара којима је била ојачана стаклена површина, застајао му је дах. Чинило му се да с друге стране неће имати на шта да се дочека ногама. Али, најгоре је било што је сада, кад је стигао до средине, одражена Сунчева светлост блештала тачно испод његових ногу заслепљујући га и отежавајући му оријентацију.

Изненада, пред њим се указао зид Плаве долине. Роби је извукао теглу из џепа, завитлао је преко зида и окренуо се да потрчи натраг. Клецајући, стигао је до средине стакла и тамо се онесвестио, окупан златном светлошћу. Лежао је постранце, скупљених ногу, савладан не толико физичким умором колико неиздрживим призором хладног пространства.

Дан се прекида

Директор колоније Лес Цером могао је из своје канцеларије на полу да види готово читаву површину Острва Један. Управо је стајао на прозору и двогледом рутински прегледао свој мали свет, када му се поглед изненада заустависо на појасу стакла између Зелене и Плаве долине. Зграбио је телефон.

— Здравствена служба? У Појасу Један, недалеко од 32. ребра, лежи неки дечак — као да је у несвести. Пошаљите сместа лекара и болничаре.

Вративши се прозору Церомсе упиљио у необичан свет који је заволео упркос његовој скучености и другим манама. Требало је брзо да донесе одлуку. Строго речено, то што се дечак налазио на стаклу није био разлог за ванредно стање, а без ванредног стања није постојало званично оправдање за затварање огледала пре прописаног времена. Сва три огледала морала су се склопити истовремено како би колонија сачувала своју динамичку равнотежу у простору, што значи да би настао потпун мрак, а многи колонисти би се због тога оштро побунили. Утицајни људи поднели би жалбе. Али, Цером је био осетљив човек, и сам отац двоје деце, те га је мучила помисао на то да мали дечак лежи над безданом усред заслепљујуће светлости. Што се пре томе учини крај то је већа вероватноћа да ће се малишан провући без тежих душевних последица.

Цером је подигао слушалицу ретко употребљаваног црвеног телефона преко којег је његов глас стизао у сваки дом, канцеларију и радионицу на Острву Један.

— Говори директор колоније Цером — рекао је. — Нема разлога за панику али мораћемо на врло кратко време да затворимо огледала. Понављам, нема разлога за панику. Жалим због ове сметње. Хвала.

У својој кући у Плавој долини Алис Ледејн тргла се из дремежа. Већ дуже време лебдела је између сна и јаве, повремено тонувши у лак и немиран сан да се одмори од борбе против искушења да узме капсулу из џепа, а потом се будећи још исцрпљенија него раније. Као и обично, није имала појма колико је сати. Устала је, мало размакла завесе и установила да је мрак.

Не верујући очима спустила је руку у џеп и напипала своју прву дневну капсулу. Извадила ју је, погледала и испустила на под.

Вратила се и легла на диван. Знала је да је прерано да почне себи да честита на победи, али ако јој је пошло за руком да се провуче кроз читав дан, и то без ичије помоћи, а да не узме ниједну капсулу, онда је више ништа није могло спречити да тако издржи још један дан, па још један...

Сан који јој се готово одмах навукао на очи био је без снова, дубок и дуг, сасвим другачији од претходног дремежа. Био је то сан какав сви животни ратници морају имати да би се спремно суочили са захтевима новог јутра.

укрштене речи

Мишко Кранјец

Ушавши у књижевност као први приповедач из Прекомурја, Мишко Кранјец је својим опусом заузео значајно место у галерији словеначке револуционарне књижевности. Поред романа **Место на сунцу, Повест о добрим људима, До последњих граница, Парохија светог Ивана, Земља се окреће с нама, Младост у Мочвирју, Стрикани су ми причали** написао је још два и њихове наслове треба уписати испод **бројева 1 и 2**, а поред **броја 3** назив једне приповетке.

АУТОР: ВЕ-МАК	1	2	ПЕВАЧИЦА ПЕЋ / ТРОМОСТ		НОВАЦ У ВИЈЕТНАМУ		ТОПЛИ НАПИТАК / ЛИЧНА ЗАМЕНИЦА	НАШ ПИСАЦ БИХЕЈВИОРИЗАМ	ДВОКОЛИЦА НА ДАЛЕКОМ ИСТОКУ
НОСИЛАЦ ПРОЦЕСА ОКСИДАЦИЈЕ									
БИЉНИ ПАРАЗИТИ									
КОЈА ОМАМЉУЈЕ, ОПИЈА							ОЛИВЕРА КАТАРИНА / ЛЕГЕНДА		
ПОЗОРИШНИ РЕДИТЕЉ МИХАЈО						ВРСТА ЈЕЛА ОД ПИРИНЧА		МАЛИ ТИГАЈОИ	
ПОЗНАТИ КОЛЕЦ У ЕНГЛЕСКОЈ					ВРСТА КОЛАЧА / ГУЛИКОЖА				
ПОСАДИТИ, ЗАСАДИТИ									НАЛЕПНИЦА НА РОБИ
СТАРИ СЛОВЕН	-----			СЛИКАР ГРЕКО / ЕСКИМСКА БЛУЗА			ГЕРМАНИЈУМ / РАКЕТНИ ПРОЈЕКТИЛ		
Ж. О.			РОМАН Л. ЗИЛАХИЈА / СИТАН СРЕБРНИ НОВАЦ						
НАШ ПИСАЦ („ЧОВЕКА НИСУ УБИЛИ")									
НИЗ НИЗАК						ЗАОБЉЕНИ ПЛАНИНСКИ ВРХ, ГЛАВИЦА			
НУЛА		3 ИВАН ТОПЛАК							
БРОЈ ОДШТАМПАНИХ ПРИМЕРАКА						РИМСКИ ИСТОРИЧАР ЛИВИЈЕ			
ПУСТИЊА У ЧИЛЕУ								ЗНАК ЗА АМПЕР	

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

ВОДОРАВНО: Т, Луис, опис, устарност, клака, ета, Сулу, Сн, ж, Египат, КИ, мајица, РС, Б, атентат, и, арс, орао, врата, ГРЧКА, гем, ДАНСКА, а, радијатор, хранарина.

Издаје и штампа НО „ПОЛИТИКА" — ООУР Издања за младе „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК", Македонска 29, 11001 Београд. Директор НО „ПОЛИТИКА" Вукоје Булатовић. Главни и одговорни уредник „ПОЛИТИКИНОГ ЗАБАВНИКА" Живорад Стојановић. Помоћник главног и одговорног уредника Александар Б. Костић. Уредник: Бојана Дожић, телефон 324-483. Ликовно-графички уредници Владимир Горбунов и Соња Јашовић, телефон 326-620. Поштански фах 124. Телефони: 324-471, централа 324-191 и 325-761. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Македонска 35/I, тел. 322-711. На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије број 413-2973-02 од 22. I 1973. године не плаћа се порез на промет.

Цена једног примерка 10 динара

ПРЕТПЛАТА ЗА НАШУ ЗЕМЉУ

3 месеца	110,00 динара
6 месеци	220,00 динара
1 година	440,00 динара

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО

3 месеца	220,00 динара
6 месеци	440,00 динара
1 година	880,00 динара

Претплата се врши на жиро-рачун број 60801-601-29728 уз обавезну назнаку — НО „ПОЛИТИКА" — ООУР „Продаја" претплата на лист „Политикин забавник"

ПРЕТПЛАТА У СТРАНОЈ ВАЛУТИ

САД	$	47 —
СР НЕМАЧКА	DM	83.—
ШВЕДСКА	Skr	195.—
ФРАНЦУСКА	Ffr	193.—
ШВАЈЦАРСКА	Sfr	77 —

Уплате из иностранства слати на девизни рачун НО „ПОЛИТИКА" код ИНВЕСТ БАНКЕ — БЕОГРАД, на рачун број 60811-620-63-257309-00051, са обавезном назнаком, претпата на „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК"

ЈУНАЦИ ЦРТАНОГ ФИЛМА

Популарни јунаци цртаних филмова на полицама твоје библиотеке

ТРИ КЊИГЕ — О ТРИ ВРАГОЛАНА СА ТВ ЕКРАНА

Пустоловине Викија Викинга
Медвед Јоги и његова дружина
Пера Детлић и његови пријатељи

Драга децо,

Ове књиге упознаће вас са необичним згодама и невероватним доживљајима враголастог спадала Пере Детлића, доброћудног и тромог Медведа Јогија и спретног и оштроумног Викија Викинга. Читајући о њима смејаћете се и забављати, али ћете и на њиховим примерима видети колико је у животу важна борба за истину, правду и несебично другарство.

Заједничко издање „Вук Караџић" и „Народна књига"

Комплет од три књиге, ћирилица и латиница, 19,5 x 24,5 см, преко 660 страна, тврди повез, вишебојна штампа, пластифициране корице у боји, украсна поклон кутија.

ЦЕНА 750.— динара

Књиге можете подићи сваког радног дана до 15 часова у ИРО „Вук Караџић", Краљевића Марка 9, тел. 620-371, а можете их купити и у представништвима у Новом Саду — Лазе Костића 22, тел. 20-339; Сарајеву — Симе Милутиновића 10, тел. 22-773; Светозареву — Славке Ђурђевић бб. згр. Б-3, тел. 23-313 и у Загребу — Николе Тесле 14/III, тел. 410-525.

Издавачка радна организација
„ВУК КАРАЏИЋ"
Београд, Краљевића Марка бр. 9

НАРУЏБЕНИЦА

Овим неопозиво наручујем комплет од 3 књиге „ЈУНАЦИ ЦРТАНОГ ФИЛМА", по цени од 750 — динара.

ЗА ГОТОВО — ПОУЗЕЋЕМ са попустом од 15% (плаћање поштару приликом пријема књига).

НА ОТПЛАТУ — у 5 месечних рата. Рате ћу отплаћивати редовно сваког месеца на адресу до 10-ог у месецу, по приложеној књиговодственој и одговарајућег броја уплатница „Вук Караџић".

(Неприкладно прецртати)

У случају спора признајем надлежност привредног суда у Београду.

Презиме, очево име и име _____

_____

Место и година рођења _____

_____

Занимање _____

_____

Поштански број и место становања _____

_____

Улица и број _____

Назив радне организације _____

_____

Место седишта _____ Улица и број

_____

_____

Овера о запослењу Телефон

_____

Потпис купца

_____

Бр. личне карте издате од СУП-а

Пензионери прилажу претпоследњи чек од пензије.

ПРИПРАВНИК ПЕЦА

НОВО

PEZ® фигурице

PEZ камиони

ДРАГИ ПРИЈАТЕЉУ PEZ-а

Нове фигурице — ПЕЗ КАМИОНИ тражите у вашој најближој продавници. Играјте се PEZ фигурама, сладите се PEZ бомбонама!

PEZ KLUB

HP Kolinska

Kolinska

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

Мала пошта

11001 БЕОГРАД
МАКЕДОНСКА 29, П. ФАХ 124

Драги Забавниче,

КОЊИЋ ЗА ЗАБАВУ

Технички изуми по правилу настају из потребе људи, али коме је уопште пало на памет да направи бицикл?

Перун Ћикић,
Титоград

И бицикл је настао као људска потреба за превозним средством. Не зна се „коме је пало на памет" да на изложби у Паризу 1818. године прикаже дрвени оквир са два дрвена точка без педала ни чији је изум, али се зна да је та претеча бицикла названа „коњићем за забаву".

Напредак је била 1839. година. Тада је неки ковач из Шкотске на дрвеном моделу коња начинио педале уместо узенгија. Ипак, најближи појму бицикла био је француски велосипед са предњим точком незнатно већим од задњег. Педале су се налазиле на предњој главчини точка. Била је права вештина „узјахати" га, још већа возити, а највећа сићи с њега. Због тога је назван костоломац!

После костоломца направљен је бицикл „четврт новчића" јер је

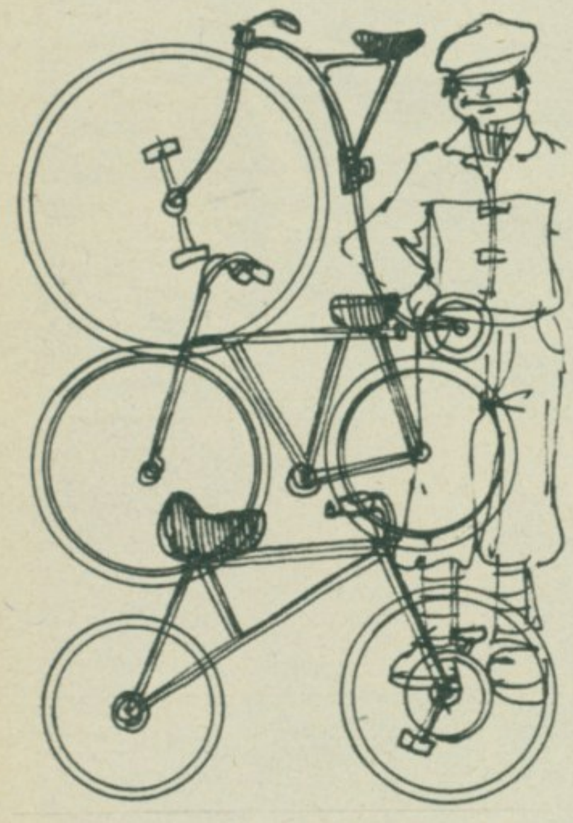

имао предњи точак далеко већи од задњег и уместо челичних дрвене точкове са гуменим обручем.

Бицикл налик данашњем, са педалама и ланцем, и то најбољи модел, такозвани Лусонов, настао је у Француској 1873. Касније су додавани кугличасти лежајеви, покретни управљач, две пнеуматске гуме, јача кочница.

ЗА »ЗВЕЗДИНОГ« НАВИЈАЧА

Молим те одговори ми колико је голова дао Душан Савић откада је у „Црвеној звезди"?

Суад Ханић,
Бродарево

Душан Савић је дао 205 голова за „Црвену звезду".

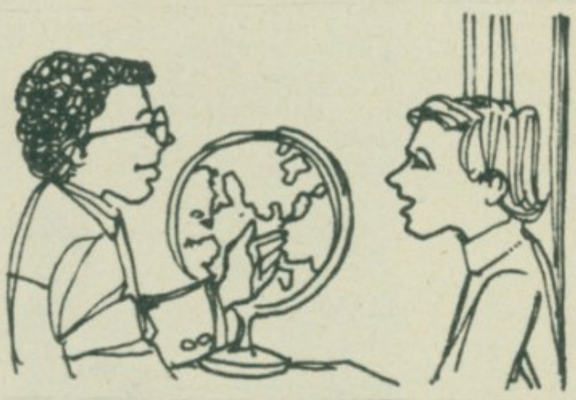

ТИ СИ У ПРАВУ

Мој брат и ја препиремо се већ дуго око тога који је главни град Израела. Ја тврдим да је то Тел Авив, а он Јерусалим. Хтели бисмо још да знамо да ли цео Јерусалим припада Израелу или га он дели са Јорданом?

Љубомир Павловић,
Београд

Ти си у праву кад тврдиш да је главни град Израела Тел Авив. Јерусалим је до 5. јуна 1967. године припадао делом Израелу, а делом Јордану: сада се цео налази на израелској територији.

У ПОВЕРЕЊУ

Знам да „Политикин забавник" већ дуго излази, али не знам тачан датум изласка првог броја и његову цијену? **Семир Ацић,**
Село Бистрица,
Горњи Вакуф

Први број „Политикиног забавника" изашао је 28. фебруара 1939. године и коштао је 1 динар. У поверењу, на ово питање одговорили смо већ десетак пута.

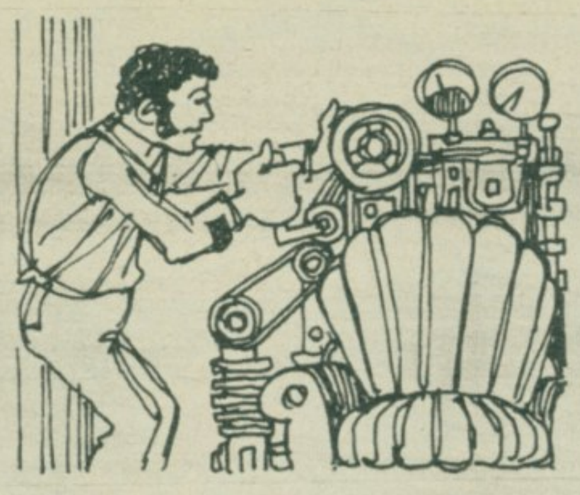

САМО У ФИЛМОВИМА!

Да ли времеплов заиста постоји? Неколико пута видела сам на филмском платну како се људи помоћу те машине враћају у прошла времена.

Сања Грујић,
Железничка 103,
Рума

Времеплов постоји, али само у филмовима и литератури.

НЕМА РЕЦЕПТА!

Једном приликом чула сам да ће 1987. године бити катастрофалан земљотрес са епицентром на планини Рудник. Хтела бих да знам да ли је Рудник заиста трусно подручје и да ли је могуће предвидети земљотрес?

Лидија Бранковић,
Светозара Марковића 5/1
Крагујевац

Земљотрес, бар за сада, није могуће предвидети. Има додуше неких покушаја у Совјетском Савезу, Сједињеним Државама, Кини, Јапану и још неким земљама, али ниједан од њих није се показао као потпуно поуздан. Стручњаци кажу да се од 20 прогноза у најбољем случају обистине 3. Познато је и да су пре неколико година кинески сеизмолози предвидели земљотрес, до којег је и дошло, и то на основу посматрања осцилација подземних вода. Међутим, овај „рецепт" никако не може да се прихвати кад су у питању друга трусна подручја: свако од њих има своје геолошке карактеристике. Имајући ово у виду, потпуно су неприхватљиве приче да ће за седам година доћи до катастрофалног потреса на Руднику јер се не темеље ни на каквим научним основама. Иначе, Рудник спада у трусна подручја.

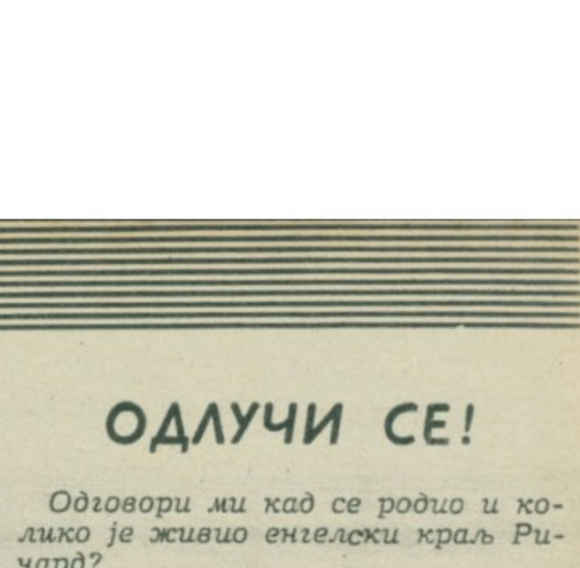

ЂЕРЂ ИЛИ ЂОРЂЕ!

У броју 1467 у рубрици Мала пошта објавили сте одговор на питање ко је био Скендербег и мислим да сте навели нетачне податке. Наиме, албански кнез се звао Ђон Кастриоти а не Иван, а његов син Ђерђ а не Ђорђе.

Нацади Зулбехари,
Београд

Податке за одговор на питање ко је био Скендербег узели смо из текста који се налази на 148. страни 4. књиге „Енциклопедије лексикографског завода", издање из 1959. године.

КРУПНО!

Да ли можеш да ми објасниш какво је дрво платан?

Жарко Пецин,
Пазинска 7/3
Суботица

Платан је једини род из породице платана (Platanaceae) који има наизменично распоређено лишће. Цветови платана, који је

иначе крупно дрво, прилично су неугледни и скупљени у кугласте главице. Плодови су обавијени дугачким длакама. Роду платана припада око 11 врста од којих Platanus orientalis расте самоникло и у неким подручјима Балканског полуострва.

ИМА ИХ МНОГО!

Која су најпознатија дела Карла Маја?

Ибоља Ђорђевић,
Божидара Аџије 64/9
Ниш

Навешћемо само неколико: „Винету", „Благо у сребрном језеру", „Олд Шетерхенд", „Ардистан и Цинистан", „У царству сребрног лава".

НАФТА, АХ НАФТА!

Када је обављено прво бушење у потрази за „течним златом".

Звонимир Боначек,
Загреб

Нафта често избија на површину земље па су је у Савезној Америчкој Држави Пенсилванији људи сакупљали и користили за уљане лампе, а довитљиви продавали у бочицама као лек! Основана је чак и компанија за сакупљање нафте под називом „Сенека". Године 1858. компанија је послала Едвина Дрејка да буши тле у Титусвилу у потрази за „течним златом". Радишни Дрејк је „легао" на посао користећи се истим методом који су примењивали копачи соли у тој области. Радници су започели бушење у августу 1859. и ускоро постигли дневну норму од 90 сантиметара у дубину.

У суботу, 27. августа, бушилица је продрла 20 метара и 70 сантиметара у утробу земље и пред крај дана клизнула 15 сантиметара надоле. Сутрадан су радници опазили да на површину земље избија нафта.

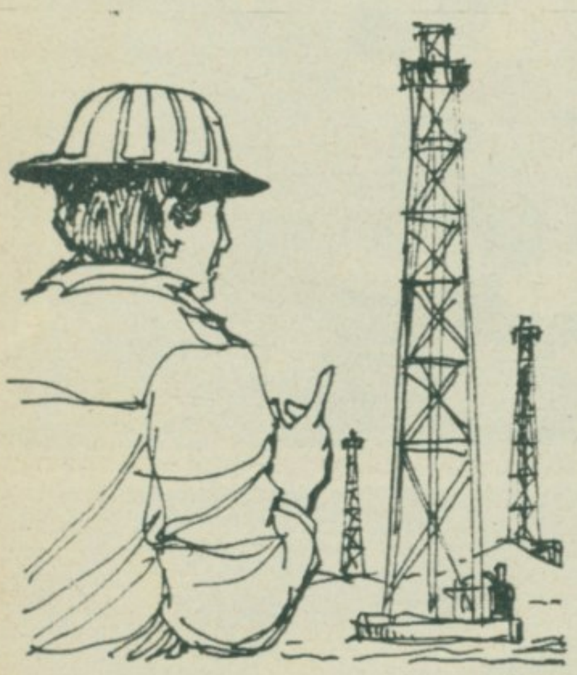

Многи предузимачи нису знали да се нафта може наћи на различитим дубинама па су разочарани напуштали бушење тачно на дубини од 20,70 м — на дубини Дрејковог извора — и премештали се на друга места. После Дрејковог проналаска 1859. истраживања су узела маха и проширила се и на друге области.

ИСТО, САМО МАЛО ДРУКЧИЈЕ

Желео бих да знам да ли постоји неки град по узору на каубојски и да ли још постоје каубоји?

Милан Банић,
Трг жртава фашизма 17/2
Мачванска Митровица

И до данашњих времена у Сједињеним Државама остали су сачувани неки од градова које ти називаш каубојским. Један од њих је и Тумбстон, по свему модеран град који је сачувао и понешто из времена кад је Дивљи запад тек почео да се насељава. То је, пре свега, цела стара главна улица, градска већница, неколико

салона, чувена штала „ОК Корал" и гробље. И сада су на њему уочљиви гробови легендарног Дока Холидеја, Вајата Ерпа, Били Кида.

Само тридесетак километара од Тумбстона налази се још један каубојски град — Таксон. За разлику од оног у којем је Вајат Ерп делио правду, Таксон је настао у новија времена. Прецизније, он и није прави град, у њему нико не живи и намењен је искључиво туристима и филмским снимателима.

Што се тиче каубоја, њих још има. И биће их, сигурни смо, све док буде — крава. Надамо се да знаш да је каубој исти онај човек који се у нашем језику назива пастир, кравар или говедар.

ЧУЋЕШ У КЛУБУ!

Желела бих да тренирам рукомет па те молим да објавиш адресу рукометног клуба „Црвена звезда". Интересује ме и шта је све потребно да бих могла да тренирам у том клубу и у којој години живота треба почети са тренинзима?

Марина Килибарда,
Београд

Адреса рукометног клуба „Црвена звезда" је Љутице Богдана 3. Тамо ћеш и добити све податке који те интересују.

УРАВНИЛОВКА

Често се на телевизији и у штампи помиње реч уравниловка. Објасни ми шта она значи?

Славиша Ливринић,
Вука Караџића 10,
Урошевац

Реч уравниловка преузели смо из руског језика. Користи се онда кад хоће да се укаже, на пример, на подједнаку расподелу личних доходака која је директно супротна принципу „сваком према раду". У време првобитних заједница уравниловка је имала прогресивни карактер јер се њоме протестовало против класне неједнакости и расподеле добара. Међутим, у социјалистичком друштвеном уређењу она практично може да значи кочење даљег привредног развоја.

НЕМА БАШ СВУДА

Да ли би могао да ми даш адресу где бих могао да купим компас?

Здравко из Новске

Распитали смо се у неколико продавница у Београду да ли држе и компасе и у свим добили негативан одговор. На крају смо сазнали да могу да се набаве у „Југолабораторији". Предлажемо ти да компас писменим путем наручиш преко продавнице „Југолабораторија" која се налази у Таковској 15, у Београду. Цене се крећу од 190 до 2000 динара.

МЕЊАМО, ПОКЛАЊАМО, ТРАЖИМО

За папирнату луткицу из старих бројева Забавника нудим папирнату луткицу и две разгледнице Штипа. **Елизабета Шаклева, 92000 Штип, Солидарности 12**

Хитно су ми потребни бројеви Забавника 1408 и 1388 и листа Здраво 81 и 99. У замену нудим салвете, налепнице, маркице, Микијеве забавнике, Денисе и Стрипотеке, све по договору. **Виолета Ђорђијева, 91000 Скопље Алпи бр. 7**

Свако ко ми пошаље једну значку добиће двије разгледнице мога града. **Наталија Гвина, 58220 Трогир, В. Жишка 43**

За 3 значке дајем 2 салвете, 1 разгледницу и 10 сличица. **Горан Јовановић, 12000 Пожаревац, село Лучица**

За металну значку нудим 10 старих или страних маркица или 3 Забавника. За пластичну значку дајем 5 маркица и 2 Забавника. **Жељко Шајтош, 56000 Винковци, Н. Миљановића 14**

Сакупљам значке и жељела бих да се размјењујем са читаоцима Забавника. **Силвана Радовић, 57234 ВИР код Задра**

За Забавнике са стриповима о Семијевој тајној дружини нудим 1 плочу, 10 разгледница, 3 значке и 5 мини-разгледница из Совјетског Савеза. **Јовица Васелиновић, 11319 Крњево, Карађорђева 72**

У НОВОМ БРОЈУ
ЕНИГМАТСКОГ ЛИСТА
ПОЛИТИКА
Мозаик
НОВИ ПОСТЕР
ГРУПА АББА

WALT DISNEY

МИКИ

ТРЕБАЛО БИ ЗАМЕНИТИ ТАПЕТЕ У МИЋИНОЈ СОБИ!

РАСПРОДАЈА ТАПЕТА

ДА ВИДИМ ИМАЈУ ЛИ НЕШТО ЗА ДЕЧЈУ СОБУ!

РАСПРОДА ТАПЕТА

КУПИО САМ НОВЕ ТАПЕТЕ ЗА ТВОЈУ СОБУ, МИЋО!

ДИВНО!

НАЛЕПИЋУ ИХ ДОК СЕ НЕ ВРАТИШ С УТАКМИЦЕ!

ЛЕПАК

Copyright © 1979
Walt Disney Productions

12-9